

BUDGET 2018

Flerårsplan 2019-2020

Östersunds kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Politisk budgetskrivelse	3		
Kommunfullmäktiges beslut	7		
Vision och kommunövergripande mål	7	Nämndernas verksamhet, äskanden och förslag	
Ekonomisk översikt	8	Barn- och utbildningsnämnden	31
Sammandrag		Kommunstyrelsen	39
driftbudget/plan 2018-2020	24	Exploateringsbudget	48
Sammandrag		Kultur- och fritidsnämnden	50
investeringsbudget/plan 2018-2020	25	Miljö- och samhällsnämnden	60
Resultatbudget 2018-2020	27	Socialnämnden	67
Kassaflödesbudget 2018-2020	27	Utförarstyrelsen – Serviceförvaltningen	75
Balansbudget 2018-2020	28	Utförarstyrelsen – Teknisk Förvaltning	81
Kommunens intäkter och kostnader	30	Valnämnden	93
		Vård- och omsorgsnämnden	94
		Överförmyndaren	104
		Sammanställning av nämndernas nettokostnader 2018	108
		Bilaga 1:	
		Specifikation anslagsmässiga förändringar	110
		Bilaga 2:	
		Specifikation investeringsredovisning	115

---

1 Övergripande del

1.1 Politisk budgetskrivelse

Östersund har framtidstro

Östersunds kommun har valt att arbeta med fyra hållbarhetskriterier utifrån visionen om ett socialt, demokratiskt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart Östersund. Samtliga nämnder och styrelser ska i sitt budgetarbete bidra till att uppnå kommunfullmäktiges fastställda mål. Det handlar om att skapa en attraktiv och växande kommun som är hållbar över tiden. Östersund ska vara en plats där vi värnar om varandra. Vi vill skapa en attraktiv miljö där vi alla känner oss värdefulla. Där vi främjar mångfald, jämställdhet, hälsa och kreativitet – värden som får oss att trivas och vara stolta över Östersund. Trygghet och brottsförebyggande arbete är en viktig del för att skapa en trygg och säker kommun. Östersund ska vara en av de tryggaste kommunerna i Sverige.

Människor med olika bakgrund bidrar till en mer dynamisk och kreativ plats för tillväxt. Östersunds kommun fortsätter arbetet med att motverka alla former av diskriminering, främlingsfientlighet, och rasism.

Östersunds kommun är på väg mot 100% fossilfritt. Tack vare regeringens olika satsningar som Klimatklivet och Stadsmiljöavtalet så kan omställningen snabbas på. Under 2018 kommer vår första elbuss att köra mellan Torvalla och Brittsbo. Vi fortsätter att bygga ut vår cykelinfrastruktur och kan genom vår egen klimatväxling erbjuda elcyklar till förvaltningarna. Det ska minska bilåkandet och därmed onödiga utsläpp. "Nära och kära bussar" är ett nytt projekt som kommunen har ansökt medel ur Naturvårdsverkets Stadsinnovation för anropsstyrd slingtrafik utifrån ny teknik och att självkörande bussar ska kunna trafikera.

Östersunds kommun fortsätter öka i befolkningen. Vi har ökat med 2000 nya invånare och 1000 nya bostäder sedan september 2014. Det fortsätter byggas nya bostäder - såväl hyreslägenheter, bostadsrätter, radhus och villor. Det är bra att det byggs tillgängliga lägenheter då antalet äldre ökar. En behovsanalys kommer att ligga till grund för var och hur det ska byggas fler lägenheter på landsbygd och i staden.

När mer samhällsservice behövs ökar kostnaderna. I år 2017 har nämnder och styrelser tillförts över 100 nya miljoner kr utöver de ordinarie uppräkningsarna. Inför 2018 har vi ett bra ekonomiskt läge, men skatteintäkterna ökar inte förrän 2019 och framåt. För 2018 minskas därför de ekonomiska ramarna med drygt 104 miljoner kronor för att kunna hålla oförändrad skattenivå.

En central punkt för en god ekonomi är effektiviseringar och ständiga förbättringar. En långsiktigt hållbar ekonomi kan inte byggas på enskilda års budgetar. Därför ska samtliga förvaltningar inom Östersunds kommun arbeta med att effektivisera sina verksamheter. De statliga pengar som kan sökas för olika verksamheter inom kommunen ska självklart sökas av respektive nämnd och förvaltning.

Behovet av investeringar är fortsatt stort - en växande kommun kräver det.

Med ett överskott i budgeten behöver kommunen inte låna lika mycket till investeringarna, vilket sänker driftskostnaderna framöver. Det är nödvändigt att vi tar fram mer genomarbetade kalkyler inför beslut om investeringarna. Därför anvisar vi nu endast projekteringsmedel för de olika investeringarna för att därefter budgetera för den kostnad som projekteringen kommit fram till.

Ett bra företagsklimat är oerhört viktigt för Östersunds framtid.

Arbetet för att kommunens tillväxtenhet ska samarbeta mer med det privata näringslivet fortskrider. Jämtlands län är bäst på offentlig upphandling. Genom bra upphandlingar kan offentlig sektor stärka näringslivet. Kommunen ska ta initiativ till förslag till en ny upphandlingspolicy som ska antas av länets åtta kommuner. Samarbetet med målet att bli **Årets stadskärna 2019** fortsätter. I **utvecklingen av centrum** ligger också projektet för att bygga om och förbättra Gustav III:s torg med hotell, bostäder och kultur. Behovet av nya kulturarenor är stort och också särskilt utpekade som en viktig tillväxtfaktor i Plan för Tillväxt.

Vi inför nu servicepunkter på tre platser i kommunen.

Servicepunkter är ett av flera verktyg för att bidra till att hålla en viss servicenivå på landsbygden men också att det förhoppningsvis ger ett mervärde till servicepunkten som ger merförsäljning.

Östersunds kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna behålla men också rekrytera personal. Kompetensförsörjning är en av de mest avgörande faktorerna för att kommunen ska kunna klara av att leverera välfärdstjänster till medborgarna. Kommunen tar nu ett samlat grepp och där bör heltids- och tillsvidareanställning vara norm, men kan innebära större flexibilitet vad gäller fler arbetsställen. Bemanningspooler för att lösa vikariebehov bör prövas.

Sjukskrivningarna minskar men arbetet med att minska sjukfrånvaron behöver intensifieras. Regeringens satsningar på stöd till personer som ska in på arbetsmarknaden är något som alla förvaltningar ska uppmärksamma och ta del av för att fler ska kunna få komma i jobb. Men framförallt för att det är ett bra verktyg i rekryteringen av nya medarbetare.

I Östersunds kommun ska vården och omsorgen utgå från; "*Jag får den vård och omsorg jag behöver, när jag behöver det och där jag behöver det*".

Särskilt stor vikt ska läggas på att utveckla arbetssätt som gör att verksamheten lyckas med kompetensförsörjningen. Det kan göras på ett smart sätt, som minskar kostnader, men inte kräver att personalen springer fortare. Arbetssätt ska utvecklas som baseras på tillit till medarbetarens kompetens, som stärker lagarbete och styr bort från "minutjakten". LSS-verksamheten utvecklas med flytt till Krondikesvägen från Odensviksvägen. Daglig verksamhet och Mötesplatser för äldre inom LSS ska utvecklas så att fler deltar. Habiliteringsersättningen höjs 2018, för fjärde året i rad, från 44 kr per dag 2017 till 49 kr per dag 2018.

När Östersund växer så blir det också många fler äldre.

De kommande tio åren kommer det att bli knappt 2000 fler 80 år och äldre i kommunen. Östersunds kommun kommer därför att ansöka om medlemskap i Världshälsoorganisationens (WHO) globala nätverk med äldre vänliga städer och samhällen - Age-friendly Cities and Communities.

Med hjälp av välfärdsteknik, e-myndighet och digitaliseringens möjligheter ska kommunen möjliggöra ökad trygghet, service och delaktighet för individen i hemmet. Det ger större frihet och självständighet.

I Östersunds kommun ska förskolorna hålla hög och likvärdig kvalitet. Den nya resursfördelningsmodell som nu införs ska ge bättre effektivitet och fortsatt utveckling. Pengar ska i högre utsträckning fördelas efter faktiskt inskrivna barn och med hänsyn tagna till socioekonomiska faktorer, lokala förutsättningar och behov. Förskolechefernas ansvar förstärks i att organisera barngrupperna efter personalens kompetens, personaltäthet, barngruppernas sammansättning och miljömässiga faktorer. Barnomsorg på obekvämtid ska erbjudas alla som har behov och uppfyller kriterierna.

Arbetet med den största satsningen på förskola och skola någonsin i kommunen fortsätter. En ny utbildningsorganisation med moderna, ändamålsenliga och pedagogiska lärmiljöer leder till hållbarhet och utveckling för elevernas resultat, inspirerande arbetsmiljö och goda arbetsvillkor.

Östersunds skolor ska tillhöra de bästa i landet.

Skolorna ska präglas av jämlikhet och en strävan efter kunskap och bildning. Fokus ska i samtliga beslut och all verksamhet vara att alla elever, oavsett om man halkat efter eller vill springa före, ska ses utifrån sitt behov, uppleva höga förväntningar och ges en ärlig chans att nå sin fulla potential. Tyvärr ser vi en utveckling där skillnaderna mellan olika skolor och elevgrupper ökar. Uppväxtvillkor får allt större betydelse för resultaten och det är en ordning som aldrig kan accepteras. Skolan behöver kompensera för dessa skillnader. Mer resurser behöver gå till de skolor där utmaningarna är som störst och kunskaper om framgångsrika arbetssätt måste spridas genom organisationen.

Regeringen har i höstbudget meddelat att man förstärker den statliga finansieringen av skolan. Detta ska ske genom ett nytt statligt stöd för förstärkt likvärdighet och kunskapsutveckling. Reformen ligger väl i linje med kommunens arbete och kommer att innebära ett viktigt resurstillskott i våra strävanden. Det är lärarbrist i landet. Nämnden måste därför vara aktiv i rekryteringsarbetet, i att behålla och ta hand om medarbetarna.

Fria arbetskläder ska även gälla för personal i fritidshemmen.

Från 2018 har Kultur- och fritidsnämnden ansvar för fritidsgårdarna. Utökade resurser gör att nämnden kommer att kunna utveckla fritidsgårdarnas verksamhet och tillgänglighet. Nämnden ska utöka samverkan mellan fritidsgårdarna och Kulturskolan, Biblioteket och föreningslivet.

När kommunen växer behövs fler anläggningar för kultur och friluftsliv.

En total översyn av kommunens idrotts- och fritidsanläggningar kommer att göras. Detta kommer att ligga till grund för kommande investeringar.

Kulturskolan är en fantastisk möjlighet för barn att få utöva kultur av olika slag; musik, drama och skrivande. Genom fortsatta satsningar på grupper som vanligtvis inte nås av Kulturskolan så får fler möjlighet att ta del av dess utbud. Biblioteket är kommunens viktigaste kulturinstitution och arbetar ständigt med att nå nya grupper av medborgare med ett brett utbud av arrangemang utöver den ordinarie verksamheten.

Östersunds kommun är medlem i organisationen ICORN och kommer att ta emot vår första fristadsförfattare under året.

Östersund är Årets Elitidrottskommun 2017 och hamnar på sjätte plats i rankingen av Årets idrottskommuner. Det är glädjande att den långsiktiga medvetna satsningen på våra

anläggningar uppmärksammas nationellt.

2018 är det 100 år sedan det första samiska landsmötet hölls i Sverige, i Östersund, Staare.

Det ska uppmärksammas under hela året med firande och andra aktiviteter som markerar den betydelse som Östersund har haft, och fortfarande har, som knutpunkt för i första hand det sydsamiska området. Det samiska jubileumsåret ska synas i alla våra verksamheter, för våra medborgare och för våra besökare.

Boenden för ensamkommande barn anpassas till den statliga ersättnings-nivån. De ungdomar inom denna grupp som nu fyller 18 år ska erbjudas boende i avvaktan på beslut om de får stanna. Verksamheten ska finansieras inom nämndens budget och den statliga ersättning som finns ska naturligtvis sökas av förvaltningen.

Satsningen på att anställa ungdomar och långtidsarbetslösa har haft god effekt och ska därför fortsätta.

Budget för underhåll av våra fastigheter ökar 2018 och framåt. Med den fastighetsutredning som nu genomförs har kommunen det underlag som behövs för att i närtid kunna ta beslut om framtida organisation för drift och ägande av de fastigheter som kommunen ska fortsätta äga.

Det är en spännande tid i Östersunds historia. Vi växer så det knakar, behoven ökar, men också tillväxten och engagemanget. Genom invånarnas stora hjärtan, tolerans, kompetens och engagemang kommer Östersund att gå en fin framtid till mötes. Vi tar vårt klimatansvar för kommande generationer, vi satsar på barnen, tar hand om våra äldre och skapar ett öppet demokratiskt samhälle. Fler företag startas och växer. Bostäder byggs. Den här budgeten ger goda förutsättningar för ett Östersund som växer och mår bra.

Östersund 20171009

AnnSofie Andersson (S)

Karin Thomasson (MP)

Anders Edvinsson (S)

Elisabet Öhrnell (V)

1.2 Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktiges beslut

KF 2017-10-23 §191

Kommunfullmäktige fastställer budget 2018 och flerårsplan 2019–2020.

Utdebiteringen för Östersunds kommun 2018 fastställs till 22:02 för varje skattekrona.

Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för år 2018 antas.

De av nämnder och styrelser beslutade nämndmålen samt till dem tillhörande indikatorer fastställs.

Driftbudget för 2018 fastställs i enlighet med majoritetens ändringsförslag till kommunstyrelsens beslut. Budget fastställs med ett kommunbidrag per nämnd/styrelse för anslagsfinansierad verksamhet respektive resultatkrav för intäktsfinansierad verksamhet

Ekonomisk flerårsplan för 2019–2020 antas.

Kommunstyrelsen bemyndigas att, inom avsatt lönereserv på 21 miljoner kronor för år 2018, fördela nödvändigt löneökningstrymme till berörda nämnder när löneökningens behovet för 2018 fastställs.

För att möta osäkerheter kring möjlig utbyggnadstakt för nya LSS-boenden uppgår kvarvarande central buffert i befintlig flerårsplan för 2018 med 13,5 miljoner kronor, med ackumulerat 21 miljoner kronor 2019 och 2020. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom avsatt buffert besluta om tilläggsbudgetering till Vård- och omsorgsnämnden efter det nämnden redovisat slutliga kalkyler.

Årets resultat för VA-verksamhet förs till VA-kollektivets eget kapital. För övriga nämnder/ styrelser förs årets resultat till kommunens eget kapital.

Investeringsbudget 2018 fastställs i enlighet med förslag, med en investeringsram per nämnd/ styrelse. Anslagsnivå framgår av ”Specifikation till investeringsbudget”. Enskilda investeringsobjekt överstigande 10 miljoner kronor utgör egen anslagsnivå.

För investeringar som i budgeten klassificerats som lönsamma skall kommunstyrelsen pröva slutlig lönsamhetskalkyl och därefter bevilja igång-sättningsstillstånd före investeringens början.

Kommunstyrelsen medges uppta lån enligt budgeterad nivå.

Kommunledningsförvaltningen får i uppdrag att slutligt utforma av kommunens budgetdokument 2018 samt flerårsplan 2019–2020 efter det att layoutmässig översyn med hänsyn till fullmäktiges budgetbeslut.

Kommunen ska ta fram förslag på hur bussresor för pensionärer kan förbättras och göras mer attraktiva med målet att genomföra åtgärder under 2018.

En utvärdering av ungdomskorten i åldersgrupperna 6-11 år respektive 12-19 år ska göras utifrån barn/ungdomar, skolan, fritidshem, fritidsgårdar och föräldrars/vårdnadshavares erfarenheter.

Gällande ändrad övergångstid för bussbiljetter avser kommunen att ta upp det med region Jämtland-Härjedalen och Länstrafiken.

Kommunstyrelsens arbetsutskott får i uppdrag att på kommundirektörens och ekonomidirektörens förslag löpande, dock minst tre gånger om året, gå igenom och prioritera samtliga investeringsobjekt.

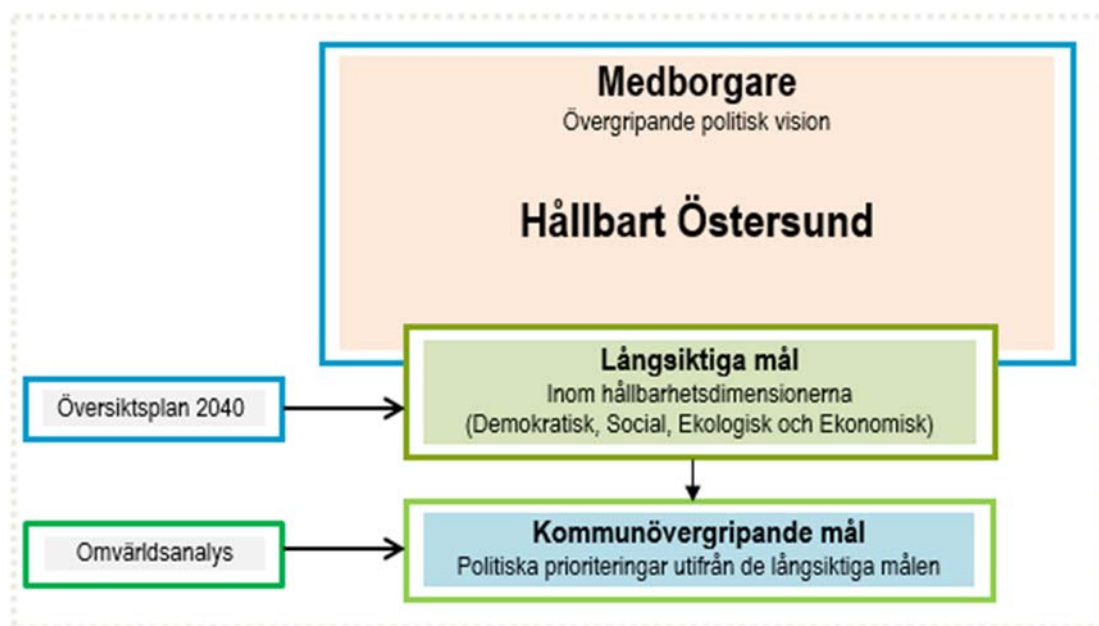
1.3 Vision och övergripande styrning

Kommunfullmäktige har sedan tidigare fastställt en långsiktig vision för en hållbar utveckling i kommunen:

”Ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund är den gemensamma, grundläggande visionen för Östersunds utveckling och utgångspunkten för det långsiktiga politiska arbetet”.

Kommunfullmäktige har gjort visionen tydlig genom långsiktiga mål inom de fyra dimensionerna. Utifrån de långsiktiga målen och en omvärldsanalys, som tas fram av en politisk hållbarhetsberedning, beslutar sedan kommunfullmäktige om mer kortsiktiga kommunövergripande mål som tillsammans med beslutade resurser/ekonomiska ramar ligger till grund för arbetet de närmaste budgetåren.

Baserat på de kommunövergripande målen sätter sedan styrelser/nämnder nämndsmål som uttrycker hur de avser bidra till att de kommunövergripande, och långsiktiga, målen ska uppfyllas inom de ekonomiska ramar som tillhandahålls.

I budget till fullmäktige ska respektive nämnd också presentera kvalitetsindikatorer som visar respektive nämnds kvalitet i kärnverksamheten.

1.4 Ekonomisk översikt, budgetens utgångsläge och förutsättningar

EKONOMISK ÖVERSIKT

Samhällsekonomin

Konjunkturläget [1]

Den svenska ekonomin har sedan finanskrisens utbrott hösten 2008 utvecklats betydligt bättre än flertalet övriga ekonomier i Europa. Det beror på att den inhemska efterfrågan av konsumtion och investeringar har utvecklats relativt väl.

Från 2017 räknar Sveriges kommuner och landsting med att efterfrågan bromsar in, bedömningen är att den offentliga sektorns utmaningar sannolikt kommer innebära en återhållsamhet i investeringar och konsumtion vilket bidrar till minskad inhemsk efterfrågan.

Åren 2019–2020 väntas svensk ekonomi uppnå konjunkturell balans vilket medför att antalet arbetade timmar utvecklar sig i linje med den nivå som antas vara förenlig med inflationsmålet på 2 procent. Följden blir en försvagning av den svenska ekonomin. Vidare är bedömningen att räntan kommer att höjas och förväntningar om skattehöjningar kommer försvaga ökningen av hushållens disponibla inkomster.

Arbetsmarknaden antas befinna sig i högkonjunktur och förstärks ytterligare i några år men arbetslösheten är splittrad. I åldersgruppen inrikes födda 20–64 år uppgick arbetslösheten till drygt 4 % och bland utrikesfödda var motsvarande siffra 15 %. Prognosen är att arbetslösheten stannar på denna nivå och det betyder att antalet arbetade timmar inte kommer att öka nämnvärt kommande år, vilket får påverkan på skatteunderlagstillväxten.

En låg arbetslöshet kommer rimligen innebära stigande krav på löneökningar. Arbetsmarknadens parter har kommit överens om lönehöjningar (märket) på 2,2 % årligen och liknande nivåer de kommande två åren, men det tillkommer löneglidning. Detta har betydelse för lönesummans storlek som även den påverkar skatteunderlagstillväxten. Arbetslösheten förutspås hamna på strax över 6 % 2018.

Inflationen påverkas av en låg arbetslöshet och löneökningar vilket det gör även denna gång, men framförallt är det ökade räntekostnader för hushållen som väntas slå igenom för åren 2019–2020.

Kommunernas ekonomi

Kommunernas preliminära resultat för 2016 uppgår till 21,7 miljarder. Resultatet motsvarar 4,2 % av skatteintäkter och generella statsbidrag och det överstiger sektorns norm för god ekonomisk hushållning som uppgår till 2 %. I dessa siffror ingår stark utveckling av skatteunderlaget, extra statligt stöd och större reavinster än normalt. För Östersunds kommun är genomsnittet för de senaste 5 åren 2,8 procent av skatter och bidrag och 2016 var överskottet 1,9 %.

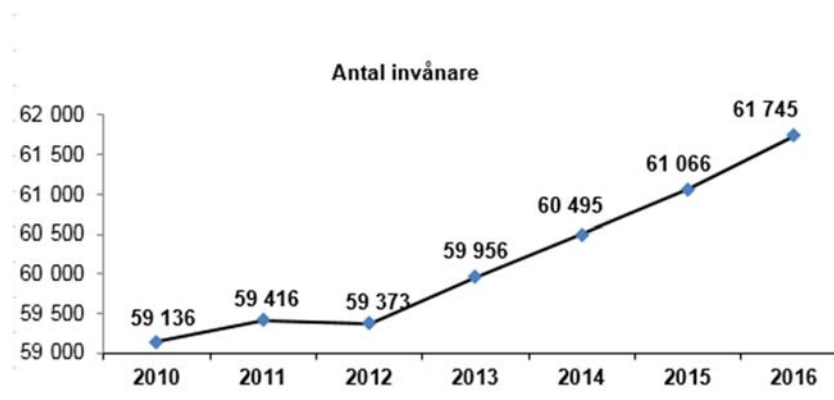
Sammantaget har kommunerna haft positiva resultat under de senaste tio åren med genomsnitt 2,9 % av skatter och statsbidrag. Resultaten varierar stort mellan kommunerna. Merparten har klarat balanskravet och många har även klarat god ekonomisk hushållning medan nio har haft negativa resultat.

Trots positiv bild så lyfter Sveriges kommuner och Landsting fram en oroande bild av kommunernas ekonomi de närmaste åren. Förklaringen är ett försvagat skatteunderlag samtidigt som den ökande befolkningen ställer allt högre krav. Demografiskt så ökar både de yngsta och äldsta åldersgrupperna i befolkningen samtidigt som arbetskraften inte ökar i motsvarande utsträckning. För kommunerna innebär det ökade satsningar av bland annat vård, skola och omsorg. Sammanfattningsvis innebär den demografiska utvecklingen att kostnaderna ökar snabbare än skatteunderlaget. Utvecklingen av skatteunderlagstillväxten dämpas redan 2017 och väntas därefter fortsätta avta fram till 2020. För att kommunerna ska klara välfärden de kommande åren så krävs effektiviseringar.

Östersunds kommun har under de senaste åren uppvisat en stabil ekonomi. Den avtagande konjunkturen kommer att påverka Östersunds kommuns intäkter och kostnader. Förutom det är kommunen på väg in i en period av mycket stora investeringar. Tidigare har kommunen kunnat självfinansiera investeringarna genom sitt kassaflöde. De kommande årens investeringar uppgår till så höga nivåer att en kompletterande finansiering måste till.

Vår kommun - Demografi

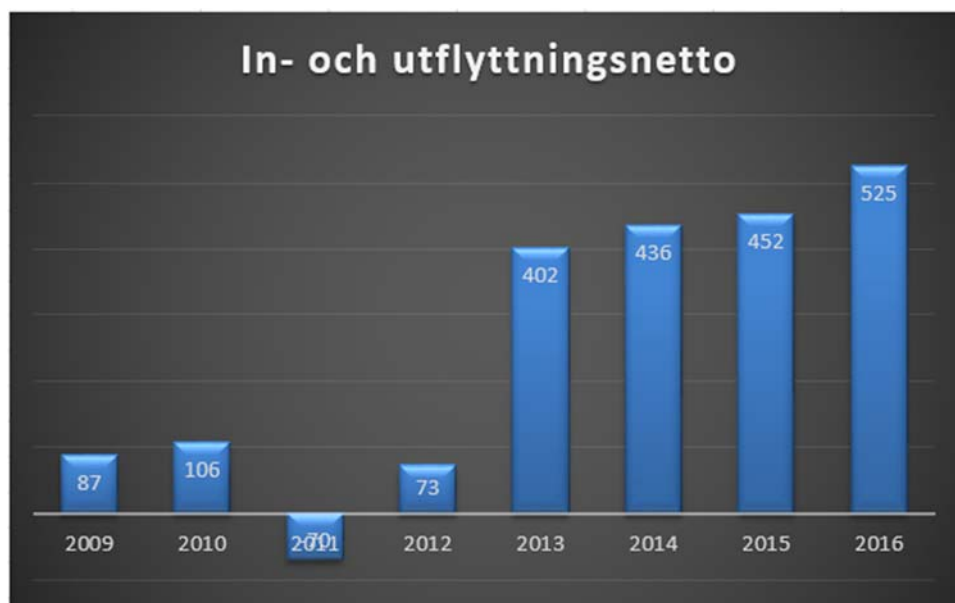
Efter ca 10 års negativ befolkningsutveckling vände trenden igen år 2005 till positiva siffror. Den sista december 2013 noterades den högsta befolkningssiffran, 59 956, i kommunen sedan 1995. Ytterligare ökning skedde åren därpå och kommunen passerade 2016 61 000-nivån, vid årsskiftet var invånarantalet 61 745, en ökning med ca 1,1 %.

Vanligtvis uppvisar det tredje kvartalet varje år en positiv utveckling av invånarsiffran, till följd av nytilkomna studenter vid Mittuniversitetet. Men kommunen växer nu även med fler inflyttare, den 31 maj 2017 var invånarantalet 62 186.

Den nu aktuella befolkningsmålsättningen, när det gäller skatteintäkter, är 62 875 invånare år 2018, 63 325 år 2019 och 63 775 år 2020, dvs en ökning om ca 450 invånare per år.

Folkmängdens förändring är summan av ut- och inflyttning, antal födda och antalet döda. Om antalet inflyttade är större än antalet utflyttade har vi en "nettoinflyttning" och om antalet födda är större än antalet avlidna har vi ett "födelseöverskott". År 2016 hade kommunen ett födelseöverskott på 154 personer och en nettoinflyttning på 525 personer.

Hur påverkar demografiska förändringar verksamheten?

Antalet barn i förskoleåldrarna väntas sjunka något jämfört med tidigare framtagna prognoser i början av perioden för att sedan öka igen. När det gäller ungdomar i grundskoleåldrarna minskar antalet något under hela perioden, medan antalet ungdomar i gymnasieåldrarna ökar. Detta innebär ett ökat tryck på resurser till framförallt gymnasieskolan. Kostnadsutjämnigen

förväntas utvecklas positivt i takt med ökad befolkning för att möta dessa kostnader.

Antalet äldre väntas också öka de kommande åren främst i åldrarna 80 år och äldre. Behovet av vårdinsatser ökar framförallt när antalet personer i den äldsta vårdgruppen 85 år ökar, vilket väntas ske under och efter denna planperiod. Även här förväntas kostnadsutjämnningen möta dessa kostnader. Genom de så kallade demografiska beräkningarna justeras budgetramarna till Barn- och utbildningsnämnden och Kommunstyrelsen för gymnasieskolan utifrån ändrade elevantal samt till Vård- och omsorgsnämnden för ökande antal äldre.

Arbetsmarknad o sysselsättning

Sysselsättning

Sysselsättningen i Östersunds kommun har ökat sedan andra halvan av 1990-talet. Enligt senast tillgängliga statistik uppgick antalet sysselsättningstillfällen till 33 653 år 2015, en ökning med 720 mot året innan.

Förvärvsfrekvens, dvs andel förvärvsarbetande i arbetsför ålder i kommunen, uppgår (2015) till 80,2 %, vilket är en högre andel än i riket, men lägre än länet i övrigt. Samma förhållande gäller både för kvinnor respektive män. Totalt för kommunen ökade förvärvsfrekvensen 2015 mot föregående år.

Näringslivsstruktur

Den offentliga sektorns andel av kommunens arbetsmarknad (dagbefolkningen) är 38,5 % (2015). Inom kommunen har den offentliga sektorns andel ökat något det senaste året.

Den högsta andelen sysselsatta finns inom "Vård och omsorg". Därutöver är näringsgrenarna "Företagstjänster" samt "Handel" de största i kommunen.

2016 nyetablerades 437 företag. Totalt uppgick antalet företag i kommunen 7 658 vilket är en ökning mot året innan.

Arbetskraftspendling

Kommunen har en arbetskraftsinpendling på 6 755 personer. Utpendlarna är 3 611, dvs en netto-inpendling till Östersund på 3 144 personer (2015). Trenden är att pendlandet ökar men nettoinpendlingen ligger kvar på ungefär samma nivå.

Arbetsmarknad – arbetslöshet

I juli 2017 var 1870 personer (6,1 %) i åldrarna 16–64 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram. Det är en minskning mot förra året samma tid med 0,1 %. En successivt svag minskning av arbetslösheten kan skönjas sedan 2011. Den totala arbetslösheten för riket är 7,3 % och för länet 6,7%. Östersund ligger därmed totalt under deras siffror vilket är ovanligt.

176 personer har en subventionerad tillfällig anställning via kommunens arbetsmarknadsenhet. Utan denna insats skulle personerna sannolikt vara arbetssökande och arbetslösheten skulle uppgå till 6,7 %.

Ungdomsarbetslösheten är fortfarande hög. I juli 2017 var 341 (9,0 %) ungdomar 18-24 år i Östersund öppet arbetslösa eller i arbetsmarknadsprogram. Också det en minskning med 1,1 % jämfört med 2016. Den totala ungdomsarbetslösheten för riket är 10,0 % och för länet 10,3 %. Östersund ligger även här lägre än riket och länet.

53 ungdomar hade en kommunal tillfällig anställning under juli månad. Utan insatsen skulle de sannolikt räknas in i arbetslöshetssiffrorna som då skulle vara 10,4 %.

Näringslivsutveckling – möjligheter till tillväxt

Näringslivsutveckling, juni 2017

Styrdokumentet för arbetet med näringslivsutveckling i Östersunds kommun är primärt Tillväxtplanen och Översiktsplanen. Tillväxtplanens övergripande målsättningar strävar efter Mer innevånare, Mer jobb och Mer bostäder. Målsättningarna ska uppnås genom ett systematiskt arbete som involverar kommunens alla intressenter. För att nå målsättningarna krävs det prioriterade insatser inom olika områden. Dessa prioriteringar kallas för tillväxtfaktorer. För att skapa hållbar tillväxt behöver vi tillsammans arbeta med välkomnande, kreativitet, företagsamhet, kunskap, omtanke, kultur och attraktiva boenden.

Områdena nedan prioriteras primärt när det gäller Område tillväxts arbete med näringslivsutveckling 2017

- Nyföretagande och entreprenörskap
- Insatser för befintliga företag och statliga verksamheter
- Företagsetableringar
- Landsbygdsutveckling
- Möjliggöra exploatering när det gäller mark och lokaler

Kommunen ser en mycket positiv utveckling av näringslivet i Östersund och under 2016 har Östersund fått pris som Årets tillväxtkommun i Jämtland samt Årets Nyföretagarkommun i Sverige. "Årets tillväxtkommun" går till den kommun i länet som har störst andel företag som nyanställer, ökar sin omsättning och går med vinst. Sverige befinner sig i en högkonjunktur och de mycket stora offentliga och privata investeringar som görs och kommer att göras i Östersunds har naturligtvis en mycket positiv inverkan på näringslivet. Intresset för fysiska investeringar i Östersund är stort när det gäller tex bostäder, kontors-, handels-, och industrilokaler men det finns även en stor vilja att nyinvestera, utvidga och starta nya verksamheter i kommunen. Detta gäller både lokala, regionala och nationella intressenter.

Målen i tillväxtplanen uppfylls med råge 2016 och i juni 2017 ses samma starka tillväxtutveckling och det finns inga tecken på en avmattning mot 2020.

Under hösten 2017 görs en halvtidsutvärdering om hur målsättningarna i tillväxtplanen och åtgärder i åtgärdsprogrammet uppfylls. Det skall också göras närmare analyser om sammanhangen kring tex inflyttning och utflyttning samt arbetsmarknad och framtida kompetensbehov. De kommande årens stora utmaning när det gäller tillväxt och näringslivsutveckling är kompetensförsörjning oavsett bransch eller sektor.

Östersunds kommun arbetar kontinuerligt med att skapa förutsättningar för attraktiva boenden och efterfrågan på bostäder ökar i snabb takt i kommunen. Detta avspeglas på mängden och storleken på exploateringsprojekt i kommunen de kommande åren. Kommunen har ett viktigt ansvar att i samverkan med näringslivet och andra organisationer löpande utveckla det lokala företagsklimatet för en hållbar tillväxt i Östersunds kommun.

Ekonomiska förutsättningar

Skatteintäkter

Skatteintäkterna är kommunens största finansieringskälla. Dess förändring beror i första hand på skatteunderlagets utveckling. De viktigaste faktorerna är sysselsättnings- respektive löneutvecklingen. Även av regeringen beslutade regelförändringar, t ex ändrade grundavdrag, påverkar skatteunderlaget. Effekten av sådana förändringar ska kompenseras genom justeringar i kommunernas statsbidrag i enlighet med den sk finansieringsprincipen. En grundförutsättning är konjunkturutveckling och tillväxt.

I kommunens skatteintäktsberäkning används Sveriges Kommuner och Landstings prognos per 2017-04-27 över skatteunderlagsutvecklingen. Skatteutbetalningen till kommunerna grundas på den av regeringen årligen fastställda uppräkningsfaktorn för skatteunderlaget. Skillnaderna i skatteunderlagsökning mellan fastställd uppräkningsfaktor, prognos och faktiskt utfall enligt slutlig taxering regleras senare genom så kallade slutavräkningar.

I skatteintäktsberäkningen ingår skatteintäkterna från kommunens eget skatteunderlag inklusive

eventuella slutavräkningar. År 2015 övergick kostnadsansvaret för kollektivtrafiken till Region Jämtland Härjedalen varför en skatteväxling skedde med 35 öre.

Budgerade skatteintäkter 2018–2020

Mnkr	Prognos 2017	2018	2019	2020
Skatteintäkter, eget underlag	2 829	2 913	2 998	3 113
Slutavräkning	-16	-11		
SUMMA	2 813	2 902	2 998	3 113

Statsbidrag och utjämning

Syftet med kommunala utjämningssystemet är att skapa likvärdiga förutsättningar för alla kommuner. Utjämningssystemet brukar ses över ungefär vart femte år. Den 1 januari 2014 trädde det senaste i kraft.

Utjämningssystemet innehåller fem olika delar. Utöver det finns den kommunala fastighetsavgiften.

Statligt finansierad inkomstutjämning

Inkomstutjämning syftar till att utjämna skillnader i skattekraft mellan kommuner. Innebär att kommuner med en egen skattekraft under 115% av medelskattekraften får kompensation genom ett inkomstutjämningsbidrag. Kommuner med en högre egen skattekraft får betala en avgift.

Östersunds kommun är här bidragstagare, och får mellan 581 mnkr till 608 mnkr enligt prognos under kommande år. Delsystemet bekostas till större delen av staten.

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen avser utjämna strukturella kostnadsskillnader mellan kommunerna, dvs behovsskillnader som kommunerna själv inte kan råda över. Kostnadsutjämningen är ett ”nollsummespel” mellan kommunerna. Ingen statlig finansiering till denna del.

Delsystemet består av tio delmodeller. För varje modell räknas landets totala sk strukturkostnad ut, vilken sedan mynnar ut i en standardkostnad för respektive kommun. Dvs, en teoretiskt beräknad kostnad som kommunen borde ha med hänsyn till ”sin” struktur utifrån faktorer som t ex demografi, löner, gleshet, byggkostnader etc. Kommunens standardkostnad jämförs sedan med rikets och mellanskillnaden/invånare ersätts eller tas ut avgift för.

Sammantaget anses Östersunds kommun ha gynnsam struktur, dvs den beräknade standardkostnaden är lägre än genomsnittets, och får därför betala en avgift till systemet, *kommande år mellan 63 till 87 mnkr.*

Regleringsbidrag/-avgift

Vidare ingår en regleringsavgift, alternativt ett regleringsbidrag, för att upprätthålla de fastställda utjämningsnivåerna och för att kunna göra ekonomiska regleringar mellan staten och kommunerna, enligt den sk finansieringsprincipen.

Strukturbidrag

Infördes för att kompensera för att vissa delmodeller (näringslivs- och sysselsättningsbefrämjande åtgärder, svagt befolkningsunderlag samt delar av de tidigare fasta införandetilläggen) togs bort samt för att reglera större bidragsminskningar. Östersund får i denna modell ca 21 mnkr/år.

LSS-utjämning

Utjämningssystemet som infördes 2004 för LSS-verksamheten ligger fortfarande kvar som ett separat system utanför kostnadsutjämningen. Kommunen har höga kostnader för denna

verksamhet och får därför ett stort bidrag, ca 290 mnkr/år enligt senaste prognos.

Statsbidrag för flyktingmottagning

Regeringen beslutade våren 2016 om en preliminär fördelning mellan kommuner och landsting av de aviserade miljarderna utifrån flyktingsituationen. Statsbidraget fördelas dels efter invånarantal och dels efter en fördelningsnyckel som tar hänsyn till asylsökande och nyanlända. Medlen ingår som en del i skatteintäkterna. I Skatte- och bidragsmodellen från Sveriges kommuner och landsting ingår de medel som fördelas enligt invånarantal och den del som fördelas enligt flyktingvariabler ligger på raden "Del av välfärds miljarder" i tabellen nedan. Den preliminära fördelningen för Östersunds kommun innebär 45 mnkr år 2018. För åren 2019 och 2020 uppgår beloppen till 43 mnkr respektive 43 mnkr.

Budgeterade statsbidrag o utjämning 2018–2020

	Prognos 2017	2018	2019	2020
Inkomstutjämning	559	578	592	603
Kostnadsutjämning	-100	-102	-97	-87
Regleringsbidrag/avgift	-1	9	28	42
Strukturbidrag	21	21	21	22
Kommunal fastighetsavgift	105	111	111	111
Utjämning LSS	258	285	287	289
SUMMA	842	902	942	980
Del av välfärds miljarder	30	32	22	22
Statsbidrag för ökat bostadsbyggande	15	15	15	15
TOTALT	887	949	979	1 017

Riktade statsbidrag

Förutom det generella statsbidraget som ingår i utjämningsbidraget finns ett antal riktade/specialdestinerade statsbidrag som budgeteras som intäkt av berörd nämnd.

Ett exempel är det riktade statsbidraget till allmän maxtaxa inom barnomsorg/förskola ingår, vilket inte ingår i utjämningsbidraget. De kommuner som har maxtaxa söker statsbidraget, som skall kompensera för intäktsbortfallet från föräldraavgifter. Hanteras således som ett specialdestinerat bidrag av barn- och utbildningsnämnden. Riktade statsbidrag förekommer främst inom Barn- och utbildningsnämndens och Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområden.

Personalkostnader, inflation och internränta

För kommunsektorn prognostiserar SKL en löne-utveckling enligt den s k konjunkturstatistiken på 3,1 % för 2018, 3,4 % för 2019 och 3,4 % för 2020.

Prognos för prisutveckling, mätt i KPI, är på 1,6 % för 2018, 2,3 % för 2019 och 3,2 % för 2020. Index talet KPIF lämpar sig dock bättre än KPI för uppräknings inom kommunala sektorn. Prognos för KPIF är 1,9 % för 2018, 2,0 % för 2019 och 2,0 % för 2020.

SKLs rekommendation för internränta 2018 är oförändrad och uppgår till 1,75 %. Den föreslagna internräntan tas fram genom ny metod. Den bygger på sektorns egna upplåningskostnader.

Ekonomiska ramar

Budgetramar

Driftbudgetramar för nämnderna/styrelserna för perioden 2018–2020 utgår från de ekonomiska ramarna 2017 och de verksamhetsförändringar som ingår i gällande flerårsplan. Därutöver kompenseras vanligtvis nämnderna för aktuella demografiska förändringar, löneökningar, prisökningar samt kapitalkostnader. Vissa beskrivs lite närmare i följande framställning. Satsningar och/eller avveckling av verksamhet medför tillskott eller avdrag i nämndernas

budgetramar. Driftbudgetramarna 2018 innehåller även sparkrav, se nedan.

Sparkrav 2018

I budgeten 2018 ingår sparkrav på totalt 104,2 mnkr. Sparkravet motsvarar ca 3 % av nämndernas totala anslag. De beloppsmässigt största sparkraven har de två stora nämnderna barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden. Procentuellt har dock kommunstyrelsen och socialnämnden de största sparkraven och barn- och utbildningsnämnden det minsta.

Inom kommunstyrelsens ansvarsområde görs ett stort antal besparingsåtgärder, bl a minskas anslagen till utvecklingsåtgärder, arbetsmarknadsåtgärder och personalpolitiska åtgärder. Inom miljö- och samhällsnämnden görs besparingar främst inom väghållning, parkeringsverksamhet och färdtjänst. Socialnämndens besparingar gäller bla tillnyktringsenheten och samfinansiering av placeringar. Största besparingsåtgärden inom barn- och utbildningsnämnden gäller förändrad resursfördelningsmodell till förskolan, där platsbeställning övergår till ersättning inskrivna barn. Bland övriga besparingar kan nämnas ändrad resursfördelning till grundskolan och mer effektiv sommarplanering både inom för- och grundskolan. Vård- och omsorgsnämnden genomför en rad åtgärder för att effektivisera verksamheten, bl a fortsätta det påbörjade arbetet med hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser inom hela verksamheten, effektiviserings-/besparingsarbeten kommer fortsättningsvis att utredas och sedan genomföras, minskning av ram för sektor LSS, förvaltningsövergripande sektorn och uppdragssidan. En del av besparingsåtgärderna 2018 gäller även 2017. Kultur- och fritidsnämndens besparingar gäller ett flertal olika åtgärder såsom avveckling av Litsbacken men även förslag på intäktsökningar. Under budgetberedningens arbete minskades kultur- och fritidsnämndens sparkrav med 0,5 mnkr då förslaget om Arenabyn syntes svårt att genomföra.

Besparingar 2018

	Besparing
Barn- och utbildningsnämnd	27,0
Kommunstyrelse	13,0
KS Lönebuffert	6,0
Kultur- och fritidsnämnd	3,5
Miljö- och samhällsnämnd	4,0
Socialnämnd	10,0
Utförarstyrelse	2,7
Valnämnd	-
Vård- och omsorgsnämnd	38,0
Överförmyndaren	-
Totalt	104,2

Nämndernas besparingar finns redovisade under respektive nämnd.

Demografiska ramförändringar

I budgetramarna ingick preliminära justeringar för demografiska förändringar 2018–2020. Dessa har senare justerats för Gymnasieskolan, för Barn- och utbildningsnämnden och för Vård- och omsorgsnämnden utifrån den i april 2017 reviderade befolkningsprognosen.

PO-pålägg, arbetsgivaravgift

I budgetramarna för 2018 ingår ett PO-pålägg på 38,46 %. Därutöver belastas verksamheten med ett påslag på 0,05 % för utfördelning av kommunens premiekostnader för ansvarsförsäkring. Summa pålägg således 38,51%.

Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader kan sägas bestå av fyra delar; direkta pensionsutbetalningar,

utbetalning av intjänad pension till anställda för individuell placering, skuldförändring för kompletterande ålderspension (för löner överstigande 7,5 basbelopp) samt en finansiell kostnad.

För 2018 budgeteras pensionsutbetalningar med 89 mnkr, utbetalning av intjänad pension (avgiftsbestämd ålderspension) 114 mnkr, skuldförändringen till 17 mnkr och den finansiella kostnaden till 7 mnkr. Totalt budgeteras pensionskostnader med 227 mnkr inklusive särskild löneskatt.

Den budgeterade pensionskostnaden grundas på KPA:s pensionsskultsberäkning och prognos från augusti 2017, samt en bedömning av OPF-KL's (pensionsavtal förtroendevalda) inverkan på pensionskostnaderna och ett antagande av de senaste årens högre utbetalning av pensioner från pensionsförpliktelsen än det som KPA lämnar i sina prognoser.

Kapitalkostnader

Varje nämnd och förvaltning "belastas" i driftbudgeten med kapitalkostnader som består av två delar – internränta och avskrivning. Internräntan är oförändrad och för 2018 uppgår den till 1,92 %, som motsvarar kommunens egen finansieringskostnad i årsbokslutet 2016.

Avskrivningen skall motsvara värdeminskningen på inventarier och anläggningar.

Resurstillskott

Utöver tidigare nämnd uppräknings av ramar med personalkostnader har sedvanliga tillskott/avdrag för demografi, kapitalkostnader, internränta etc justerat nämndernas ramar.

Uppräknings för övriga kostnader görs för 2018 med 1,9 %. För åren 2019 och 2020 är övriga kostnader i ramarna uppräknade med 2,0 %.

Resurstillskott / ramavdrag 2018			
	Demografiska förändringar	Övr resurstillskott/förändring	Totalt
Barn- och utbildningsnämnd	17,8	10,9	28,7
Kommunstyrelse	-	16,3	16,3
KS-Gymnasieskola	11,8	0,9	12,8
Kultur- och fritidsnämnd	-	16,1	16,1
Miljö- och samhällsnämnd	-	4,5	4,5
Socialnämnd	-	-5,3	-5,3
Utförarstyrelse	-	13,8	13,8
Valnämnd	-	1,1	1,1
Vård- och omsorgsnämnd	1,4	44,7	46,1
Överförmyndaren	-	3,7	3,7
Totalt	31,0	106,7	137,7

Tabellen exkluderar Revision, JR samt buffertar för löner resp LSS-ändamål.

Den totala driftbudgetökningen är netto 143 mnkr. De stora resurstillskotten för Vård- och omsorgsnämnden avser ersättning för ökade kostnader för personlig assistans, tillskott för att kunna återta driften av det särskilda boendet Skogsbruksvägen 133 och sociala investeringsfonder. För Barn- och utbildningsnämndens avser tillskotten, utöver demografiska förändringar, statsbidrag till betyg i modersmål, lovskola och läsa-skriva och räkna och upptrappning av tillskottet från 2017 för bibass, skolledare, svenska som andra språk och sociala investeringsfonder.

Till kommunstyrelsens ram har nu lagts in tillskott som avser stadsfest VM 2019 och arbetsträningsplatser. Poster som tidigare funnits för oförutsedda behov under kommunfullmäktiges respektive kommunstyrelsens ansvar har tagits bort.

För Miljö- och samhällsnämnden tillskott till ungdomskort och kapitalkostnader för Viadukt Söder. För Kultur- och fritidsnämndens insatser för friluftsliv och renovering av Storsjöbadet.

För Socialnämnden finns ett avdrag (5,3 mnkr) föranlett av nedtrappning av tillskottet från 2017

för arbetet med placeringar. Tillskotten avser sociala investeringsfonder.

Tillskotten för löneökningar 2017 som höjer nivån 2018 utöver personalbudgetuppräknings 2,5 % uppgår till ca 16 mnkr för hela kommunen.

Finansiell analys

I kommunens årsredovisning analyseras den finansiella ställningen och utvecklingen. I årsbudgeten beskrivs de ekonomiska sambanden på samma sätt som i årsredovisningen. Analysen bygger på fyra perspektiv; resultatet, kapacitet, risk och kontroll. Målsättningen är att identifiera finansiella problem och därigenom utgöra underlag för bedömningen om kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning. I analysen i årsredovisningen används 15 olika nyckeltal som är kopplade till de fyra perspektiven. I budgeten har nio av dessa nyckeltal valts.

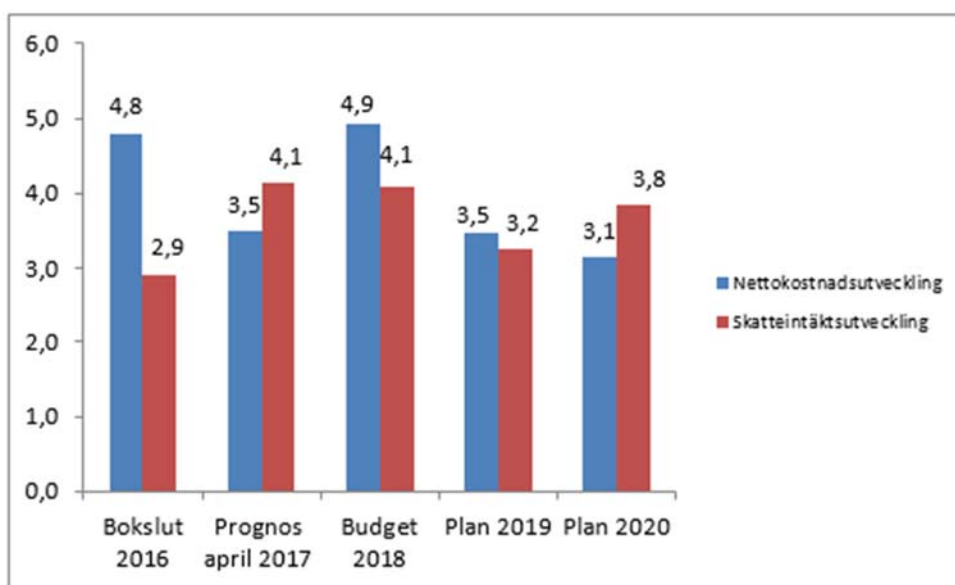
Resultat och kapacitet

Nettokostnadsandel

Driftkostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag visar hur stor del av skatteintäkterna inklusive statsbidrag som går till den löpande verksamheten inklusive finansnetto. Om kommunen skall leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning skall nivån överstiga 98 %.

Nettokostnadsandel	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhetens intäkter och kostnader, netto	93,5%	93,5%	93,9%	94,2%	93,6%
Avskrivningar	5,2%	4,5%	4,6%	4,5%	4,5%
Finansnetto	-0,6%	-0,2%	-0,2%	-0,2%	-0,1%
Driftkostnadsandel	98,1%	97,8%	98,3%	98,5%	98,0%

Enligt budget för 2018 beräknas resultatet uppgå till 52,7 mnkr och driftkostnadsandelen uppgå till 98,3 %. Kommunens mål för god ekonomisk hushållning uppnås därmed inte år 2018. Värt att notera är att de ökade avskrivningskostnaderna medför att utrymmet för verksamhetens kostnader minskar, dvs investeringarna tränger successivt ut verksamhet.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad

En hög självfinansieringsgrad innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög självfinansieringsgrad innebär också att finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar under året.

Nettoinvesteringar och självfinansieringsgrad	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Nettoinvesteringar	283	445	300	300	300
Finansiering:					
Kassaflöde från egen verksamhet	334	300	248	234	281
Självfinansieringsgrad av investeringar	118%	67%	83%	78%	94%

Enligt budget 2018 uppgår investeringsnivån till högre belopp än vad som kan självfinansieras av egna medel. Ingen upplåning bedöms behöva ske 2018 då kommunen för närvarande har en god likviditet. För åren 2019-2020 bedöms ett behov av upplåning med 135 mnkr respektive år. Detta innebär att kommunen kommer att ha en låneskuld på 525 mnkr vid planperiodens slut.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar

Nyckeltalet visar i vad mån kommunen reinvesterar i den takt som anläggningstillgångarna minskar i värde genom årliga avskrivningar. För att inte urholka kommunens anläggningsskapital bör nettoinvesteringarna i genomsnitt ligga på minst samma nivå som avskrivningarna.

Nettoinvesteringar i relation till avskrivningar	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Nettoinvesteringar	283	445	300	300	300
Avskrivningar	186	167	178	181	187
Nettoinvesteringar/avskrivningar	152%	266%	169%	166%	161%

Genom den höga investeringsnivån överstiger nettoinvesteringarna avskrivningsnivån.

Finansnetto

Med finansnetto menas skillnaden mellan finansiella kostnader och intäkter. Finansnettot är en viktig post i kommunens resultaträkning. Det extremt låga ränteläget bidrar till att de finansiella kostnaderna under planperioden ligger på en förhållandevis låg nivå. Internbanksverksamheten genererar en positiv effekt på finansnettot med 17,5 mnkr för 2018. Minskningen av räntenettet under perioden härrör från den finansiella kostnaden för pensionskulden.

Finansnetto	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Finansnetto	20,9	8,1	7,9	7,4	6,0

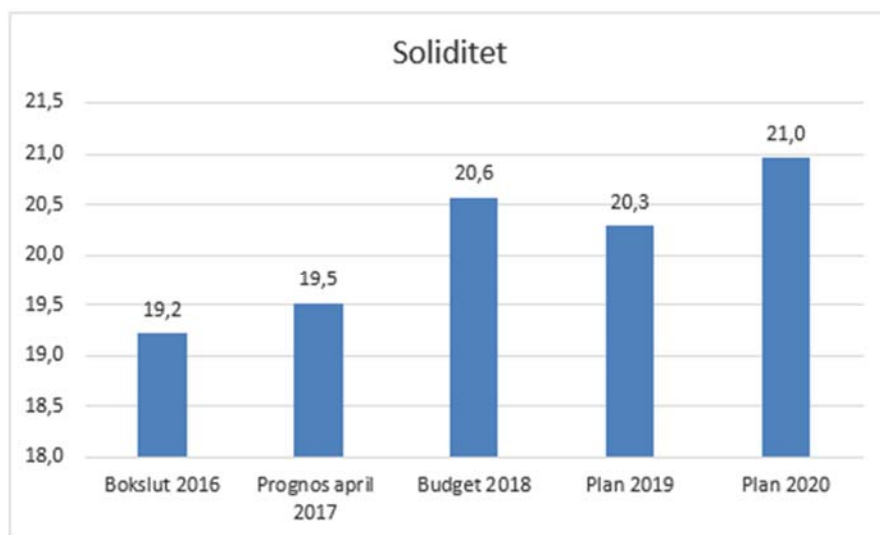
Årets resultat

De senare årens resultat har överstigit nivån på kravet för god ekonomisk hushållning med undantag av 2016 som låg 0,1 % under. Prognosen för 2017 ligger även den över nivån för god ekonomisk hushållning. Det budgeterade resultatet för 2018 och resultatet i plan 2019-2020 ligger inte i nivå med kommunens målsättning för god ekonomisk hushållning.

Årets resultat	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Årets resultat	68,4	80,2	52,7	45,5	72,9

Soliditet

Soliditeten beskriver den finansiella styrkan på lång sikt. Den anger hur stor del av tillgångarna som är självfinansierade med eget kapital. Ju högre soliditet, desto starkare långsiktig finansiell handlingsberedskap har kommunen. Det är den långsiktiga trenden som är mer intressant än enstaka år. Nivån på soliditeten har de senare åren legat på ungefär samma nivå. Soliditeten bibehålls på samma nivå trots den ökade lånefinansieringen av investeringar genom att summan av pensionsförpliktelsens minskning och resultaten uppgår till ungefär samma nivå. Under planperioden 2018– 2020 beräknas soliditeten i snitt ligga på 20,6 %.

Långfristiga skulder

Investeringsnivån och de låga resultaten medför behov av upplåning. Låneskulden som 31/12 2017 beräknas uppgå till 270 mnkr förväntas vid planperiodens slut ha ökat till 525 mnkr.

Internbankens upplåning beräknas 31/12 2017 uppgå till 4 980 mnkr och förväntas öka till 5 349 mnkr under planperioden.

En upplåning, för vidareutlåning till koncernbolagen, pågår i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.

Risk och kontroll

Likviditet ur ett riskperspektiv

Likviditet ur ett riskperspektiv	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Likvida medel (Mnkr)	327	148	76	149	252
Likviditetsdagar 1)	31	13	7	13	21
Balanslikviditet 2)	71	42	31	39	53
Rörelsekapital (Mnkr) 3)	-211	-441	-518	-458	-352

1. Antal dagar som de likvida medlen vid respektive årsskifte räcker för kommunens utbetalningar
2. Med balanslikviditet avses omsättningstillgångar/kortfristiga skulder
3. Med rörelsekapital avses omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder

För att bibehålla en rimlig betalningsberedskap budgeteras under planperioden en upplåning på 255 mnkr.

Kommunen disponerar från och med 2017 en kontokredit på 700 mnkr. Dessutom har för internbanksverksamheten avtal avseende kreditlöften på sammanlagt 0,9 miljarder kronor tecknats.

Pensionsåtagande

Pensionsåtagande	Bokslut 2016	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Avsättningar till pensioner	662	665	682	689	710
Pensionsförpliktelse äldre än 1998, ansvarsförbindelse	1 070	1 048	994	980	963
Totalt	1 732	1 713	1 676	1 669	1 673
Finansiella placeringar för pensioner	680	689	699	708	718
Summa återlån	1 052	1 024	977	961	955

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att beakta den pensionsskuld som är redovisad som en ansvarsförbindelse (pensionsförpliktelser äldre än 1998). Kommunen redovisar från och med 2011 en del av pensionsförpliktelser intjänade före 1998 som ansvarsförbindelse. Denna del av avsättningen skall finansieras av enligt fullmäktige placerade pensionsmedel. Pensionsfonden tillsammans med avkastningen ska säkerställa att kommunens utbetalningar avseende pensionsförpliktelser intjänade före 1998 i fast penningvärde inte ska överstiga 2010 års nivå, det vill säga 52,5 mnkr.

Från 2014 har likvida medel uppgående till 172 mnkr avsatts för finansiering av pensionsskuld upparbetat från och med 1998.

Känslighetsanalys

Känslighetsanalys	Budget 2018
Ränteförändring med 1 % på låneskulden	3,0
Ränteförändring med 1 % påverkar ränteintäkter med	1,4
Löneförändring med 1 % inklusive PO samtlig personal i kommunen	24,7
Bruttokostnadsförändring med 1 %	45,0
Förändrad utdebitering med 1 kr	132,5
Förändring av befolkningen i kommunen, 100 personer	6,2
10 heltidstjänster (28 400 kr/månad) inkl PO	4,7

I ovanstående sammanställning redovisas hur ett antal faktorer påverkar kommunens ekonomi. Där går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på ca 25 mnkr. En procents förändring av kommunens verksamhetskostnader motsvarar ca 45 mnkr. En skattehöjning med 1 krona ger ca 133 mnkr, alltså drygt 13 mnkr per 10-öring. En befolkningsförändring med 100 invånare innebär ca 6 mnkr i ökade eller minskade skatteintäkter och statsbidrag.

Sammanfattande kommentarer

Den finansiella analysens syfte är att identifiera eventuella problem. Följande kan härledas ur den finansiella analysen.

1. Kommunen har under perioden planerade resultat som inte fullt når god ekonomisk hushållning.
2. Kommunens investeringsnivå under redovisad period medför ett behov av ökad upplåning med 255 mnkr. Vid 2020 års utgång beräknas låneskulden ha ökat från 270 till 525 mnkr.
3. Den ökade nyupplåningen tillsammans med ökade avskrivningskostnader medför en ökad finansiell belastning för framtiden.

God ekonomisk hushållning - finansiell målsättning

Kommunen har, i den ekonomiska planeringen, målet att det ekonomiska resultatet ska uppfylla kriteriet för god ekonomisk hushållning.

Finansiellt innebär det för kommunen ett resultat motsvarande 2% av skatteintäkter och statsbidrag, för närvarande ca 77 mnkr per år. Målbilden har varit att större delen ska kunna användas för egenfinansiering av investeringar utöver avskrivningar. Därutöver bör resultatet ge möjlighet att amortera på lån som kommunen vid investeringstoppar enskilda år har tagit upp/behöver uppta.

Den nu lagda budgeten, exklusive reserv för oförutsedda behov, ligger på ett resultat om 1,4 %.

[1] Fritt ur SKLs ekonomirapport maj

2 Sammandrag driftsbudget/plan 2018 -2020

2.1 Ett hållbart Östersund

Långsiktiga mål	Kommunövergripande mål	Nämnd med mål
I det demokratiskt hållbara Östersund litat medborgarna på det demokratiska systemet. Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.	1. Valdeltagandet i kommunvalet 2018 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen. Förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter	
	2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	
Det socialt hållbara Östersund är öppet, välkomnande och tillgängligt. Medborgarna har förutsättningar för ett hälsosamt och tryggt liv på jämställda och jämlika villkor.	3. Andelen elever som går ut grundskolan med behörighet till ett yrkesprogram ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
	4. Andelen elever med examen eller studiebevis inom 4 år på gymnasiet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
	5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	
	6. Östersund ska fortsatt tillhöra det skikt i kommungruppen som har lägst andel hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd 10-12 månader under året, år 2020.	
	7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	
	8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	
	9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	
	10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	
	11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	
	I det ekologiskt hållbara Östersund är livsmiljön hållbar, trygg och säker och främjar biologisk mångfald. Östersund är fossilbränslefritt och energieffektivt 2030.	12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.		

Långsiktiga mål	Kommunövergripande mål	Nämnd med mål
	14. Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giffri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020.	
	15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	
	16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	
I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.	17. Kommunen skapar förutsättningar för minst 240 nya arbetstillfällen per år	
	18. Antalet invånare ska i genomsnitt öka med 450 personer per år.	
	19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	
	20. Kommunen skapar förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder per år samt minst 100 lägenheter i särskilda boenden till år 2022.	
	21. Kommunen har en god ekonomisk hushållning.	
	22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	

2.1.1 God ekonomisk hushållning

Definition av God ekonomisk hushållning

Långsiktigt mål: I det ekonomiskt hållbara Östersund använder vi invånarnas gemensamma resurser på ett ansvarsfullt sätt. Kommunen, tillsammans med näringsliv och omgivande samhälle, skapar förutsättningar för hållbar utveckling. Östersunds kommun är en attraktiv arbetsgivare.

ÖSTERSUNDS KOMMUN HAR GOD HUSHÅLLNING AV RESURSER. Detta innebär att:

- Kommunens totala inkomster, sett över två mandatperioder, är större än de totala utgifterna för att undvika att låneskulden ökar på lång sikt.
- Underhållet på kommunens fastigheter sker på ett sätt som inte försämrar värdet på dem.

Målsatta indikatorer:

- Resultat före extra ordinära poster i relation till skatteintäkter, Utjämningsbidrag, statsbidrag och finansnetto. Mål 2017: 1 %.
- Kassaflödet före upplåning. Rullande 8 år bakåt i tiden från bokslut 2014.
- Akut underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter (kr/kvm/år). (2014: 8 kr/kvm/år)
- Planerat underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter (kr/kvm/år). (2014: 103 kr/kvm/år)
- Sjukfrånvaron ska minska från 2014, %. (2014: Kommuntotal 7,3 %)

2.1.2 Planeringstal befolkning

Kommunens planeringstal för befolkning vad avser skatteberäkning kommande treårsperiod är fastställda till 62 425 invånare 1 januari 2018, 62 875 invånare 1 januari 2019 och 63 325 invånare 1 januari 2020. Tal för skatteberäkning är generellt lägre än befolkningstal för planering av verksamheter t ex förskolor och skolor.

2.2 Driftbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2017		Budget 2018		Plan 2019	Plan 2020
	Kommun- bidrag	Kost- nader	Intäkter	Kommun- bidrag	Kommun- bidrag	Kommun- bidrag
Revision	2,7	2,7		2,7	2,8	2,9
Valnämnd	0,1	1,2		1,2	0,1	0,1
Överförmyndare	7,6	11,5		11,5	11,8	12,1
Kommunstyrelse	277,7	364,1	77,6	286,6	291,7	292,9
Kommunstyrelse - Buffert löner	45,9	27,2		27,2	74,2	99,2
Kommunstyrelse - Gymnasieskolan	207,3	224,4		224,4	236,7	248,5
Central buffert - LSS-boende	6,0	13,5		13,5	21,0	21,0
Miljö- och samhällsnämnd	134,8	178,7	40,8	137,9	140,4	143,1
Socialnämnd	289,7	322,5	37,8	284,7	283,4	281,2
Barn- och utbildningsnämnd	1 140,7	1244,3	56,5	1187,8	1234,6	1282,8
Vård- och omsorgsnämnd	1 356,4	1524,0	116,6	1407,4	1468,1	1512,5
Kultur- och fritidsnämnd	146,9	163,7	1,6	162,1	159,1	161,8
Utförarstyrelse/Tf; anslagsfinansierad	10,0	19,8	9,6	10,2	10,4	10,6
Utförarstyrelse/Tf; taxefinansierad	0,0	137,8	137,8	0,0	0,0	0,0
Utförarstyrelse/Tf; kommunbidrag	0,0	9,5		9,5	11,4	20,7
Utförarstyrelse/Tf; intäktsfinansierad	-6,3	678,7	683,0	-4,3	-4,4	-4,6
Utförarstyrelse/Sf	0,0	268,9	269,4	-0,5	-0,5	-0,5
Räddningstjänstför- bund	35,5	36,5		36,5	37,3	38,2
Interna poster mellan nämnderna	0,0	-552,0	-552,0	0,0		
Summa	3 654,9	4677,0	878,7	3798,3	3978,0	4122,5

2.2.1 Större satsningar

2.3 Exploateringsbudget

Mnkr	Budget 2018	Budget 2019	Budget 2020
Exploateringsinkomster	29,6	42,7	34,0
Exploateringsutgifter	-24,9	-28,9	-37,6
Resultat exploatering	4,7	13,8	-3,6

2.4 Investeringsbudget i sammandrag

Mnkr	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
TOTAL BUDGET FÖRDELAS			
Barn- och utbildningsnämnd	22,1	17,4	9,0
Kommunstyrelsen	5,2	30,2	30,2
Kultur- och fritidsnämnd	55,0	6,5	2,5
Miljö- och samhällsnämnd	22,0	18,4	12,9
Socialnämnd	1,2	1,2	1,2
Utförelsestyrelse/Serviceförvaltning	32,5	30,7	30,9
Utförelsestyrelse/Teknisk förvaltning	405,5	114,0	80,3
Vård- och omsorgsnämnd	11,0	8,0	12,0
SUMMA	554,4	226,3	178,9
FINANSIERINGSFORM			
Skattefinansierade investeringar	298,2	134,3	106,6
Lönsamma investeringar	93,0	14,0	5,0
Intäktsfinansierade investeringar	12,0	3,0	0,0
Taxefinansierade investeringar	151,2	75,0	67,3
SUMMA	554,4	226,3	178,9
Belopp i 2018 års nivå. Anslagsnivå framgår av specifikation sid 115			

2.4.1 Större investeringsobjekt

Mnkr	Totalt per objekt	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Membranfilter, VA	318	83	75	67
Ombyggnad Rådhuset	*	20	-	-
Äldreboende	*	3	-	-
Palmcrantz-/Körfältsskolan	*	3	-	-
Lugnviksskolan	*	2	-	-
Storsjöskolan	*	2	-	-
Storsjöteatern	85	1	-	-
Förskolan Jägarvallen	40	24	-	-
ÖTC Krondikesvägen	37	25	-	-

Mnkr	Totalt per objekt	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Orrvikensskolan	35	20	-	-
Solliden	32	31	-	-
VM 2019, entre parkering övr investeringar	31	22	-	-
Samlokalisering teknisk förvaltning	25	24		
Österäng	10	7		
Bostadsrätter	10	8,7	-	-
<i>* Endast projekteringsmedel</i>				

3 Finansiell plan

3.1 Resultatbudget

Tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhetens intäkter	917 900	843 332	843 300	859 539	875 838	891 593
varav intäkter exploatering:		12 045		12 000	12 000	10 000
Besparing					41 000	87 000
Verksamhetens kostnader	-4 238 200	-4 349 661	-4 305 100	-4 489 286	-4 675 366	-4 854 804
Avskrivningar	-186 200	-167 293	-167 300	-177 832	-180 737	-186 852
Jämförelsestörande poster						
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-3 506 500	-3 673 622	-3 629 100	-3 807 579	-3 939 265	-4 063 063
Skatteintäkter	2 697 600	2 838 055	2 813 600	2 902 453	2 997 707	3 113 034
Gen. statsbidrag och utjämning	856 400	859 929	887 600	949 938	979 661	1 016 875
SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATSBIDRAG	3 554 000	3 697 984	3 701 200	3 852 391	3 977 368	4 129 909
Finans. intäkter, likviditet m m	59 100	1 100	46 600	500	300	100
Finansiella intäkter Internbank		16 062		23 837	24 942	26 047
Finansiell intäkt Jämtkraft		32 000		32 000	32 000	32 000
Finansiella kostnader, lån m m	-38 200	-5 382	-38 500	-5 262	-5 345	-5 445
Finansiella kostnader Internbank		2 650		-4 437	-4 542	-4 647
Aktieägartillskott Rådhus AB		-32 000		-32 000	-32 000	-32 000
Finans kostn, ökn pens.skuld		-5 887		-6 776	-7 912	-10 041
RESULTAT FÖRE EXTRA-						
RESULTAT FÖRE EXTRAORDINÄRA POSTER	68 400	32 905	80 200	52 674	45 546	72 860
Extraordinära poster						
Extraordinära kostnader						
ÅRETS RESULTAT	68 400	32 905	80 200	52 674	45 546	72 860

3.2 Kassaflödesbudget

Tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	68 400	32 905	80 200	52 674	45 546	72 860
Justering för av- och nedskrivningar	186 200	167 293	167 300	177 832	180 737	186 852
Justering förändring pensionsavsättning	5 061	2 952		17 253	7 500	20 939
Just för övr ej rörelsek.påverk. poster	239	-10 000				
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet</i>	<i>259 900</i>	<i>193 150</i>	<i>247 500</i>	<i>247 759</i>	<i>233 783</i>	<i>280 651</i>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	9 000					
Ökning /minskning förråd						
Förändring exploateringstillgångar	26 000		28 400			

Tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Ökning/minskning kortfristiga skulder	38 700		24 500			
Utbetalning pensionsskuld						
<i>Kassaflöde från löpande verksamhet</i>	333 600	193 150	300 400	247 759	233 783	280 651
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Nettoinvesteringar	-282 800	-484 852	-445 200	-300 000	-300 000	-300 000
Försäljn av mat. anlägggn.tillgångar	1 000					
Invest. i immateriella anlägggn.tillgångar						
Invest. i finans. anlägggn.tillgångar	-14 200	-9 600	-9 000	-9 600	-9 600	-9 600
Försäljning av finans anlägggn.tillgångar						
Investeringar i exploateringstillgångar		-32 150		-24 900	-28 900	-37 550
Försäljningar av exploateringstillgångar		23 950		29 600	42 700	34 000
<i>Kassaflöde från invest.verksamh.</i>	-296 000	-502 652	-454 200	-304 900	-295 800	-313 150
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Upptagna lån Internbank	755 000	300 000	280 000		383 000	150 000
<i>Varav kommunen</i>					150 000	150 000
Amortering internbank	-55 000		-25 000	-22 000	-15 000	-127 000
<i>Varav kommunen</i>			-25 000	-15 000	-15 000	-15 000
Ökning av långfristiga fordringar	-737 000		-280 000		-233 000	
Investeringsbidrag	2 300					
Minskning av långfristiga fordringar				7 000		112 000
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-34 700	300 000	-25 000	-15 000	135 000	135 000
ÅRETS KASSAFLÖDE	2 900	-9 502	-178 800	-72 141	72 983	102 501
Likvida medel vid årets början	324 200	85 000	327 100	148 300	76 159	163 472
Likvida medel vid årets slut	327 100	75 498	148 300	76 159	149 142	251 643

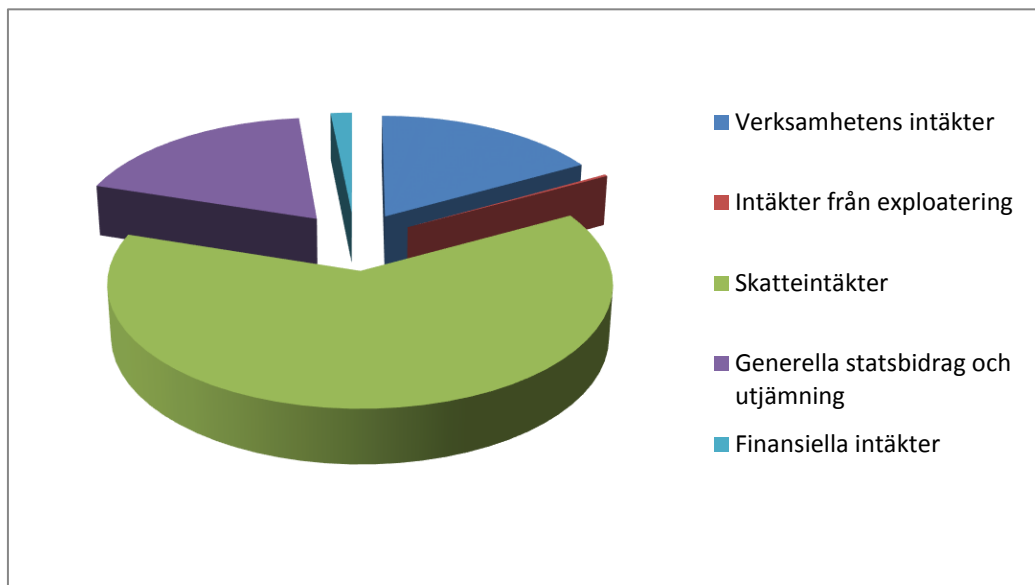
3.3 Balansbudget

Tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	1 200	2 400	1 200	1 200	1 200	1 200
Mark, byggnader, anläggningar	2 484 500	2 862 203	2 734 600	2 844 551	2 951 888	3 053 721
Maskiner och inventarier	158 300	210 556	186 100	198 317	210 243	221 558
Aktier och andelar	635 000	634 300	635 000	635 000	635 000	635 000
Pensionsmedelsförvaltning	679 900	689 600	688 900	698 500	708 100	717 700
Långfristig fordran	6 800	24 800	6 800	6 800	6 800	6 800
Utlåning Internbank	4 405 000	3 950 000	4 710 000	4 703 000	4 936 000	4 824 000
Summa anläggningstillgångar	8 370 700	8 373 859	8 962 600	9 087 368	9 449 231	9 459 979
Omsättningstillgångar						
Exploateringstillgångar	-8 600	34 200	-37 000	-41 700	-55 500	-51 950
Förråd m.m.	1 400	1 500	1 400	1 400	1 400	1 400
Kortfristiga fordringar	200 400	209 400	200 400	200 400	200 400	200 400
Kassa och bank	327 100	75 498	148 300	76 159	149 142	251 643
Summa omsättningstillgångar	520 300	320 598	313 100	236 259	295 442	401 493
SUMMA TILLGÅNGAR	8 891 000	8 694 457	9 275 700	9 323 627	9 744 673	9 861 472

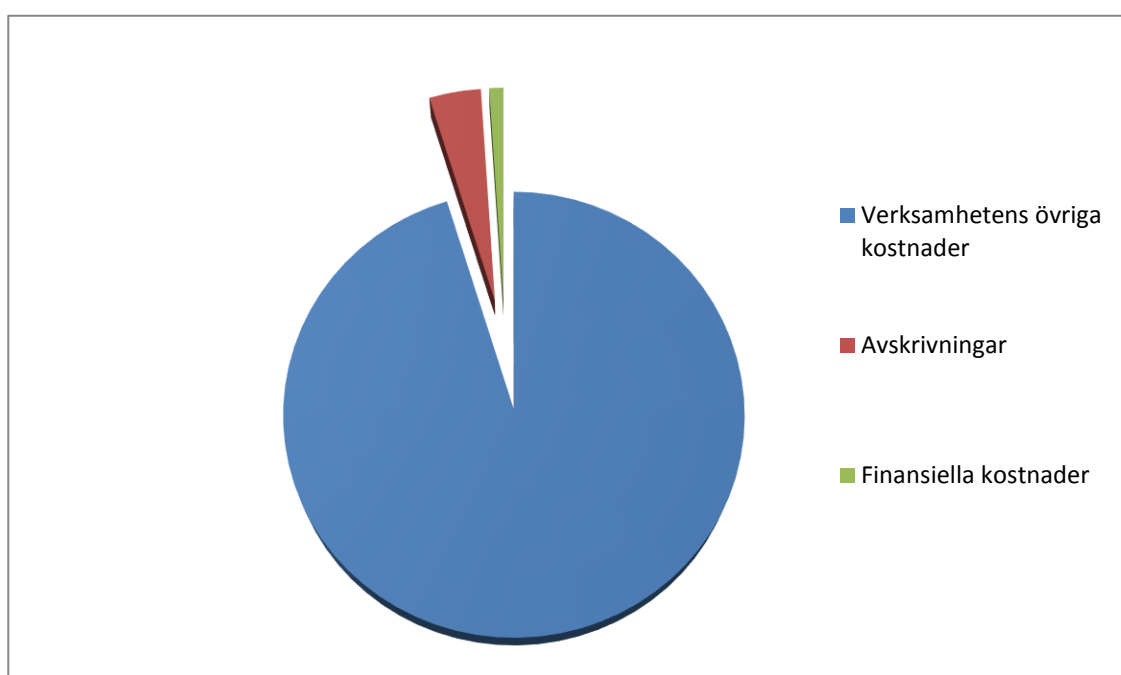
Tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Prognos april 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL						
Eget kapital	2 778 500	2 776 205	2 858 700	2 911 374	2 956 920	3 059 780
-därav årets resultat	68 400	32 905	80 200	52 674	45 546	72 860
Avsättning för pensioner	662 200	657 152	664 500	681 753	689 253	710 192
Övriga avsättningar	16 400	18 200	16 400	16 400	16 400	16 400
Upplåning Internbank	4 700 000	4 550 000	4 980 000	4 958 000	5 326 000	5 349 000
<i>-varav kommunens lån</i>	<i>295 000</i>	<i>600 000</i>	<i>270 000</i>	<i>255 000</i>	<i>390 000</i>	<i>525 000</i>
Investeringsbidrag	2 300		2 300	2 300	2 300	2 300
Kortfristiga skulder	731 600	692 900	753 800	753 800	753 800	753 800
SUMMA SKULDER, AVSÄTTNINGAR OCH EGET KAPITAL	8 891 000	8 694 457	9 275 700	9 323 627	9 744 673	9 861 472
Soliditet	31,3%	31,9%	30,8%	31,2%	30,3%	30,7%
Soliditet inkl ansvarsförbindelse	19,2%	19,5%	19,5%	20,6%	20,3%	21,0%
Ansvarsförbind, pensioner	1 069 981	1 081 173	1 048 400	993 749	979 788	962 936

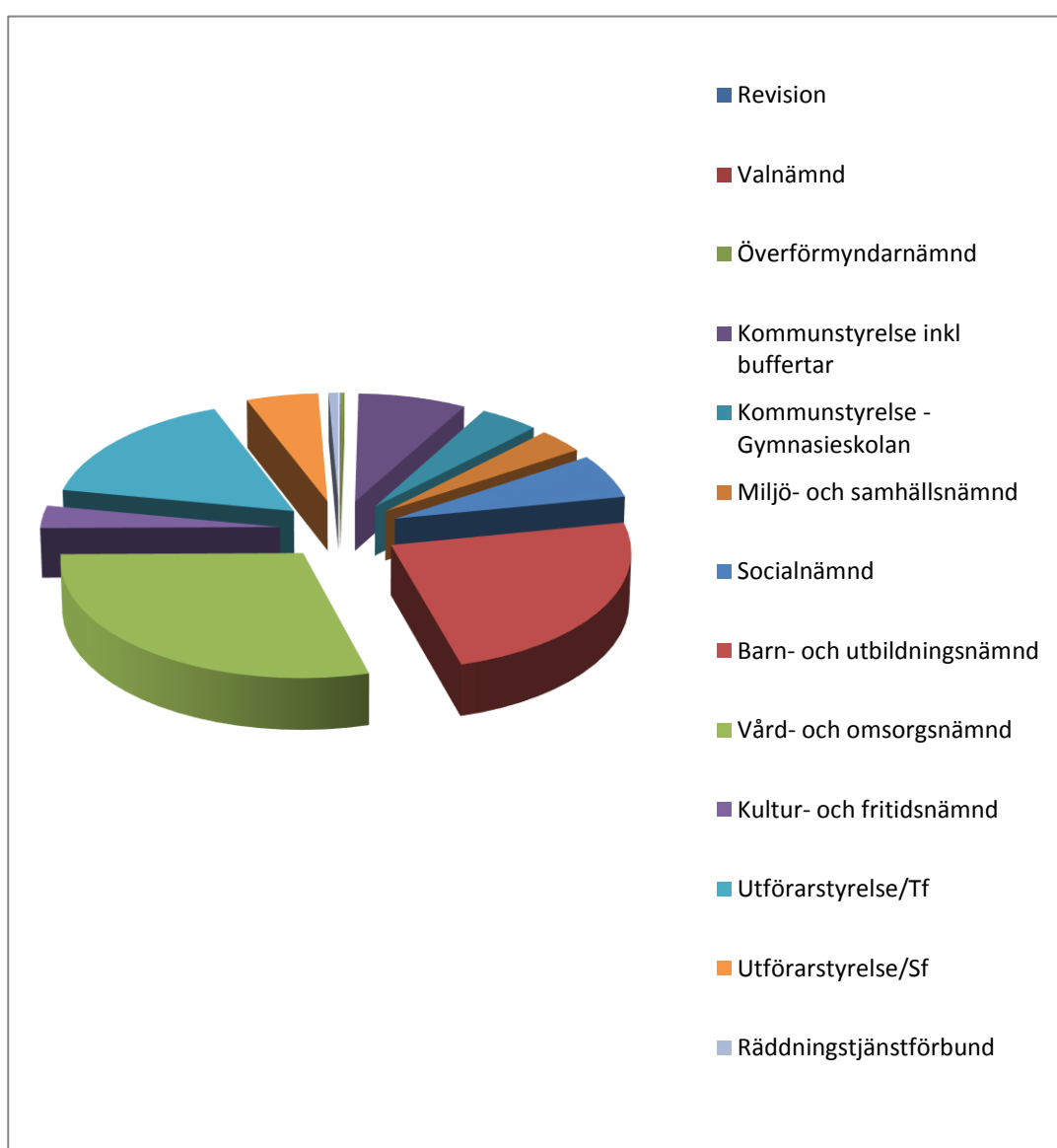
1 Kommunens intäkter

2 Kommunens kostnader, brutto

3 Fördelning Verksamhetens kostnader, brutto

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Barn- och utbildningsnämnd

"Fokus på analys och åtgärder i de ämnen
som mest bidrar till högre måluppfyllelse för gymnasiebehörighet
och mest resurser där de bäst behövs."

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	33
1.1	Uppdrag.....	33
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>33</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	33
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>34</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	34
1.3.1	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>34</i>
1.3.2	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>35</i>
1.3.3	<i>Ekonomisk hållbarhet .....</i>	<i>35</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	35
1.5	Investeringar.....	37
1.6	Underskrifter	38

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomiska utmaningar Digitalisering ver 1

Bilaga 2: BoUN Blankett 2 Smst invest 2018-2022 2 RevB

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämndens uppdrag är att bedriva utbildning i form av förskola, grundskola och grundsärskola utifrån statliga styrdokument så att alla barn 0-16 år når målen. Annan lagstadgad verksamhet som ingår är förskoleklass, fritidshem samt tillsyn över 12 år enligt LSS. Icke lagstadgad verksamhet inom nämndens ansvarsområde är öppen förskola, som en del av kommunens familjecentraler, och annan pedagogisk verksamhet.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Nämnden ska bidra till Östersunds kommuns tillväxt, vilket innebär att bedriva en attraktiv och likvärdig förskola och skola av högsta kvalitet, samt bereda plats för alla barn och elever. Verksamheten ska präglas av höga förväntningar på alla barn, vara likvärdig och kompensera skillnader, t ex mellan pojkar och flickor samt olika uppväxtvillkor.

En ny resursfördelningsmodell införs där resurser ska fördelas för bättre effektivitet per inskrivet barn i förskolan och per elev i skolan. Hänsyn kommer att tas till socioekonomiska faktorer, lokala förutsättningar och andra behov. Förskolechefer och rektorer ansvarar för att på ett flexibelt sätt organisera grupper/klasser och bedriva verksamhet utifrån lokala förutsättningar samt behov. Fokus ska ligga på tidiga insatser och åtgärder som bygger på relevant analys så att brister identifieras.

Mottagande av nyanlända i förskola och skola är inne i en ny fas där både organisation samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt behöver utvecklas för att förbättra förutsättningarna för alla elever. Samarbete med både socialnämnden och JGY behövs för att skapa de bästa förutsättningarna för nyanlända barn och elever.

För att säkerställa framtida kompetensförsörjning behöver nämnden arbeta vidare med olika aktiviteter och åtgärder, både inom kommunen och tillsammans med kommunerna i länet.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Nämnden kommer att fokusera och prioritera mer för att nå högre måluppfyllelse. Detta kommer att ske genom analys av resultat, både på enhets- och förvaltningsnivå, färre mål att fokusera på samt noggrann uppföljning av om vidtagna åtgärder ger önskade resultat. Därtill kommer en ny resursfördelningsmodell att leda till att mest resurser styrs till de enheter som behöver dem bäst.

Ett utvecklat pedagogiskt ledarskap är en framgångsfaktor för att nå högre måluppfyllelse. Därför kommer kompetensutveckling inom pedagogiskt ledarskap att genomföras. Förvaltningens fou-kompetens kommer att involveras i denna process. Förutsättningarna för förskolechefer och rektorer att kunna prioritera det pedagogiska ledarskapet kommer att förbättras. Förskolechefs-, rektors- och administrativa tjänster kommer att dimensioneras i takt med att verksamheten växer. Planen för administrativt stöd, för förskolechefer i form av förskoleadministratörer med intendentsysslor och rektorer i form av intendenttjänster, kommer att införas fullt ut under 2018.

Den fortsatta strategiska planeringen för goda lärmiljöer i förskola och skola är viktig för både kompetensförsörjning och ökad effektivitet. En förskole- och skolstruktur med mer hållbara enheter kommer på sikt att ge bättre förutsättningar att bedriva verksamhet.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Andelen nyanlända elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram på gymnasiet, %			
Elever i åk 3 som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, hemkommun, genomsnittlig andel (%)			
Elever i åk 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, andel (%)	76,6	78,1	77,3
Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	90,12	90,45	88,04
Andel flickor som har behörighet till ett nationellt gymnasieprogram			
Andel pojkar som har behörighet till ett nationellt gymnasieprogram.			
Andel elever i åk 4 som anger att de mår mycket bra eller bra.		93,5%	
Andel elever i åk 7 som anger att de mår mycket bra eller bra.		88,5%	
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga i förskolan	93%	94,5%	93,6%
Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga i fritidshem	89,3%	91,3%	89,6%
Andel elever i åk 4 som inte upplevt sig bli retad, utstött eller på annat sätt illa behandlad av andra elever i skolan, de 3 senaste månaderna.		84%	
Andel elever i åk 7 som inte upplevt sig bli retad, utstött eller på annat sätt illa behandlad av andra elever i skolan, de 3 senaste månaderna.		88%	
Andel förskolor där man följt förvaltningens rekommendationer helt och tagit bort riskfyllda produkter.			21%
Andel ekologisk mat på skolor och förskolor.		25%	32%
Sjukfrånvaro tertial i %	7%	7,5%	7,1%
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	140 08 9,67	146 25 5,54	
Kostnad per betygspoäng i åk. 9 i kommunala skolor, kr/betygspoäng	317,61 %	317,11 %	340,01 %
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	64,47%	71,7%	71,2%
Väntetid i antal dagar för de barn som inte fått plats på förskola på önskat placeringsdatum, väntat längre än 30 dagar (%)			

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Avsaknad av betyg i matematik och svenska är de faktorer som, tillsammans med kort tid i svensk skola, utgör största hindren för elevers gymnasiebehörighet. Trenden för pojkars resultat i svenska är särskilt oroande. Därför kommer utveckling av undervisning i förskola och skola som leder till utveckling inom dessa områden att prioriteras för att nå högre måluppfyllelse i gymnasiebehörighet. Bedömningsstöd, nationella prov och betyg kopplat till elevgrupper kommer att följas för att se att åtgärder leder till faktiska förbättringar och högre måluppfyllelse.

Två viktiga förutsättningar för lärande är att barn känner sig trygga i förskolan och att elever i skolan vet vad som förväntas. Därför kommer dessa områden att prioriteras, och föräldra- och elevenkäter följas upp för att se att åtgärder ger resultat.

1.3.1 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
3. Andelen elever som går ut grundskolan med behörighet till ett yrkesprogram ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	Andel elever som klarar alla delproven i de nationella proven i matematik ska öka från föregående år.
	Andelen elever som klarar alla delproven i de nationella proven i svenska och svenska som andra språk ska öka från föregående år

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
	Respektive åldersgrupp ska förbättra sitt resultat i matematik från föregående år.
	Respektive åldersgrupp ska förbättra sitt resultat i svenska och svenska som andraspråk från föregående år.
	Respektive åldersgrupps pojkar ska förbättra sitt resultat i svenska och svenska som andraspråk från föregående år.
	Andelen nyanlända elever med behörighet till yrkesprogram på gymnasiet ska öka från föregående år.
	Andel elever som vet vad som krävs för att de ska klara kunskapskraven i skolan ska öka från föregående år.
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	Andel elever som anger att de mår mycket bra eller bra i åk 4 och åk 7 ska öka från föregående år.
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn känner sig trygga i förskola och fritidshem ska öka från föregående år
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Andel elever i åk 4 och åk 7 som inte upplevt sig bli retad, utstött eller på annat sätt illa behandlad de 3 senaste månaderna av andra elever i skolan ska öka från föregående år

1.3.2 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	
14. Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giftfri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020.	Minskning av produkter med giftiga kemikalier i förskolor. Antal förskolor där man följt förvaltningens rekommendationer helt och tagit bort riskfyllda produkter (leksaker, material och inventarier) skall uppgå till 100 %.
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	Andel ekologisk mat på skolor och förskolor ökar till 40 % 2018.

1.3.3 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Sjukfrånvaron minskar och uppgår 2018 till högst 6 %.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	142 840	142 840	142 840	142 840
Kostnader	1 296 331	1 322 364	1 336 197	1 340 149
Kommunbidrag	1 153 491	1 179 524	1 193 357	1 197 309
Resultat	0	0	0	0

Besparingar/effektiviseringar

Nämndens uppdrag är att vidta besparingar och effektiviseringar motsvarande 27 mkr föreslås hanteras enligt nedan:

Förskolan inkl öppna förskolan

- förändrad resursfördelningsmodell där platsbeställning övergår till ersättning inskrivna barn, som också ökar likvärdigheten i resursfördelningen
- mer effektiv sommarplanering där bl a personal, mat, städning dimensioneras rätt i förhållande till faktiskt närvarande barn
- strukturella förändringar där så är möjligt
- modersmålsstöd tas bort och ersätts av inskolningsstöd
- kompetensfördelning 2/3 förskollärare och 1/3 barnskötare
- minskade öppettider på små förskolor där större förskolor finns som alternativ i närheten
- minskning av verksamhet i öppna förskolan
- samarbete mellan fritidshem och förskolor i samband med öppning och stängning då det är möjligt

Grundskola, förskoleklass, fritidshem

- förändrad resursfördelning för nyanlända elever, mer flexibel organisation av undervisningen
- mer effektiv sommarplanering på fritidshem där bl a personal, mat, städning dimensioneras rätt i förhållande till faktiskt närvarande barn
- samarbete mellan fritidshem och förskolor i samband med öppning och stängning då det är möjligt
- effektiviseringar i verksamheten där så är möjligt

Tjänsteköp från serviceförvaltningen

vilket blir en följd av mer effektiv sommarplanering på förskolor och fritidshem då mat och städkostnader kan minskas.

Fristående förskolor och skolor

som en effekt av kostnadsminskningar i kommunala förskolor och skolor samt socioekonomisk tilldelning på lika villkor.

Äskande

Skollagsförändringar har beslutats som ligger i linje med den föreslagna nationella IT-strategin. Betydande resurser behöver avsättas för att genomföra både skollagsförändringar och det som föreslås i nationella IT-strategin. Detta kommer inte nämnden att klara utan tillskott av resurser. I dagsläget finns inga förslag att tillskjuta statliga medel till kommunerna för denna hantering. En realistisk beskrivning av vad som kommer att krävas i insatser och resurser beskrivs i bilaga. Bedömningen är en merkostnad på ca 25 mkr jämfört med dagens kostnadsnivå.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Statsbidrag cirkulär 16:50 Betyg i moderna språk	62	62	62
Statsbidrag cirkulär 16:50 Lovskola	372	372	372
Statsbidrag cirkulär 16:50 Läsa-skriva-räkna	806	806	806
Statsbidrag cirkulär 16:50 Nationella prov	-372	-372	-372
Ändrad Po-avgift för pensioner 38,33 till 39,20	7130	7130	7130
Sociala investeringsfonder – Toleransprojekt	800	0	0
Sociala investeringsfonder – Skolfam	799	799	399
Ökade hyreskostnader Fagervallskolan	175	175	175
Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag KC	-512	-512	-512
Demografiska justeringar Barnomsorg	-5968	-3190	2806
Demografiska justeringar Skolbarnomsorg	-3269	-2986	-2601
Demografiska justeringar Grundskola	4397	6331	15175
Överflytt av verksamheten Djur- och kulgården från BOUN till KFN	-165	-165	-165
Förmånsportal	-2186	-2186	-2186
Ökade hyreskostnader Orrvikensskolan	0	900	900
Lönerevision 2017	6229	6229	6229
Avrundning	1	1	
Summa	8299	13393	28219
Summa enligt tidigare budgetdirektiv	1179524	1193357	1197309
Summa totalt	1187823	1206750	1225528

1.5 Investeringar

Nämnden står inför stora investeringsbehov. Kommunen växer och fler platser behövs i förskolor och skolor. Dessutom är lärmiljöerna och lokalerna eftersatta och behöver åtgärdas. En långsiktig planering för 5+5 år görs årligen för att följa prognoser och behov samt planera för en hållbar struktur för både förskola och skola. Förutom investering i lokaler behövs

investeringar göras för både IT/IKT och andra inventarier.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	46 452	34 850	121 800	126 200
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	46 452	34 850	121 800	126 200
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr	29 000	11 000	93 000	96 000

2017: 14 000 = Orrvikensskolan

2017: 15 000 = PC-/Körfältsskolan

2018: 11 000 = Förskola Brittsbo

2019: 11 000 = PC Körfältsskolan

2019: 12 000 = Mimergården

2019: 30 000 = Norra Skolan

2019: 17 000 = Blåhammaren fsk

2019: 23 000 = Luktärtan fsk

2020: 24 000 = Fjällängsskolan

2020: 72 000 = Norra Skolan

Not: Inventarieutrymme Fjällängsskolan (nyttillagd) måste läggas till i sammanställningsfil med 4 000 (2021)

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Reinvesteringar	9000	9000	9000
Förskola Jägarvallen, inventarier	850		
Förskola Brittsbo	11000	8000	
Förskola Brittsbo, inventarier		400	

Tillkommande Orrviken tot 35 mnkr

Storsjöskolan endast projekteringsmedel 2018

PC-skolan/Körfältsskolan endast projekteringsmedel 2018

Lugnviksskolan endast projekteringsmedel 2018

1.6 Underskrifter

Ordförande Niklas Daosson

Förvaltningschef Annika Källgård

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	41
1.1	Uppdrag.....	41
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>41</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	43
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>43</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	44
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>44</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>44</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>45</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>45</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	46
1.5	Investeringar	46
1.6	Underskrifter	47

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Kommunstyrelsens målgrupp är invånare i Östersunds kommun, näringsliv, föreningar och organisationer samt styrelser, nämnder, förvaltningar och anställda.

Kommunstyrelsen har kommunfullmäktiges uppdrag att leda, samordna och följa upp kommunens resultat och utveckling avseende kvalitet, verksamhet och ekonomi. I kommunstyrelsens lednings- och samordningsfunktion ingår:

- utveckling av den kommunala demokratin inklusive brukarinflytande
- den övergripande policyn för kommunen som arbetsgivare
- översiktlig planering av användning av mark och vatten inklusive infrastrukturfrågor
- mark och bostadspolitik, upprätthållande av en tillfredsställande markberedskap inklusive exploateringsverksamhet, bostadsförsörjnings och samhällsbyggandes främjande samt förvaltning (inte av byggnader) av markreserv för framtida exploatering och kommunens skogsmark (exklusive stadsnära skogar) samt utveckling av fastigheter
- svara för vuxenutbildning
- medge styrelser och nämnder att i förekommande fall förhyra externa lokaler
- energiplanering samt främja energihushållning
- främja sysselsättningen och näringslivet i kommunen
- främja turismen med undantag av utveckling och förvaltning av kommunens turistanläggningar
- Jamtli
- övergripande informationsverksamhet
- den kommunala förvaltningsstrukturen
- arbetet med att förenkla de kommunala reglerna
- arbetet med att effektivisera den kommunala verksamheten
- kommunövergripande utveckling av informationssystem, e-förvaltning och informationsteknik samt utveckling av e-förvaltning och e-tjänster inom kommunstyrelsens ansvarsområde
- frågor som rör säkerhet, sårbarhet, krisberedskap, riskhantering och försäkringar inom hela den kommunala verksamheten
- medge utsträckning, nedsättning, dödning, sammanföring och relaxation av inteckningar samt utbyte av pantbrev liksom andra därmed jämförliga åtgärder
- kommunens folkhälsoarbete i samråd med kommunens övriga nämnder och andra intressenter inom folkhälsoområdet. Ungdomars bruk av alkohol och narkotika ska särskilt uppmärksammas.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

De direktiv som kommunfullmäktige anger (se nedan) integreras i styrelsens och förvaltningens verksamhetsplaner för året. Uppdragen har dock inte resulterat i formulerade mål.

2018 är det hundra år sedan det första samiska landsmötet hölls i Sverige, i Östersund, Staare. Det ska uppmärksammas under hela året med firande och andra aktiviteter som markerar den betydelse som Östersund har haft, och fortfarande har, som knutpunkt för i första hand det

sydsamiska området. Det samiska jubileumsåret ska synas i alla våra verksamheter, för våra medborgare och för våra besökare.

Genom investeringar i Östersunds idrottsanläggningar finns nu möjlighet att ta emot stora evenemang såsom VM i skidskytte 2019 och andra internationella tävlingar. Detta kräver en ständig utveckling av anläggningar och organisation för att vara värd för andra stora evenemang. För arrangören ska det vara smidigt, en kontakt med kommunen ska räcka för att få den hjälp och information man behöver.

Det krävs en ständig utveckling av kommunala anläggningar och bra organisation för att vara värd för stora evenemang, både nationella och internationella

Samverkan med civilsamhällets organisationer kan bidra till att möta samhällsliga utmaningar där medborgarnas engagemang tillvaratas. Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) och upphandling med social hänsyn är viktiga verktyg för att nå vidare social nytta.

Inom kommunen ska nämnder och styrelser alltid vid upphandling överväga om det är möjligt och ger nytta att ställa:

sociala krav som exempelvis praktikplatser och tillgänglighet

miljömässiga krav som miljöbilar, energianvändning, kemikalier med mera

krav på kollektivavtalsliknande villkor för anställda och underentreprenörer

Att möta den demografiska utmaningen och verka för en stabil befolkningsutveckling är en av de viktigaste framtidsfrågorna som kommunen har att hantera. Den viktigaste komponenten för befolkningsutvecklingen är inflyttningen.

Vi behöver bli fler invånare i Östersund och nyanlända ska få möjlighet att komma in i samhället på ett bra sätt. Därför ökar vi takten i vårt integrationsarbete. Med ett nytt politiskt integrationsutskott kan vi snabbare ta beslut om integrationsfrämjande insatser som exempelvis extratjänster och andra former av åtgärder för arbeten, så att fler får chans att försörja sig själva.

Östersund är en attraktiv kommun att besöka, både sommar och vinter. 2018 invigs Nationalmuseum Norr som kommer att bli en av våra största besöksattraktioner.

Invånarna i Östersund blir allt fler och de investeringar som måste göras som en följd av detta kräver att kommunen hittar andra medel än enbart kommunala skatteintäkter. Därför ska alltid EU- och andra externa medel undersökas. Finansieringsprincipen gäller – ingen verksamhet får acceptera att andra huvudmän vältrar över kostnader på kommunen.

Arbetet med att få fler medborgare i sysselsättning fortsätter och där har Tillväxtenheten en viktig arbetsuppgift för att understödja tillkomsten av dels nya företag men också för att befintliga företag ska kunna växa. Samarbetet med Mittuniversitetet är viktigt för att säkerställa behovet av rätt kompetens för samtliga arbetsgivare. Det treåriga samarbetsprojektet med målet att utveckla Östersunds Centrum fortsätter enligt plan.

Kompetensförsörjningen kommer att vara en av de mest avgörande faktorerna för att kommunen ska kunna klara av att leverera goda välfärdstjänster, nu och framöver. Det är viktigt att det tas ett samlat grepp i kommunen för att kunna uppnå än bättre resultat vid rekrytering av medarbetare.

Personalens friskvårdspeng ska kunna nyttjas till fler aktiviteter, enligt Skatteverkets godkännande.

Heltids- och tillsvidareanställning bör vara norm, men kan innebära större flexibilitet vad gäller fler arbetsställen. Bemanningspooler kan vara en väg att gå.

Sjukskrivningarna har börjat minska, men arbetet med att minska sjukskrivningarna behöver intensifieras.

Vi måste säkerställa att vi har en hållbar och effektiv organisation av samtliga kommunägda

fastigheter med fokus på verksamhetsbehov och underhåll. En extern utredning tillsätts för att besvara huvudfrågan om hur vi på ett sammanhållet sätt organiserar, förvaltar och utvecklar kommunkoncernens fastighetsinnehav utifrån ett långsiktigt perspektiv. En inventering av vilka fastigheter som kan avyttras ska göras i samma utredning.

Kommunen ska satsa på servicepunkter på landsbygden. Det kan handla om information om kommunen, Internetuppkoppling, utveckling av mötesplatser med mera. Genom att kommunen tecknar avtal med föreningar eller företag, så kan kommunen betala uppdragsersättning.

En ungdomsstrateg och en jämställdhetsstrateg påbörjar sina anställningar i kommunen under 2017, och kommer tillsammans med folkhälsostrategen att arbeta med insatser för rättvisa och jämlikhet mellan kvinnor och män, landsbygds- och stadsbor, unga och gamla, fattiga och rika.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Valdeltagandet i kommunval 2018	82,3		
Valdeltagande i kommunvalet 2018, förstagångsväljare			
Påverkansindex	42		38
Förtroendeindex	50		44
Kontaktindex	49		44
Informationsindex	59		56
Antal anställda/antal tjänster, lönebidrag	22	16	15
Antal förvärvsarbetande	29 982	30 525	
Andel arbetslösa i åldersgruppen 16-25 år.	9,98%	8,02%	6,79%
Antal anställda feriepraktik	951	1 074	952
Lärandeindex	93	92	92,2
Antal deltagare vuxenutbildning (heltidsstudier)	2 712	2 613	2 554
Antal deltagare svenska för invandrare	723	879	889
Andel vuxna som gått vidare till utbildning eller arbete efter avslutad arbetsmarknadsprogram			
Andel unga som gått vidare till arbete eller utbildning efter avslutad arbetsmarknadsprogram			
Antalet anmälda brott/1000 inv.	12,6 st	12,3 st	11,6 st
Stöld och tillgreppsbrott/1000 inv.	4,3 st	4,2 st	3,8 st
Upplever medborgarna att kommunen är en attraktiv plats att bo och leva i (index, max 100)	58		
Antalet sjukhusvårdade till följd av avsiktliga olyckor/1000 inv.	13,4 st	13,3 st	
Andel vuxna (25-65 år) utomeuropeiskt födda som deltagit i arbetsmarknadsprogram.			
Andel unga (18-25 år) utomeuropeiskt födda som deltagit i arbetsmarknadsprogram.			
Koldioxidutsläpp, minskning i %	52	44	53
Antal nystartade företag	341	375	
Antal etableringar	8	7	
Nyregistrerade företag/invånare	5,64	6,14	7,17
Placering i Svenskt Näringslivs kommunranking	144	152	131
Antal företag i kommunen	6 983	7 144	7 343
Värde i mätning av kommunens service till företag			
Antal invånare	60 495	61 066	61 745
Antal gästnätter	349 18	393 53	411 05
	0	9	0
Antal byggda bostäder			
Antal säljbara villatomter 31/12	48	28	
NöjdKundIndex i SKL:s undersökning Insikt	67	73	
Resultat före extraordinära poster			

Indikatorer	2014	2015	2016
Kassaflöde före upplåning			
Akut underhåll av egna fastigheter			
Planerat underhåll av egna fastigheter			
Sjukfrånvaro			
Resultat före extraordinära poster i relation till skatteintäkter, utjämnning, statsbidrag och finansnetto			
Sjukfrånvaro helår i %	3,9%	7,1%	6,4%
Andel ambassadörer	43%		41%
Medborgarna uppfattar Östersunds kommun som en attraktiv arbetsgivare	57		
Hållbart medarbetarengagemang, HME	79		79
Stressindex	69		65

1.3 Mål till kommunfullmäktige

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i kommunvalet 2018 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen. Förstagsångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter	Ungdomsstrateg rekryteras och påbörjar arbete med ungdomars inflytande.
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	Kommunstyrelsen ska genomföra minst 3 konkreta aktiviteter som kan öka medborgarnas upplevelse av inflytande. Rekrytering av ungdomsstrateg och jämställdhetsstrateg ska resultera i en strategi för ökat inflytande.

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
4. Andelen elever med examen eller studiebevis inom 4 år på gymnasiet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	Ågardirektivet till Gymnasieförbundet ska innehålla en beskrivning av kommunens förväntan på andel elever med examen eller studiebevis inom 4 år.
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	Område Arbetsmarknad och lärande medverkar till att årligen sänka arbetslösheten i gruppen 16-25 år. Östersunds kommun har en vuxenutbildning och stöd för vuxnas lärande som är attraktivt och som uppfyller såväl kommuninnevärnarnas önskemål som företagets behov av utbildad personal. Av de vuxna som avslutat arbetsmarknadsprogram har minst 30% gått vidare till arbete eller studier. Av de ungdomar som avslutat arbetsmarknadsprogram har minst 50% gått vidare till arbete eller studier
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	En folkhälsost strategi som behandlar området tas fram
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	Tydliggör ny process för folkhälsa.
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Minst 3 konkreta åtgärder ska genomföras utifrån Medborgarlöfte 2018 Minst 3 konkreta åtgärder med syfte att stärka medborgarnas krisberedskap ska genomföras.
10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka	Östersund har ett starkt platsvarumärke. Indexvärde överstiger 58

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	Inflyttardatabasen ska öka med 250 personer under året.
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Område arbetsmarknad och lärande erbjuder arbetsmarknadsprogram inom kommunens förvaltningar för arbetssökande 18-65 år, för samtliga anvisade av AF
	En handlingsplan för kommunledningsförvaltningen / Kommunstyrelsen till strategin Ett Östersund för Alla tas fram under året.

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Resande med egen bil i tjänsten ska minska Kommunstyrelsen genomför minst en åtgärd i beslutad klimatfärdplan. Koldioxidutsläppen ska minska med 47% jämfört med 2010.
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Kommunen behåller sin miljöcertifiering. Kommunen behåller ett certifierat skogsbruk

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
17. Kommunen skapar förutsättningar för minst 240 nya arbetstillfällen per år	Minst 350 nya företag startas under året. Kommunen återfinns på plats 100 eller högre upp på listan för Svenskt näringslivs ranking. Minst 7 etableringar sker där Näringslivskontoret medverkat. Minst en stor datacenteretablering sker före 2020 Kommunen får betyg 3,25 som ett delmål för 2017 för bedömningsområdet "kommunens service till företagen" i Svenskt Näringslivs undersökning. Målet är att nå betyget 4, år 2021.
18. Antalet invånare ska i genomsnitt öka med 450 personer per år.	Utvecklingsarbetet med Platsvarumärket slutförs Databasen med potentiella inflyttare ökar med 250 stycken
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	Ny intern organisation för ett effektivare arbete med att utveckla evenemang och arrangemang i kommunen färdigställs Visit Östersunds verksamhet granskas i dialog med besöksnäringsstrateg.
20. Kommunen skapar förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder per år samt minst 100 lägenheter i särskilda boenden till år 2022.	Styrelsen ska möjliggöra att minst 330 bostäder byggs, via ägardirektiv till Östersundshem, tomtförsäljning och exploatering. Inom ramen för ÖP 2040 ska långsiktig planering för bostadsbyggande inom kommunen ske
21. Kommunen har en god ekonomisk hushållning.	Kommunens totala inkomster, sett över två mandatperioder, är större än de totala utgifterna.
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Kommunledningsförvaltningens sjukfrånvaro ska årligen minska Kommunledningsförvaltningens värde på andel ambassadörer (för Östersunds kommun som arbetsgivare) ska öka. Medborgarna uppfattar Östersunds kommun som en attraktiv arbetsgivare. Värdet ökar i förhållande till 2014 (index 57) SCB

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
	Kommunledningsförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska bibehållas eller förbättras.
	Kommunledningsförvaltningens stressindex ska förbättras.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	95	100	100	100
Kostnader	372,8	388,5	387,5	387,5
Kommunbidrag	277,8	288,5	287,5	287,5
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Ändrad Po-avgift för pensioner 38,33 till 39,20%	1 307	1 307	1 307
Statsbidrag 16:50 Rätt till komvux	3 224	3 224	3 162
En tjänst kommunkansli	0	0	0
Stadsfest VM 2019	1 120	4 480	0
Arbetsträningsplatser	3 000	0	0
Samordningsförbundet ökad medlemsavgift	164	164	164
Effektivisering SF	-158	-158	-158
Ramjustering kapitaltjänstkostnad	225	225	225
Ej utf hyreshöjningar med anledning av ökade kapitalkostn hos usf	3 500	3 500	3 500
Förmånsportal, egen finansiering 194 tkr	5 935	5 935	5 935
Flytt av verksamhet o personal till öfm kansli	-3 688	-3 688	-3 688
Upplösning av reserv för oförutsedda behov	-15 000	-15 000	-15 000
Landsbygdsutveckling servicepunkter	150	150	150
Flytt av verksamhet o personal till samhällsbyggnad	-1 729	-1 729	-1 729
Summa	-1 949	-1 590	-6 132
Summa enligt tidigare direktiv	288 515	287 475	287 475
Summa totalt	286 566	285 885	281 343

1.5 Investeringar

Inventarier avser i huvudsak it-utrustning och möbler.

Mindre markförvärv handlar om strategiska förvärv med syfte för exploatering eller t ex byte av mark. Det kan också vara aktuellt för kommunala byggprojekt.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar				
IT-utveckling	3,5	3,5	-	
Inventarier	0,2	0,2	0,2	0,2
Mindre markförvärv	7,5	7,5	7,5	

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Digitala infartsskyltar	2,3			
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	13,5	11,2	7,7	0,2
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- För mindre markförvärv beviljas kommunstyrelsen 5 mnkr för respektive åren 2018-2020 av äskade 7,5 mnkr 2018-2019.
- För inventarier beviljas kommunstyrelsen 0,2 mnkr för åren 2018-2020

1.6 Underskrifter

AnnSofie Andersson

Ordförande

Anders Wennerberg

Förvaltningschef

EXPLOATERINGSBUDGET 2018 - PLAN 2020		UB 2017-12-31	kk Resultat 2018	kk Resultat 2019	kk Resultat 2020
Projekt	Text				
91526	Expl Torvalla Falkfångarvägen	-3 040 631	1 250	1 250	1 000
91233	Expl Söder	-1 040 265			
91521	Expl Odenskog	-724 707	250	250	
91524	Tomt i avslutat projekt	-1 106 660	500	500	
91528	Remonthagen	-4 132 066	1 000	1 000	500
91529	Brittsbo	-3 488 388	500	500	
91565	Blomstergården	6 889 415		1 000	1 000
91580	Industrigata Torvalla 4:15	1 310 994			150
91560	Torvalla A2 Broslarvägen	354 000	1 000	1 000	1 000
91583	Skjutbanan 1 och 7	135 801			
91585	Mickel Ers	-550 000	550		
91586	Kardemumman	2 621 276			
91589	Stadsdel Knytta	775 950			
91590	Expl Ope 7:1	234 785	2 000	1 750	
91591	Expl Mosebacke	-5 386			
91592	Hjälmtorpet	1 281 458			
91594	Odenvallen Bo Klok	169 175	3 000	3 000	2 000
91595	Odensala Äng	-3 706 999	2 000		
91598	Stadsdel Frösö park	706 834			
91599	Biltema	82 700		2 000	3 000
91600	Krumhornet	0			1 500
Summa		-3 232 714	12 050	12 250	10 150

EXPLOATERINGBUDGET 2018-2020		Ingående balans	Budget 2018		Utgående balans	Budget 2019		Budget 2020		Summa 2018-2020	Utgående balans före resultat	Kommentar	
Rev 170609			Inkomster	Utgifter		Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter				
Projekt	Benämning	IB 180101	Inkomster	Utgifter	UB 181231	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	UB 201231	Inkomster	Utgifter	
91 233	Expl Översiktplan Söder	-1 040 265	-3 000 000		-4 040 265		4 000 000			1 000 000	-40 264,50	Gatukostnader för Jernhusens projekt	Bygga om gata mellan Max och Viadukt söder
91510	Expl Sikvägen Mjälle	-256 599		650 000	393 401					650 000	393 401		Utbyggnad GC-väg ca 200 m, Förättningskostnader
91518	Expl. Ind.omr. Torvalla A5, Störvägen	105 241	-500 000	100 000	-294 759	0	0	0	0	-400 000	-294 759	Försäljning av de sista industritomterna	Fastighetsbildningskostnader
91521	Exploatering Odenskog	-724 707			-724 707					0	-724 707	Exploateringsbidrag kv Släpvagnen	
91524	Exploatering tomt i avslutat projekt	-1 106 660			-1 106 660						-1 106 660		
91526	Expl Torvalla T1C, Falkfångarvägen	-3 040 631	-3 800 000	750 000	-6 090 631	-1 200 000	750 000	0	0	-3 500 000	-6 540 631	Tomtförsäljning	Slutföra projektet, park toppning vägar
91527	Expl norr om Hägnvägen	111 871			111 871					0	111 871	Wipro option	
91528	Expl Remonthagen	-4 132 066		2 000 000	-2 132 066					2 000 000	-2 132 066		Parkåtgärder
91529	Expl Brittsbo	-3 488 388		1 500 000	-1 988 388			800 000	0	500 000	-688 388		Slutföra projektet park toppning vägar
91560	Torvalla A2 Brosslarvägen	354 000	-2 000 000	1 000 000	-646 000	-2 000 000	500 000	-2 000 000	250 000	-4 250 000	-3 896 000	Försäljning industrimark med skyltläge	
91565	Blomstergården	6 889 415		2 500 000	9 389 415	-16 000 000	2 000 000			-11 500 000	-4 610 585		Förvärv Fryshus -16, ersätt lokalhyresgäst, rivning fryshus
91580	Ind.gata Torvalla 4:15	1 310 994	-500 000	0	810 994	-500 000				-1 000 000	310 994	Försäljning industritomter	Fastighetsbildningskostnader, toppning Grindvägen
91583	Skjutbanan 1 och 7	135 801		250 000	385 801		10 000 000	-14 000 000	20 000 000	16 250 000	16 385 801	Intäkt byggrätt	Detaljplanekostnader samt garage
91585	Mickel Ers	-550 000			-550 000					0	-550 000	Tomtförsäljning	Fastighetsbildningskostnader
91586	Kardemumman	2 621 276		250 000	2 871 276	-2 000 000	1 500 000	-3 000 000	800 000	-2 450 000	171 276	Tomtförsäljning	Detaljplan, Utbyggnad väg, va etc
91589	Stadsdel Knytta	775 950		150 000	925 950				5 000 000	5 150 000	5 925 950		Utbyggnad VA och el, Privat exploatör
91590	Expl Ope 7:1	234 785	-1 500 000	150 000	-1 115 215	-3 000 000	800 000			-3 550 000	-3 315 215	Försäljning av Ope skola fastigheten inkl tomt nedsida väg	(bokfört värde på Ope skola fastigheten)
91591	Expl Mosebacke	-5 386			-5 386					0	-5 386		
91592	Hjälmtorpet	1 281 458	-1 000 000		281 458					-1 000 000	281 458	Pengar från SB budget	Ombyggnad gata till kommunal
91594	Odenvallen Bo klok	169 175	-14 000 000	850 000	-12 980 825		1 500 000			-11 650 000	-11 480 825	Intäkt byggrätt	Utbyggnad väg, trädplantering
91595	Odensala äng	-3 706 999		1 500 000	-2 206 999					1 500 000	-2 206 999		Utbygg park och GC
91598	Stadsdel Frösöpark	706 834		4 000 000	4 706 834		1 000 000	-15 000 000	8 000 000	-2 000 000	-1 293 166	Intäkt byggrätt	Planprogram, detalplan, utbyggnad VA och vägar samt elförsörjning
91 599	Biltema Karlslund 3:4	82 700			82 700	-13 000 000	3 000 000		1 000 000	-9 000 000	-8 917 300	Intäkt byggrätt	Byggnation rondell 50%
91 600	Krumhornet-Fredriksson	0			0	-5 000 000	800 000			-4 200 000	-4 200 000	Intäkt byggrätt	Detaljplan och utredningskostnader
91 601	G III torg	350 000		250 000	600 000		250 000						
	Summa exkl Storsjö Strand	-2 922 201	-26 300 000	15 900 000	-9 281 936	-42 700 000	26 900 000	-34 000 000	35 550 000	-26 150 000	-28 381 936		
91456	Utr kost Storsjö strand	35 177	-3 300 000	9 000 000	5 735 177		2 000 000		2 000 000	9 700 000	9 735 177		Kaj, gator, Sjöparken. OBS GC-BRO ej med i detta. Ej heller saneringskostnader för etapp 2
91551	Storsjöstrand, hållbar byggprocess				0					0	0	Avslutat	
	Summa ink Storsjö Strand	-2 887 024	-29 600 000	24 900 000	-3 546 760	-42 700 000	28 900 000	-34 000 000	37 550 000	-16 450 000	-18 646 760		

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	52
1.1	Uppdrag.....	52
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>52</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	52
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>54</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	54
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>55</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>55</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>55</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>55</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	56
1.5	Investeringar.....	57
1.6	Underskrifter	59

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämnden ansvarar för kulturskola, biblioteksverksamhet, fritidsgårdsverksamhet, bidrag/stöd till föreningar: barn- och ungdomsorganisationer, kulturella föreningar, studieförbund, hembygdsföreningar, samlingslokaler, föreningsägda anläggningar. Vidare ansvarar nämnden för samverkansråd Idrott, kommunens konst samt idrotts- fritids-, kultur- och turismanläggningar med undantag för Östersunds camping. Nämndens målgrupp är barn- och ungdomsverksamhet, föreningar, allmänhet och besökare/turister, entreprenörer samt skolor och förskolor.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Kultur- och fritidsnämnden spelar en aktiv roll när det gäller genomförandet av stora arrangemang, både som arenaägare, bidragsgivare samt i kontakt mellan kommunen, föreningslivet och näringslivet. I de politiska budgetdirektiven tydliggörs att detta uppdrag kräver en ständig utveckling av anläggningar och organisation för att vara värd för nya stora evenemang. I den långsiktiga planen för anläggningsutveckling som kommer att tas fram under 2018 kommer särskilt behoven kopplat till stora arrangemang att beröras. I de politiska budgetdirektiven tydliggörs också att behovet av nya anläggningar för kultur, idrott och friluftsliv växer i samband med att antalet invånare ökar i kommunen.

I de politiska budgetdirektiven tydliggörs att Kultur- och fritidsnämnden ska utöka samverkan mellan fritidsgårdarna och Kulturskolan, Biblioteket och föreningslivet. Nämnden har beslutat om ett mål avseende denna samverkan. Här kommer verksamheterna under 2018 att i samverkan med Svensk biblioteksförning, Kulturskolrådet och SKL delta i ett utvecklingsarbete kring samverkan för att nå medborgare som vanligen inte tar del av verksamheterna.

Kultur- och fritidsnämnden ska utifrån ungdomsdialogen som genomförts i Lit arbeta vidare med förslagen under 2017 och 2018. Några åtgärder genomförs 2017. Andra tas med i kommande budgetarbete.

I de politiska budgetdirektiven sägs att idrottsrörelsen tillsammans med nämnden ska arbeta för att fler ungdomar ska kunna delta i en idrottsförening. Nämnden har här beslutat om ett mål avseende ökat deltagande i idrottsföreningar. Nämndens möjlighet att påverka i denna del är vissa avseende begränsade varför samverkan med idrottsrörelsen är i fokus.

Utredningen om kulturhus fick ett breddat uppdrag 2017, både gällande placering och innehåll. Kultur- och fritidsnämnden deltar aktivt i arbetet och färdigt beslutsunderlag räknas vara klart under 2017-2018.

I de politiska budgetdirektiven framhålls att kulturskolan ska fortsätta sitt arbete med satsningar på grupper som vanligtvis inte nås av kulturskolan så får fler möjlighet att ta del av dess utbud. Nämnden har beslutat om ett mål för avseende ökat deltagande i kulturskolan för barn i Torvalla och Körfältet.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Kultur- och fritidsnämnden arbetar aktivt för att bidra till ett växande Östersund. Nämndens inriktning är att bidra till att skapa ett attraktivt Östersund, med särskild inriktning på barn och unga.

Kultur- och fritidsnämndens anläggningar

Kultur- och fritidsnämnden äger och förvaltar fastigheter och anläggningar inom nämndens ansvarsområde. Nämnden eftersträvar att kunna erbjuda en bredd av anläggningar för kultur, idrott, motion, rekreation, turism, friluftsliv och folkhälsa.

Som anläggningsägare står nämnden inför flera utmaningar. Nämnden för ett antal samtal med olika intressenter som önskar utveckling av nämndens anläggningar. Det handlar bland annat om utveckling av arenor för elitidrott, utveckling av slalombackar och tidig snö för att stärka varumärket Östersund och utveckling för att föreningar ska kunna göra bättre affärer. I detta arbete ingår också ta hand om och underhålla de anläggningar som redan finns.

Hösten 2017 kommer kultur- och fritidsnämnden att ta beslut om projektdirektiv avseende framtagande av en plan för långsiktig anläggningsutveckling för bredd-, spontan- och elitidrott som kommer att genomföras och beslutas under 2018.

Som en särskild insats pågår ett antal utvecklingsinsatser vid Östersunds skidstadion för att kunna genomföra VM i skidskytte 2019.

Drift av nämndens anläggningar

Kultur- och fritidsnämnden internbeställer årligen drift samt viss fastighetsskötsel vid flera av nämndens anläggningar från Teknisk förvaltning. Teknisk förvaltning ska svara för drift och skötsel samt löpande och akut underhåll utifrån en särskild underhållsbudget så att anläggningarna utgör attraktiva anläggningar för föreningar, allmänhet, turister, skolor m fl. De ska bedriva verksamheten utifrån att anläggningarna är en del av kommunens totala utbud av fritidsaktiviteter och att anläggningarna kan utgöra en resurs för friskvård och folkhälsa samt olika typer av arrangemang. I uppdraget ingår även att aktivt arbeta för att vidmakthålla och utveckla anläggningarna och den verksamhet som där bedrivs.

Nämnden har som särskilt uppdrag från kommunstyrelsen att löpande upprätta förvaltaravtal med teknisk förvaltning för att på så sätt garantera att kommunens tekniska kompetens används för att säkerställa att nämndens anläggningar underhålls på ett sätt så att god ekonomisk hushållning uppnås.

Fram till 2020 avser nämnden utifrån tilldelad budget göra ett antal miljöinriktade investeringar i anläggningarna/byggnaderna vid bl a Hofvallen, Gustavsbergsbacken och Lövsta IP. Under 2017-2018 genomförs ett antal åtgärder vid Frösö Ridcenter för att minska energiförbrukningen, bl a investeringar i en bergvärmeanläggning.

Folkbibliotek och kulturskola

Målsättningen med biblioteks- och kulturskoleverksamheten är att kunna erbjuda en bred kulturell verksamhet där brukare och elever ges möjlighet till inflytande och möjlighet att påverka verksamheten.

Biblioteksverksamheten bedrivs utifrån den biblioteksplan som nämnden fastställt. För biblioteksverksamhetens del har nämnden de senaste åren inom befintlig budget prioriterat utökat öppethållande vardagar med två timmar per dag och söndagar med 4 timmar.

Kulturskolan har under de senaste åren fått utökad ram för att kulturskolan ska kunna införa musikgrundkurser i årskurs 2 och 3. Kulturskolan har också fått särskilda medel för att dels nå grupper som vanligtvis inte kommer i kontakt med Kulturskolan och dels för att minska den kö som finns till ämneskurserna. En särskild arbete sker kring kulturskolans framtida lokalbehov.

Fritidsgårdsverksamheten och Gamla Tingshuset

Från 2018 kommer kultur- och fritidsnämnden att ta över ansvaret för fritidsgårdsverksamheten samt avveckla driftsavtalen avseende Gamla Tingshuset. Här pågår under 2017 utredningar kring kvalitetskraven för fritidsgårdarna och Gamla Tingshuset samt hur verksamheten ska organiseras och bedrivas.

Storsjöteatern

Nämnden internhyr Storsjöteatern av Teknisk förvaltning och har upphandlat driften av anläggningen. Utföraren har ansvar för verksamhet, skötsel, visst löpande underhåll och tillsyn av Storsjöteaterns lokaler, samt att ombesörja service till kulturarrangörer och konferenssamordnare. Utföraren ska vara en aktör som aktivt verkar för att kulturarrangemang kommer till stånd i Storsjöteatern. De ska bedriva verksamheten i enlighet med kommunfullmäktiges antagna inriktningsmål och strategier: Plan för kultur.

Under 2017 och 2018 kommer Storsjöteatern att genomgå en större om- och tillbyggnad för att klara framtidens krav. Det handlar både om renovering, anpassningar samt utbyggnad av framför allt förråd som möjliggör en större scenyta samt serveringsmöjligheter.

Bidrag

Nämnden lämnar, dels ett antal kontantbidrag till föreningar, dels bidrag till drift och underhåll av lokaler och anläggningar. Avsikten med nämndens bidrag är att i huvudsak främja aktiviteter och verksamhet bland barn och unga. Ett viktigt verktyg i att utveckla och främja verksamhet bland barn och unga är de särskilda medel som avsatts inom projektet Mötesplatser Unga. Vidare vill nämnden bidra till att öka antalet besökare i Östersund genom bidrag till stora arrangemang. Inom nämndens ansvarsområde finns bidragsnormer till föreningar och externa avtal som är i behov av revidering och översyn.

En översyn av nämndens bidrag och normer inom fritidsområdet genomfördes under 2014 inför ny mandatperiod. Under 2015 och 2016 har en översyn gjorts av bidrag och normer inom kulturområdet. Under 2017 genomförs en översyn av stöd och bidrag kopplat till kommunens evenemangsstrategi och policy kring stora arrangemang. Vidare erbjuds nu samtliga föreningar att inkomma med sina ansökningar via webben som e-tjänster.

Övrigt

Nämnden arbetar aktivt med jämställdhetsarbetet inom nämndens ansvarsområde utifrån den av nämnden beslutade handlingsplanen för jämställdhetsarbete. Det praktiska förändringsarbetet fortsätter utifrån planen, bl a genom bättre uppföljningsmöjligheter med konsuppladad verksamhetsstatistik från föreningarna. Ett arbete pågår där nämnden diskuterar hur nämnden direkt och via sina utförare på ett aktivare sätt kan stötta de föreningar som är verksamma i kommunen.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Insatser där samverkan sker mellan förvaltningens verksamheter och föreningslivet.			
Antal barnbokslån	16,6	16,5	
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, ant/inv 7-20 år, differens tjejer och killar.	-13	-10	
Östersunds kommuns placering i Naturvårdsverkets ranking	30	55	75
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	35,7	34,92	
Minskad energiförbrukning vid Hofvallen	3,6%	6%	11,55%
Minskad energiförbrukning vid Brunflobadet	-1,46%	-0,78%	-
Hållbart medarbetarengagemang.			24

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Kultur- och fritidsnämndens mål i budget 2018 är till vissa delar förändrade i förhållande till förgående års, dels beroende på att vissa mer kvalitativa mål har tagits bort och del beroende på att några nya mål kopplat till de politiska budgetdirektiven har tagits med. Målen handlar i huvudsak om att fler barn och unga ska delta i nämndens och föreningarnas verksamheter samt

ett ökat utbud med aktiviteter gentemot medborgarna. I målen ingår också att minska energiförbrukningen samt öka personalens kunskap inom miljöområdet. Slutligen ska förvaltningen arbeta för att det hållbara medarbetarengagemanget varje år ska överstiga kommunens genomsnittliga värde.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i kommunvalet 2018 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen. Förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter	Östersunds bibliotek ska genomföra 6 aktiviteter för att bidra till att valdeltagandet ökar i kommunvalet 2018.

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	Minst 6 nya insatser där fritidsgårdarna, kulturskolan, bibliotek och föreningslivet samverkar.
	Antalet barn som deltar i kulturskolans verksamhet i Torvalla, Ångsmon, Mimergården och Körfältet ska öka totalt i förhållande till 2015.
	Antal barnbokslån ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen.
	Kultur- och fritidsnämnden och idrottsrörelsen ska arbeta tillsammans för att årligen öka antalet deltagartillfällen i idrottsföreningarna.
10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	Östersunds placering i Naturvårdsverkets ranking Sveriges friluftskommun ska förbättras i förhållande till föregående år
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Föreningsstöd ska bidra till att minska skillnaden i aktiviteter mellan flickor och pojkar i förhållande till 2016.

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Energiförbrukningen ska minska vid Hofvallen med 8,75% från 2012 till 2020
	Energiförbrukningen ska minska vid Brunflobadet med 8% från 2010 till 2020
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Kultur- och fritidsnämnden ska inom sitt ansvarsområde skapa ökad medvetenhet om miljöns betydelse för ett ekologiskt hållbart samhälle. 80% av alla medarbetare ska delta på utbildning inom miljöområdet.

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	Kultur- och fritidsnämnden ska ha dialog med arrangörer kring minst 3 nya arrangemang som kan leda till ökat antal gästnätter.
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Kultur- och fritidsförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska för varje år överstiga kommunens genomsnittliga värde.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prinsnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	9 823	12 203	12 203	12 203
Kostnader	156 763	160 582	155 450	155 450
Kommunbidrag	146 940	148 379	143 247	143 247
Resultat	0	0	0	0

Kultur- och fritidsnämndens budgetramar för 2018 har uppräknats enligt kommunens generella uppräkningsplan. Inför 2018 har nämnden uppdrag att genomföra besparingar, effektiviseringar samt intäktsökningar motsvarande 4 Mkr av 2017 års nettobudget enligt fullmäktiges beslut.

Nämnden har lagt ut besparingar på 1 128 tkr, varav avveckling av Litsbacken står för 500 tkr, minskat öppet hållande på Brunflobadet står för 60 tkr, minskning och avveckling av vissa riktade bidrag med 268 tkr samt minskning av vissa övriga kostnader med 300 tkr.

Nämnden har lagt ut intäktsökningar motsvarande 2 380 tkr. Av dessa står ökade intäkter från privatpersoner på baden för 1 680 tkr och Östbergets slalomanläggning för 200 tkr. Ökade intäkter avseende hyror och avgifter från föreningar står för 500 tkr. En del av dessa föreningsavgifter, 300 tkr, föreslås finansieras via en ny elitserieavgift, med 10 kr per redovisad besökare.

Nämnden har slutligen lagt ut ett effektiviseringskrav på 500 tkr som bygger på en överföring av enheten Arenaby från teknisk förvaltning till kultur- och fritidsförvaltningen.

Nämnden har i övrigt uppdrag med ovan resursminskning samt vissa tillskott som beslutades redan i samband med budget 2017 att genomföra sin verksamhet, inklusive verksamhetsutveckling, inom motsvarande budgetram som innevarande budgetår 2017.

Nämnden begär för 2018 utökad ram avseende driftskostnadsökning i samband med investering i nya konstgräsplaner på Jämte Arena med 500 tkr samt insatser avseende det friluftslivet med 1 000 tkr.

För att kunna genomföra VM 2019 beräknas idag själva genomförandekostnaden av arrangemanget på skidstadion innebära merkostnader med ungefär 5 mnkr. Nämnden begär utökad ram 2019 med preliminärt 5 000 tkr för drift av Östersunds Skidstadion i samband med VM i skidskytte.

Några av nämndens begärda investeringar innebär ökade kostnader för verksamheten, vilket inte finns medtaget i denna budget. Genomförd investering i arrangemangsgolvet till Östersund Arena kommer att innebära flera arrangemang varav vissa kan innebära ökade kostnader för nämnden. Driftskostnaden per utegym beräknas till 50 tkr och investering i cykelbanor och spår beräknas kosta 50 tkr årligen i drift. Ifall nämnden beviljas investeringsmedel till en mindre biblioteksbus krävs ytterligare en bibliotekarietjänst till en kostnad av 600 tkr. Vid investering i ytterligare en konstgräsplan ökar driftskostnaden för skötsel med 150 tkr. Vid genomförande av begärda investeringar vid skidstadion kommer driftskostnaden att öka likaså kommer att ske vid investering i Litsbacken. Dessa kostnader beror till stor del på ambitionsnivå och lösning varför begäran om medel för ökade driftskostnader får redovisas senare.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Ändrad Po-avgift för pensioner 38,33 till 39,20%	519	519	519
Drift av utegym	0	0	0

Drift av cykelbanor	0	0	0
Drift av konstgräsplan	0	0	0
Bibliotekarie 1 tjänst	0	0	0
Insatser friluftsliv	1 000	2 000	2 000
Ökade hyreskostn ny konstgräsplan Jämtkraft Arena	0	0	0
Drift av Ösd skidstadion VM i skidskytte	0	0	0
Ökade hyresbidrag till bouleverksamhet	300	300	300
Borttag av besparing Arenabyn	500	500	500
Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag KC	-112	-112	-112
Ramjustering kapitaltjänstkostnad	8 123	8 123	8 123
Överflytt av verksamheten Djur- och kulgården från BOUN till KFN	165	165	165
Ramjustering med anledning av besparing USTF Storsjöbadet	-100	-100	-100
Ramjustering med anledning av besparing USTF Park & Fritid	-200	-200	-200
Drifteffekt lönsamma investeringar Bilsport	-100	-100	-100
Renovering Storsjöbadet	1 450	0	0
Förmånsportal	-93	-93	-93
Ökade hyreskostnader Arenan	2 250	2 250	2 250
Summa	13 702	13 252	13 252
Summa enligt tidigare budgetdirektiv	148 379	143 247	143 247
Summa totalt	162 081	156 499	156 499

1.5 Investeringar

Beslutade skattefinansierade investeringar 2018-2019

För 2018 har kultur- och fritidsnämnden beviljats:

460 tkr för inventarier, 600 tkr ny server Biblioteket, 2 000 tkr mindre biblioteksbus, 3 000 tkr ytterligare konstgräsplan, 3 000 tkr för byte av ismaskiner på Östersunds Arena och Brunflo Ishall, 1 500 tkr utveckling GB/Ladäng, 2 500 pistmaskin Skidstadion, 13 500 tkr Litsbacken, 15 000 tkr Frösö Ridcenter, 11 000 tkr VM 2019, 1 000 tkr friluftsliv varav 500 tkr till utegym och 500 tkr till utveckling av cykling, 1 500 tkr konstnärlig gestaltning Storsjö strand, 2 000 tkr anläggnings- och maskininvesteringar, 3 000 tkr miljöinvesteringar (varav 1 500 tkr ombudgerades från 2016).

Anläggnings- och maskininvesteringar är sådant som löpande uppstår under året vid nämndens anläggningar och av mindre kostnadsstorlek. Miljöinvesteringen under 2018 blir att installera bergvärme vid Frösö Ridcenter.

VM 2019 åtgärder. För att lösa åtgärder inför VM 2019 i skidskytte har kultur- och fritidsnämnden beviljats dels 17 500 tkr 2017 och 7 000 mnkr 2018 i investeringar i anläggningen. Därtill har nämnden även beviljats 3 500 tkr 2017 och 4 000 tkr 2018 för att bygga en ny huvudentré till skidstadion.

Behov av ombudgering av beslutade skattefinansierade investeringar från 2017 till 2018

Investeringen 2017 vid Skidstadion inför VM 2019 gällande servicebyggnad och vattenledning har försenats pga olika beslutsprocesser. Därför kan nämnden komma begära ombudgering.

Nyttillkomna skattefinansierade investeringsbehov 2018-2020

Till 2018 äskas medel till slutliga åtgärder i Sporthallen, 3 850 tkr. Vid Gustavsbergsbacken finns behov av investera i ett snöproduktions- och auotmatiseringssystem för snökanoner, därför äskar nämnden 1 000 tkr (och 450 tkr 2019).

Till 2019 äskas 500 tkr till värmestugan vid Ladäng som behöver byggas ut, ny ismaskin till Lit IP 1500 tkr, 2000 tkr till nytt personalrum i Östersunds Arena då dagens personalrum inte kan brukas pga hög bullernivå, 450 tkr till slutförande av investeringen av ett snöproduktions- och auotmatiseringssystem för snökanoner vid Gustavsbergsbacken och 130 000-400 000 tkr till utveckling av baden i Östersunds kommun, troligen 2019-2021. Utredningen visade på behov utifrån att badanläggningarna är relativt gamla och att de är en aggressiv miljö.

Investeringsmedel äskas med 5 000 tkr per år 2020 och 2021 för friluftsinnsatser. Under 2016-2017 pågår en utredning kring hur Östersunds kommun ska kunna stärka sin profil som friluftskommun. Vidare äskas investeringsmedel med 3.000 tkr till nya konstgräsplaner samt 460 tkr per år 2020 och 2021 till inventarier m.m. för nämnden och sågspån till Skidstadion 2.000 tkr år 2020.

Nämnden har redovisat investeringsbehov för sammanbyggnad av Ladängen/Gustavsbergsbacken, mycket preliminärt 25.000-50.000 tkr för åren 2020-2021. Syftet med utvecklingen av Östberget och skidanläggningen är att skapa ett mer attraktivt område, öka besökarantalet och få fler nöjda användare. I fullmäktiges beslut §94 2016 rörande ärendet "Medborgarförslag - Skidbro mellan Gustavsbergsbacken och Ladängen" beslutade fullmäktige att sammanbyggnad ska ingå kommande års diskussioner om investeringsbudgetar. Investeringen kommer innebära ökade driftskostnader som till viss del kan komma att finansieras genom ökade intäkter.

Under utredning, kommande investeringsprojekt.

Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar nu med en plan för långsiktig anläggningsutveckling samt genomför statusbesiktningar på befintliga anläggningar. När utredningen är genomförd kommer det att presenteras exakta objekt för investering. Då utredningen börjar bli klar kommer en specificering att tas fram för varje enskilt objekt.

Från 2018 får Kultur- och fritidsnämnden ett mer samlat ansvar för verksamhet kopplat till barn och unga på deras fria tid, i och med att fritidsgårdsverksamheten övergår från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden. Under 2017 kommer en utredning att genomföras kring hur kommunen långsiktigt ska arbeta med barn och unga på deras fria tid inklusive ledning, styrning och organisation. I detta arbete kommer troligen en del investeringar att lyftas. Dessa kommer att redovisas så snart utredningen är klar.

Östersunds kommun har under flera år arbetat med att utreda konserthall och framtidens bibliotek. I detta arbete diskuteras nu en möjlighet att göra detta i samband med omvandling av nuvarande busstorg. Här har den ledningsgrupp som finns för projektet också fått ett breddat uppdrag att titta på ifall det finns andra verksamheter som kan komplettera en konserthall och framtidens bibliotek. Utredningen kommer att pågå under 2017.

Beslutade skattefinansierade investeringar 2019

För 2019 har kultur- och fritidsnämnden ett behov av 460 tkr för inventarier. Det består av 170 tkr för datorer och servrar, 120 tkr för möbler och 170 tkr för pianon. Vidare finns behov av 2 000 tkr för att löpande kunna göra de anläggnings- och maskininvesteringar som uppstår, samt 1 500 tkr för att kunna slutföra projektet med miljöinvesteringar i nämndens anläggningar. För att kunna genomföra insatser för friluftslivet begär nämnden 500 tkr för investering i utegym.

Övriga investeringar

Kommunstyrelsen har våren 2015 tagit beslut om att medfinansiera projektet Peak Innovation 3. I projektet ingår att stimulera forskning, innovation och affärsutveckling inom och mellan

branscherna turism, sport och friluftsliv. I projektplanen ingår bl a att driva ett fortsatt arbete för att få fler internationella idrottsevenemang till Östersund. I projektplanen pekas Curling samt de paralympiska idrotterna ut som särskilda fokusområden. För att anläggningarna ska uppfylla de krav som ställs vid större arrangemang kommer nämnden troligen att bli tvungen att gå fram med begäran om medel för investeringar. Till år 2021 behöver nämnden 750 tkr till en ny återlämningsapparat, biblioteket.

Sammanfattning

Beslutade investeringar för 2018 uppgår till 58560 tkr och för år 2019 4460 tkr. Utöver detta äskar Kultur- och fritidsnämnden medel till ytterligare investeringar för 2018 med 4850 tkr, till 2019 4450 tkr och till år 2020 13960 tkr.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	64 060	58 560	4 460	0
Intäktsfinansierade investeringar	0	0	0	0
Taxefinansierade investeringar	0	0	0	0
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas	0	0	0	0
Summa investeringsutgifter	64 060	58 560	4 460	0
Varav lagstadgade, finansieringsform	0	0	0	0
Varav miljöinvesteringar	3 000	1 500	1 500	0
Objekt > 10 mnkr				
Sporthallen	28 400	0	0	0
VM 2019	21 000	11 000	0	0
Frösö Ridcenter	1 500	15 000	0	0

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018
Summa enligt budgetförslag	63 410
- Miljöinvesteringar	-1 500
- Litsbacken	-13 500
- Friluftsliv – utegym	-500
- Friluftsliv – utveckling cykling	-500
- Konstn gestaltning Storsjöstrand	-1 500
- Gustavsberg/Ladängen	-1 500
- Ytterligare konstgräsplan	-3 000
- Biblioteksbus, liten	-2 000
- GB, snöproduktionssystem mm	-1 000
- Sporhallen, åtgärder mindre hallarna och gym	- 3 850
Summa totalt	34 560

1.6 Underskrifter

Karin Thomasson

Ordförande

Johan Palm

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Miljö- och samhällsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	62
1.1	Uppdrag.....	62
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>62</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	62
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>63</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	63
1.3.1	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>63</i>
1.3.2	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>64</i>
1.3.3	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>64</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	64
1.5	Investeringar.....	65
1.6	Underskrifter	66

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Nämnden ansvarar för plan- och byggnadsväsendet, miljö- och hälsoskyddsområdet, gatu- och trafikområdet, parker och stadsnära skogar, kollektivtrafikfrågor och färdtjänst, taxor och omfattning vad avser renhållning och VA, den kommunala lantmäterimyndigheten, GIS, kart- och mätproduktion, adressättning samt namnsättning av gator och allmänna platser. Nämndens målgrupp är allmänhet, företag och organisationer i kommunen, den kommunala förvaltningen samt organisationer och myndigheter.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Östersund växer. Fler bostäder och fler invånare innebär också fler transporter. Därför fortsätter nämnden att bygga ut cykelvägar. En utökad kollektivtrafik behövs och dialogen med regionen, som har ansvaret för kommunens kollektivtrafik, måste intensifieras.

Arbetet med att skapa ett attraktivt centrum och mötesplats för alla länets invånare fortsätter. Fler bostäder, mer kultur och attraktiv handel bidrar till ett levande centrum.

Östersund fortsätter att expandera i snabb takt. Nämnden ska bidra till förutsättningar för att kunna bygga nya bostäder i hela kommunen.

Miljö- och samhällsnämnden fortsätter att utveckla kollektivtrafiken med målet att bli helt fossilfri under de kommande åren. Ansvaret för den allmänna kollektivtrafiken har, genom skattväxling, överförts till regionen. Nämnden ansvarar dock ekonomiskt för de ungdomskort som infördes hösten 2015. Förvaltningen representerar även kommunen i de så kallade trepartssamtal som förs mellan kommunen, regionen och bussbolagen. Linjenätet ska fortsätta att anpassas för att svara upp mot behov för nya bostäder och bostadsområden. Nämnden saknar dock idag ekonomiska resurser för att på ett tillräckligt bra sätt bevaka kommunens intressen i kollektivtrafikfrågor. Det är miljö- och samhällsnämndens uppfattning att nämnden bör tillföras resurser motsvarande en heltidstjänst för att kunna hålla tillräckligt hög kvalitet.

Nämnden fortsätter satsningen på cykling enligt cykelprogrammet. Sista etappen av expresscykelvägar ska anläggas längs Krondiksvägen och Genvägen för att underlätta cykelpendling från stadens yttre områden.

Nämnden deltar också aktivt i de arbetsgrupper som bildats för att utveckla de centrala delarna av Östersund, både planeringsmässigt och i praktiskt arbete.

Nämnden fortsätter att planera för en hög produktion av bostäder under de kommande åren. Det är därför viktigt att förvaltningen kan fortsätta ha kortast möjliga handläggningstider för detaljplaner och bygglov.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Plan och bygg

Plan och bygg arbetar med att bibehålla de fina handläggningstider avdelningen haft. Högkonjunkturen inom branschen innebär utmaningar för kommunen, dels på grund av det stora ärendeflödet och ett antal stora och komplicerade projekt, dels på grund av att den goda arbetsmarknaden gör att rekrytering av medarbetare ständigt pågår. Arbetet med att övergå till en digital bygglovprocess har påbörjats och förhoppningen är att den kommer att innebära ökad kvalitet och effektivitet, både för medborgare, företag och internt för avdelningen, förvaltningen och kommunen.

Miljö och hälsa

Nämndens tillsyns- och kontrollarbete kommer liksom tidigare år att bedrivas så att lokala frågor som har störst påverkan på människors hälsa och miljö prioriteras. Det innebär att tillsyn och andra uppdrag bedrivs i riktning mot ett hållbart Östersund. Tillsyn och kontroll ska göra nytta och ha effekt. Fortsatt utveckling av flexibilitet, service och tillgänglighet för företag och privatpersoner kommer att prioriteras, bland annat genom satsningar på digitalisering av verksamhetens olika processer.

Trafik och park

Under 2017 har det varit en extremt hög personalomsättning inom sakområdet. Den viktigaste uppgiften blir därför, inför 2018, att snabbt sätta in ny personal i sina arbetsuppgifter och arbeta med att komma i fas vad gäller planering och projektering så att nämnden säkerställer att planerad drift och investering genomförs inom respektive budgetårs ram. Det viktigaste är dock att väghållningen på kommunens gator och vägar ska vara effektiv, ekonomisk och hållbar. Det arbete som sker inom ramen för Grön Trafik samt fortsatta åtgärder avseende förnyelse av gatubelysningen i kommunen är viktiga för att kunna uppnå kommunens mål om att bli fossilbränslefri och energieffektiv 2030.

Kart och lantmäteri

Arbetet med att korta handläggningstiderna inom den kommunala lantmäterimyndigheten ska fortsätta även under 2018 och inom gis- och kartområdet ska verksamheten koncentreras kring produktutveckling och affärsmässighet.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Antal cykelresor enligt mätpunkter	2,4%	-0,5%	2,85%
Antal bussresor landsbygd, tusental	396 st	396 st	395 st
Antal bussresor tätort, tusental	3 258 st	3 413 st	3 740 st
Antal elbilar i Östersunds kommun	88 st	165 st	218 st
Antal registrerade miljöbilar	464 st	582 st	812 st
Antal km GC-väg nyproduktion	0,9 km	2 km	2 km
Totalt antal km GC-väg	112 km	114 km	151 km
Antal bostäder i antagna planer ska vara minst 330 per år		68 st	240 st
Totalt antal bostäder i antagna planer		1 800 st	2 000 st
Sjukfrånvaro tertiäl i %	4%	5,7%	4,7%
Sjukfrånvaro helår i %	4%	5,7%	4,7%

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Miljö- och samhällsnämnden har valt att formulera nämndsmål inom de områden där nämndens verksamhet har en direkt påverkan på resultatet. Detta har gjort att antalet mål är betydligt färre inför 2018 och riktar främst in sig på områdena social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

1.3.1 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Medborgarna i Östersunds kommun känner sig trygga. Nämnden genomför minst en trygghetsvandring per år som ger ökad kunskap om var boende i området upplever otrygghet och vilka åtgärder som bör vidtas.

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
10. Medborgarnas syn på kommunen som en attraktiv och bra plats att leva och bo på ska öka och vara den högsta inom kommungruppen år 2020.	Alla medborgare har tillgång till och nyttjar grönområden, parker och rekreationsområden i den omfattning de önskar. Alla detaljplaner för bostäder ska säkerställa god tillgång till grönstråk eller parker.
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Vid kontakt med nämnden ska alla känna sig välkomna och behandlas lika. Därför ska andelen nöjda med bemötandet i MSN's kvalitetsutvärdering vara minst 98%.

1.3.2 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Nämnden bidrar till minskat koldioxidutsläpp. Minst 90% av bostäderna i detaljplaner och förhandsbesked med nyproduktion har god tillgång till kollektivtrafik.
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Nämnden bidrar till minskad energiförbrukning. Elförbrukning för gatubelysning minskar med 2 % jfm med föregående år.

1.3.3 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
21. Kommunen har en god ekonomisk hushållning.	För att nå god ekonomisk hushållning och för att underhålla kapitalintensiva anläggningar uppfyller nämnden kommunfullmäktiges mål för kommunala gator och vägar. Därför ska minst 2,5% av de kommunala gatorna beläggas som medelvärde under en löpande treårsperiod.
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Nämnden har många ärenden att handlägga vilket kan leda till hög arbetsbelastning. Därför är det viktigt att nämnden fortsätter att arbeta med att minska upplevelsen av stress. Stressindex ska bibehållas eller förbättras jämfört med föregående år.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prinsnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	54,5	58,9	58,9	58,9
Kostnader	190,9	191,9	191,9	191,9
Kommunbidrag	136,4	133	133	133
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Nämnden begär utökad ram för ungdomskort på 1,14 mkr dels för att indexuppräknigen är för låg inför 2018, dels för att antalet kort 2016 ökade mer än vad nämnden kompenserats för inför 2017. Nämnden begär även utökad ram p g a tillkommande kapitalkostnad för viadukt söder på 1,8 mkr årligen. Nämnden begär också utökad ram för kollektivtrafikhandläggare med 0,6 mkr, ökade kostnader för underhållsbeläggning och beläggningsunderhåll p g a fiberutbyggnad med 0,6 mkr samt ökade licenskostnader för nytt verksamhetssystem med 0,1 mkr.

Nämndens besparingskrav inför 2018 uppgår till 4,0 mkr och hanteras genom besparingar inom väghållning 0,9 mkr, färdtjänst 0,5 mkr, gatubelysning 0,3 mkr, parkeringsverksamhet 0,5 mkr, administration 0,4 mkr samt allmän återhållsamhet på alla områden 0,2 mkr. Utöver det förväntas intäkterna öka inom parkeringsverksamhet med 0,2 mkr och ersättningen från Jämtkraft (för rätten att ha ledningar i kommunal mark) förväntas öka med 1,0 mkr.

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Ändrad Po-avgift för pensioner 38,33 till 39,20%	415	415	415
Ungdomskort	1 136	1 136	1 136
Kapitalkostnader Viadukt Söder	1 800	1 800	1 800
Trafikhandläggare 1 tjänst	0	0	0
Underhållsbeläggning fiberutbyggnad	0	0	0
Högre licenskostn verksamhetssystem	0	0	0
Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag KC	-212	-212	-212
Ramjustering kapitaltjänstkostnad	-380	-380	-380
Kostnader övrig fiberutbyggnad	500	500	500
Förmånsportal	-73	-73	-73
Överflytt personal o övr kostnader från klf	1 729	1 729	1 729
Ramjustering med anledning av besparing USTF Park & Fritid	-50	-50	-50
Summa	4 865	4 865	4 865
Summa enligt tidigare budgetdirektiv	132 995	132 995	132 995
Summa totalt	137 860	137 860	137 860

1.5 Investeringar

Nämndens investeringsbudget för 2018 och 2019 uppgår till 23,35 mkr resp 24,35 mkr och är oförändrad förutom en minskning av 2018 års budget på 1,0 mkr för ombyggnationen på Storgatan vid teatern då det arbetet genomförs redan 2017. Budgeten gällande reinvesteringar (9,25 mkr) och skattefinansierat baspaket (3,6 mkr) är oförändrat 2018 jämfört med 2017. Reinvesteringarna är kopplade till de anläggningar som förvaltas av nämnden. Alla föreslagna reinvesteringar syftar till att ta hand om tidigare investeringar. I det skattefinansierade baspaketet ingår förstudier, tillgänglighetsåtgärder, förverkligande av cykelprogram och utvecklingsplan för centrum samt att fortsätta arbetet med trafiksäkerhet och trygghet. Investeringarna gällande expresscykelvägarna, som ingår i projektet Funktionella mittstråket, beräknas färdigställas under 2018 och finansieras till viss del av EU-bidrag beviljade av Tillväxtverket. Ett antal angelägna investeringsobjekt behöver genomföras för att förbättra kommunen inom ett antal områden, bl a en allmän offentlig toalett, och totalt uppgår kostnaderna för dessa åtgärder till 3,0 mkr.

I investeringsbilagan redovisas kostnaden för varje projekt med en detaljerad projektbeskrivning.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	42,85	23,35	24,35	20,85
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	42,85	23,35	24,35	20,85
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar	20,2	18,85	14,7	16,2
Objekt > 10 mnkr	14			

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Summa enligt budgetförslag	23,35	24,35	20,85
- Tillgänglighetsåtgärder	-1,00	-1,00	-1,00
- Utvecklingsplan centrum	-0,50	-0,50	-0,50
- Trafiksäkerhet och trygghet	-0,50	-0,50	-0,50
- Parkbelysning	-0,10	-0,10	-0,10
- Cykelprogram	-1,00	-1,00	-1,00
- Allmän toalett centrum	-1,00		
- Program utifrån "Plan för naturvård och park"	-0,40	-1,00	-1,00
- Grön plan, inkl Badhusparken	-1,60		
Ombudgetering för park mm Stadsdel Norr från 2017	3,00		
Ombudgetering för gångbana Inspektörsvägen	0,20		
Ombudgetering för köksbyggnad Badhusparken	2,30		
- Frösöv-Bergsg (ombyggnad till cirkulation)		-5,00	
- Frösöv, Trädgårdsv, Fröjav GC		-3,30	
- Tranbärsvägen GC Östra		-2,00	
- Gustabäcken upprustning		-0,20	-0,20
- Opevägen, Krondikesv, Odenskogsv			-3,80
- Bergsg, N:a Strandv, Per Magnersv			-3,00
Summa totalt	22,75	9,75	9,75

1.6 Underskrifter

Florian Stamm

Ordförande

Lars Andersson

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Socialnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	369
1.1	Uppdrag.....	69
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>69</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	69
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>70</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	70
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>71</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>71</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>71</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>71</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	71
1.5	Investeringar	73
1.6	Underskrifter	74

Bilagor

Bilaga 1: Plan besparingar 2018 (170511)

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Socialnämnden ansvarar för:

- kommunens uppgifter inom socialtjänsten såvitt gäller individ- och familjeomsorg
- kommunens prövning av tillstånd för servering av alkoholdrycker
- tillsyn över servering av alkoholdrycker och detaljhandel med öl
- yttrande över tillstånd till varuautomat- och restaurangkasinospel
- tillsyn enligt tobakslagen och lagen om handel med receptfria läkemedel
- fördelning av bidrag till ideella organisationer för åtgärder mot missbruk samt ideella organisationer som stöder utsatta grupper
- fördelning av bidrag ur sociala fonden för allmänna hjälpbehov och barns hjälpbehov

Socialtjänstens målgrupp finns bland samtliga medborgare som vistas i Östersunds kommun. Målgruppen kan delas in i följande kategorier;

- Barn, ungdomar och vuxna med risk för ogynnsam utveckling, bor i familjer med missbruk/misshandel, psykisk ohälsa eller annan problematik
- Medborgare som behöver hjälp vid fastställande av faderskap/vårdnad, boende, umgänge och adoptioner.
- Vuxna med missbruksproblem eller psykisk ohälsa, i behov av stöd för sin försörjning, i behov av rehabilitering, psykosocialt stöd mm
- Vuxna och barn som utsatts eller riskerar att utsättas för våld/övergrepp i nära relation
- Boende och stöd till ensamkommande asylsökande barn och barn som beviljats permanent uppehållstillstånd samt övriga nyanlända
- Restaurangägare/näringsidkare för serveringstillstånd/tillsyn av servering av alkoholdrycker, tillsyn av försäljning av tobak, öl och receptfria läkemedel, samt rökförbud i offentliga miljöer

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Enligt Socialnämndens budgetdirektiv år 2018 ska förvaltningen fortsätta bedriva arbetet med tidiga insatser, förebyggande och uppsökande socialt arbete med fokus på bland andra barn och ungdomar som far illa eller riskerar fara illa. Samarbetet mellan socialtjänsten, skolan, hälso- och sjukvården och polisen ska fortsätta utvecklas. Därtill ska den egna öppenvården utvärderas och utvecklas för att säkerställa rätt insatser, god kvalitet och kostnadseffektivitet.

Redan vid budgetberedningens sammanträde i juni 2017 ska nämnden förklara nettoavvikelseernas – dvs klargöra varför kostnaderna överstiger jämförbara kommuners samt om höjd ersättning till familjehem skulle sänka kostnaderna för ensamkommande barns boende, även en handlingsplan för utvecklandet av stödboendet ska presenteras vid budgetberedningen.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Inför år 2017 utökades Socialnämndens ram med 25 mnkr pga av bland annat volymökningar och lagförändringar. Denna ram ska successivt minskas under en treårsperiod, vilket blir en utmaning för nämnden när utvecklingen de senaste åren visat på ökat antal ärenden med varaktiga placeringar, som måste hanteras inom socialtjänstlagen.

Därtill ska nämnden arbeta med verksamhetsförändringar i form av besparingar/effektiviseringar. Perspektiven kostnadseffektivitet och lagefterlevnad ställs mot

kvalitet och kvantitet samtidigt som medarbetarnas arbetsmiljö och kompetensförsörjning ska värnas. Åtgärderna innebär bland annat färre insatser för vuxna missbrukare, samt tydligare gränsdragning gentemot andra huvudmän/verksamheter.

Den positiva utvecklingen gällande ekonomiskt bistånd behöver bibehållas men redan hösten 2017 kommer ca 80 nyanlända att lämna etableringsperioden där trenden visar att ca 70 % kommer att behöva ekonomiskt bistånd vilket föranleder en viss oro. Oavsett målgrupp finns ett stort behov av stöd- och motivationsinsatser för att främja inträdet på arbetsmarknaden.

I enlighet med budgetdirektiv fortsätter Socialförvaltningen fokusera på barn och unga, detta genom bland annat ett nära samarbete med barnomsorg/skola, Region J/H, polismyndighet. Samarbetet med andra huvudmän är en betydande faktor för om nämnden ska lyckas med sitt uppdrag, men likväl måste nämnden renodla sitt ansvar och vara tydlig i gränsdragningen gentemot andra parter.

För att Socialnämnden ändå ska kunna säkerställa god kvalitet och kostnadseffektivitet har det fastställts en flerårsplan (år 2017-19) för uppföljning och utvärdering av verksamheten.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Ej återaktualiserade barn 0-12 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	79%	79%	82%
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	81%	80%	90%
Kostnad barn och ungdomsvård, kr/inv	1 782	2 014	2 040
Kostnad missbrukarvård vuxna kr per invånare	749	865	
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	13	10	6
Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20 år, medelvärde	96	98	108
Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)		1,6%	

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Viktiga delar i ett socialt hållbart Östersund är att medborgarna kan försörja sig själva. Det har stor betydelse för det psykiska välbefinnandet. Socialnämnden kan i samverkan med andra bidra till att medborgarna får del av erforderliga insatser för att öka möjligheterna till självförsörjning.

För ungdomar är det viktigt att inte fastna i ett bidragsberoende utan att snabbt komma ut i egen försörjning.

Barn som växer upp i familjer som har behov av långvarigt försörjningsstöd har sämre förutsättningar för en gynnsam utveckling visar studier. Att föräldrar kan försörja sig själva är viktigt i ett hållbart samhälle.

När medborgare som tidigare varit aktuell för utredning och/eller insats inte återkommer visar det bland annat på att Socialförvaltningen gett rätt insats i rätt tid. Det kan exempelvis gälla stöd i hanteringen av sitt missbruk. Att följa om nämndens insatser ger resultat är viktigt samt att medborgarna är nöjda med sitt eget inflytande.

I kommunens arbete med att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor arbetar Socialnämnden med att förebygga våld i offentlig miljö bl a genom Uppsökande team, som då arbetar i de utemiljöer där ungdomar vistas. Därtill Tillståndsenheten som dels utför tillsyner i samarbete med bland annat Polismyndigheten men även genomför utbildningar i ansvarsfull alkoholserving.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i kommunvalet 2018 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen. Förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter	

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	Andelen ungdomar 18-24 år som uppbär försörjningsstöd ska minska jämfört med 2017 års resultat
	Ungdomar 18-24 år som varit aktuella för försörjningsstöd men avslutats ska ej återaktualiseras. Andelen ej återaktualiserade ska vara lägre än resultatet för 2017.
6. Östersund ska fortsatt tillhöra det skikt i kommungruppen som har lägst andel hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd 10-12 månader under året, år 2020.	Andelen hushåll med barn som uppbär försörjningsstöd ska minska jämfört med 2017 års resultat.
	Andelen hushåll som erhållit försörjningsstöd 4-9 månader under året ska minska jämfört med 2017 års resultat
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	Vuxna över 21 år med missbruksproblem som varit aktuella för utredning och/eller insats men avslutats ska ej återaktualiseras. Andelen ej återaktualiserade ska ej understiga 80%.
	Personer som varit aktuella för försörjningsstöd men avslutats ska ej återaktualiseras. Andelen ej återaktualiserade ska ej understiga 80%.
8. Kommunen skapar förutsättningar för en meningsfull fritid och sunda levnadsvanor	Socialnämnden ska arbeta mot att förebygga våld i offentlig miljö genom samverkan, utbildning och tillsyn
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Medborgare aktuella för utredning och/eller insats ska vara nöjda med sitt inflytande. Andelen nöjda ska ej understiga 80%

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Minst en fossilbränsle driven bil ska bytas ut mot fossilbränslefri bil
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Minst 70 % av alla medarbetare ska få information/utbildning inom miljöområdet.

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Sjukfrånvaron uppgår till högst 7% år 2018

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	154,3	110,1	110,1	110,1
Kostnader	444,0	390,3	382,6	375,0

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunbidrag	289,7	280,2	272,5	264,9
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Besparingar/effektiviseringar

Nämndens uppdrag är att vidta besparingar och effektiviseringar motsvarande 10 mnkr. I föreslagna besparingsåtgärder är målgruppen barn och unga exkluderade samt förebyggande insatser, detta för att om möjligt minska de framtida negativa effekterna. Åtgärderna innebär bland annat färre insatser för vuxna missbrukare inom Socialförvaltningen, samt tydligare gränsdragning gentemot andra huvudmän/verksamheter.

Besparingar/Effektiviseringar	Mnkr
Tillnyktringsenheten - vuxna missbrukare	2,20
Samfinansiering placeringar	2,00
Arbetslivscentrum (ALC)	0,50
Ekonomiskt bistånd	3,00
Familjerådslag	0,07
Organisationsbidrag	0,40
Mobila teamet	0,56
Brytpunkten	1,07
Del av tjänst Navigatorcentrum	0,20
Totalt	10,00

	Tillkommande behov av ramtillskott	T kr B u d g e t 20 18	T kr P l a n 20 19	T kr P l a n 20 20
Lagförändring Område Integration Ändrad ersättning för ensamkomman de barn boende i HVB hem	Ny lagstiftning från 1 juli 2017 - kraftigt reducerad ersättning från Migrationsverket för mottagandet av ensamkommande barn, för en beläggning av 116 pers motsvarar det på helår 53 mnkr i minskad ersättning. För att uppfylla lagkrav enligt Socialstyrelsen samt kvalitetskrav enligt Inspektionen för Vård och Omsorg krävs tillskott med 19 mnkr år 2018. Därefter en nedtrappning till 14 mnkr år 2019 samt 9 mnkr år 2020.	19	14	9
Enligt Socialtjänstla gen Familjehemsc entrum - länsavtal med länets kommuner - utökning med 2 tjänster	Enligt socialtjänstlagen ska varje kommun rekrytera, utreda och utbilda blivande familjehem. I Jämtland har länets kommuner valt att samarbeta för att upprätthålla rättssäkerhet och öka effektiviteten. Vid verksamhetens uppstart år 2015 budgeterades verksamheten utifrån 40 ärenden per år, men pga ökad volym hanterades 120 ärenden under år 2016. Utan tillskott upphör familjehemscentrum i nuvarande omfattning. Dessa tjänster har hittills varit finansierade genom statliga medel, som efter år 2017 uteblir.	1, 2	1, 2	1, 2

		T kr B u d g e t 20 18	T kr P l a n 20 19	T kr P l a n 20 20
	Tillkommande behov av ramtillskott			
Enligt Socialtjänstlagen Område Barn, Unga och Vuxna, 3 tjänster	Med anledning av förändrad lagstiftning år 2015 samt ökad volym av inkomna ärenden (främst orosanmälningar, år 2013 1197 anmälningar, år 2015 1543 anmälningar till 1743 anmälningar år 2016), krävs mer resurser för att kunna avlasta socialsekreterarna sådana arbetsuppgifter som kan utföras av annan kompetens - dvs socialassistenter. Utan resurstillskott hotas rättssäkerheten för den enskilde medborgaren samt extremt långa väntetider för insats - vilket föranleder viten för nämnden. Dessa tjänster har hittills varit finansierade genom statliga medel, som efter år 2017 uteblir.	1,5	1,5	1,5
Enligt Socialtjänstlagen Öppenvården 1 tjänst inom Bryggan.	Ökad insats krävs inom Bryggans verksamhet för att minska kön av ej verkställda beslut, beslutade enligt socialtjänstlagen. Ytterligare en tjänst för behandling av barn som har blivit utsatta för misshandel. Utifrån Socialstyrelsens tillsyn får idag nämnden betala viten för att beslutade insatser inte kan verkställas. Bryggans nyckeltal har gått upp från 138 insatser år 2014 till 192 insatser år 2016. Åren 2012 och 2013 låg antalet insatser stadigt på ca 120 insatser/år. Trots att Bryggan kan möta upp ca 70 fler ärenden /år är det ständigt 20-30 barn i kö (många gånger längre än 3 månader, vilket är den yttre gränsen enligt lag).	0,6	0,6	0,6
	Totalt begärt ramtillskott	22,3	17,3	12,3

Tillkommande beslut efter budgetdirektivet

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Ändrad Po-avgift för pensioner 38,33 till 39,20%	1 337	1 337	1 337
Sociala investeringsfonder - Skolfam	1 483	1 483	742
Statlig ers till ensamkommande barn halveras	0	0	0
Utökning 2 tjänster familjehemscentrum	0	0	0
Barn, unga vuxna 3 tjänster	0	0	0
Bryggan 1 tjänst	0	0	0
Effektivisering SF	-172	-172	-172
Förmånsportal	-247	-247	-247
Lönerevision 2017	2 049	2 049	2 049
Summa	4 450	4 450	3 709
Summa enligt tidigare budgetdirektiv	280 222	272 543	264 864
Summa totalt	284 672	276 993	268 573

1.5 Investeringar

Reinvesteringar enligt plan för inventarier, möbler, datorer, skrivare och kopiatorer.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	1,2	1,2	1,2	1,2
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	1,2	1,2	1,2	1,2
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- *Inga ändringar föreslagna*

1.6 Underskrifter

Björn Sandal

Ordförande

Helén Eurenus

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Utförarstyrelsen SF

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	77
1.1	Uppdrag.....	77
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>77</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	77
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>78</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	78
1.3.1	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>78</i>
1.3.2	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>78</i>
1.3.3	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>79</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	79
1.5	Investeringar.....	79
1.6	Underskrifter	80

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Serviceförvaltningen är kommunens stödförvaltning och tillhandahåller en mängd service- och konsulttjänster till kommunens övriga verksamheter. De enheter som har störst omfattning är måltidsservice och städ- och vaktmästeriservice som erbjuder förskole-, skol- och äldre samt lokalstädning och verksamhetsvaktmästeri. Förvaltningen ger också stöd i form av löne- och pensionstjänster, IT-tjänster, upphandlingar, inköpstyrning/e-handel, porto- och posthantering, kopieringsservice samt snickeri. Kommunens kundcenter med kommunvägledare som tar emot samtal, frågor och besökare till kommunen ingår också i serviceförvaltningen.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Av de politiska budgetdirektiven framgår att Utförarstyrelsen och Serviceförvaltningen under 2018 fått i uppdrag att arbeta med e-tjänster och moderna IT-lösningar som bidrar till att göra kommunen till en attraktiv arbetsgivare och en effektiv organisation. Vidare att fortsätta arbeta med ständigt utvecklande av matsedlar och matmiljö så att måltiderna för unga och äldre i Östersunds kommun blir mer gröna och uppskattade, samtidigt som matsvinnet minskar.

Under 2018 kommer Serviceförvaltningens IT-enhet att fortsätta sitt arbete mot målet att bli årets digitaliseringskommun eller IT-kommun år 2022. Olika grupper inom den nyorganiserade och utökade enheten har redan påbörjat arbetet med framtagandet av mer specifika aktiviteter för att nå målet och det arbetet fortsätter under 2018.

Inom enheten måltidsservice fortsätter arbetet med att utveckla klimatsmarta måltider i dialog med kunder och gäster. Enhetens uppdrag baseras på kostpolicy och övergripande hållbarhetsmål, däribland målet om inköp av 50% ekologiska råvaror inför 2020. Mätning av matsvinn fortsätter samtidigt som insatser görs för att utveckla metodiken kring mätningarna för att uppnå högre tillförlitlighet och långsiktighet. Inför 2018 har tre nya verksamheter tillkommit, två kök på särskilda boenden, Häradsgården och Änggården, samt ett på den nya förskolan Remonthagen. Att utveckla dessa verksamheter utifrån kundernas och gästernas önskemål blir mycket intressant, särskilt att utveckla serveringen i äldreboendenas matsalar och det så kallade pedagogiska köket på den nya förskolan.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Enligt utförarstyrelsens reglemente så ansvarar styrelsen bland annat för att "bedriva en effektiv operativ verksamhet utifrån de uppdrag som utförarstyrelsen får". Förvaltningens verksamhetsidé påtalar också att kostnadseffektiva tjänster ska erbjudas. Effektivitet är därför en viktig faktor för utförarstyrelsen och serviceförvaltningen. En grundförutsättning för detta är nöjda kunder och en god upplevd kvalitet på utförda tjänster.

Serviceförvaltningen har utöver det ständiga förbättringsarbete som alltid pågår inför budgetår 2018 också arbetat med att ta fram ett antal förslag på särskilda effektiviseringar. Det handlar om effektiviseringar inom områdena lönehantering, IT och telefoni samt ärenden och uppdrag inom kundcenters verksamhet. Inom respektive område finns flera olika typer av effektiviseringar. Inom området för lönehantering handlar det bland annat om införande av ett antal appar och inom IT-området handlar delar av effektiviseringsförslagen om införande av standarder vid inköp av datorer och mobiltelefoner.

Inom projekt inköpsstyrning och e-handel fortsätter arbetet under 2018, ett omfattande projekt med många delprojekt. Ramar för inköpsstyrning ska upprättas och förverkligas och planering för införskaffande och implementering av ett kommungemensamt systemstöd ska ske.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Andel ekologisk mat som Serviceförvaltningen köper in till kommunen	-	-	28%
Andel ambassadörer	29%	-	43%
Sjukfrånvaro helår i %	7,4%	8%	8,4%
Nöj kundindex	74	75	75
Kvalitetsindex	77	78	77
Kundcenter generell nöjdhet	4,37	4,21	4,22

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Serviceförvaltningens mål i budget 2018 är i stort en fortsättning på föregående års mål och där tyngdpunkten nu är lagd på mål inom områdena ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

För **ekologisk hållbarhet** kommer Serviceförvaltningen att vidta kunskapshöjande åtgärder för att ytterligare sänka vårt bidrag och andel av fossilbränsle. Avseende giftfri miljö kommer ett större grepp om kemikaliehanteringen att göras för att rensa ut och hantera de kvarvarande giftiga ämnena. Intresset för mat är fortsatt stort och den påbörjade resan mot ökad andel ekologisk fortsätter i samarbete med beställande nämnder med siktet inställt på att överträffa beställningarna.

Inom området **ekonomisk hållbarhet** avser Serviceförvaltningen att fortsätta arbetet med hälsofrämjande aktiviteter, för att skapa ett hållbart medarbetarengagemang som både bidrar till att göra Östersunds kommun till en attraktiv arbetsgivare och till att vända den negativa trenden för sjukfrånvaro. Nöjda och friska medarbetare är också en grundförutsättning för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet.

När det gäller kommunövergripande mål nr 11 "kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika" är inget nämndmål satt utan där avser Serviceförvaltningen att bidra till målet genom att arbeta med ett antal aktiviteter bland annat inom området "Design för alla". För att på så sätt skapa goda förutsättningar för mångfald.

På samma sätt är det med kommunövergripande mål nr 14 "kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giftfri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020." Inget nämndmål är satt men ett antal aktiviteter avses planeras och genomföras inom förvaltningen för att bidra till målpuppfyllelsen.

1.3.1 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	

1.3.2 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	All personal inom Serviceförvaltningen ska genomföra en kunskapshöjande insats om hur vårt resande påverkar miljön.
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	Serviceförvaltningen ska verkställa och sträva mot att överträffa de nivåer av ekologisk mat som respektive nämnd beställer.

1.3.3 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Serviceförvaltningens värde på hållbart medarbetarengagemang ska för varje år överstiga kommunens genomsnittliga värde.
	Serviceförvaltningens sjukfrånvaro ska årligen minska.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prinsnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	254,6	269,3	269,3	269,3
Kostnader	254,6	269,3	269,3	269,3
Kommunbidrag				
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

I budget 2018, plan 2019 och plan 2020 planeras följande effektiviseringar:

Effektivisering	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Effektivare IT och telefoni	0,625	0	
E-handel och inköpsstyrning	0,150	0,450	
Minska onödig efterfrågan / öka antalet uppdrag till Kundcenter	1,000	1,000	
Summa	1,775	1,450	

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
<i>Effektivisering SF</i>	-124	124	-124
<i>Förmånsportal</i>	-408	-408	-408
Summa	-532	-532	-532

1.5 Investeringar

I serviceförvaltningens investeringsbudget/plan ingår i grunden reinvesteringar i dataservrar, städ, maskiner, köksutrustning eller andra maskiner vars livslängd har gått ut och ett utbyte bedömts som nödvändigt för att kunna bedriva normal verksamhet. Reinvesteringarna rymms inom det utrymme som skapas genom avskrivningar och medför således ingen ökad driftkostnad.

Utöver ordinarie reinvesteringar ingår i budget 2018 och plan 2019 - 2020 äskanden, där övervägande delen avser inköp av datorer, skrivare och mobiltelefoner, en konsekvens av fattat beslut om centralt ägande av IT-utrustning. Kostnaderna finns idag hos respektive förvaltning. Se specifikation nedan.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	4,3	32,5	30,7	30,9
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter	4,3	32,5	30,7	30,9
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

I budget 2018, plan 2019 och plan 2020 ingår utöver tidigare beslutad ram följande äskanden:

	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Reinvestering IT-enheten, IT-miljö			3,0
Reinvestering Måltidsservice, köksutrustning			1,0
Reinvestering Städ/vaktmästeriservice, städmaskiner			0,4
Reinvestering Förvaltningsövergripande oförutsett			0,2
Centralt ägande - datorer, skrivare, mobiltelefoner	17,7	17,1	17,1
Datorer 1-1 enligt skolverket	6,5	6,5	7,0
Utbyggnad trådlösa accesspunkter	2,0	2,0	2,0
Byte IT-utrustning i konferensrum Rådhuset	0,2	0,2	0,2
Totalt	26,4	25,8	30,9

Äskanden i reinvesteringar 2020 inom IT, kök och städ uppgår till normal nivå för att upprätthålla nuvarande standard.

Beslut är taget om ett centralt ägande av kommunens IT-utrustning inklusive mobiltelefoner och från och med 2018 avses beslutet att effektueras.

Förnyelse av utrustning i rådhusets konferensrum för att kunna nyttja teknik i outlook och skype.

Enligt ny nationell strategi från skolverket ska samtliga elever inom åk 1-5 ha 1-1 datorer. Utbyggnad trådlösa accesspunkter följer som en konsekvens av detta.

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

Inga ändringar föreslagna

1.6 Underskrifter

Nisse Sandqvist

Ordförande

Ann Rydén

Förvaltningschef

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Utförarstyrelsen TF

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	83
1.1	Uppdrag.....	83
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>83</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	83
1.2.1	<i>Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer .....</i>	<i>85</i>
1.3	Mål till kommunfullmäktige	85
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>85</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>85</i>
1.3.3	<i>Ekologisk hållbarhet .....</i>	<i>85</i>
1.3.4	<i>Ekonomisk hållbarhet.....</i>	<i>86</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	87
1.5	Investeringar	90
1.6	Underskrifter	92

Bilagor

Bilaga 1: US Tf Blankett 2 Smst invest 2018-2020 Budget maj-17

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Utförarstyrelsen ansvarar för

- a) Förvaltning av byggnader och anläggningar med undantag av kultur- och fritidsnämndens och miljö- och samhällsnämndens anläggningar samt de förvaltningsfrågor som åligger kommunstyrelsen
- b) Investeringar med undantag av kultur- och fritidsnämndens och miljö- och samhällsnämndens investeringar
- c) Den tekniska och administrativa service respektive verksamhetsstöd som kommunens nämnder/förvaltningar behöver för att bedriva sin basverksamhet samt
- d) att utföra de uppdrag kommunens övriga nämnder beställer av utförarstyrelsen. Beställande nämnd äger och råder över det utförarstyrelsen fått uppdrag att utföra
- e) uppdraget att bedriva en effektiv operativ verksamhet utifrån de uppdrag utförarstyrelsen får samt utifrån utförarstyrelsens egna verksamheter

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Hanteringen av kommunens fordon ska ytterligare effektiviseras, för att minska kostnader för outnyttjade bilar och för att minska koldioxidutsläppen.

En ny resurshushållningsplan för kommunen ska leda till minskade avfallsmängder och en ambitionshöjning vad gäller tillgängligheten till återvinningsställen.

Solceller på taken blir allt vanligare i samband med ny- och ombyggnation av kommunala fastigheter.

Det förebyggande fastighetsunderhållet är av stor vikt och kommer att ökas årligen.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Arbetet med Etapp 2 i förvaltningens samlokalisering på Fagerbacken fortsätter. Det kommer att bli en utmaning i att få ihop logistiken (var ska arbetsfordon, privatfordon, lager, förråd mm rymmas), men både tjänstemannasidan och yrkesarbetarsidan kommer att dra stor nytta av att sitta nära sina kollegor.

Arenabyn arbetar med snöproduktion och säkerställande av snögaranti för Skidstadion. Det pågår också ombyggnadsplaner inför VM 2019 på Skidstadion.

Jämtkraft Arena är idag en allsvensk arena, och i och med att ÖFK vann Svenska Cupen ställs nya krav via UEFA och Svenska Fotbollsförbundet.

Arbetet med flyktingmottagandet och införskaffande av lägenheter beräknas vara oförändrat under 2018.

Fastighet har alltid haft ett ambitiöst miljö- och kvalitetsarbete, vilket bland annat lett till ett certifierat Energiledningssystem ISO 50 001. Utmaningen för 2018 blir att införliva detta hos alla andra enheter på förvaltningen.

En process för hur drift av fastigheter ska gå till är framtagen, och en handlingsplan för att implementera detta hos alla förvaltningarna i kommunen är påbörjad där Fastighet kommer att vara länken för att arbetet fortskrider.

Inventeringen av "nyttjandet" av kommunens fordon ska färdigställas för att kunna minska

kostnader för outnyttjade bilar och minska koldioxidutsläppen. Enheten ska installera elektroniska körjournaler i alla personbilar. I samband med detta kommer alla bilar få en översyn av kommunens egen verkstad, där också inventering av ej lagade skador görs.

Ruttoptimering av körsträckorna för insamling av kommunens hushållsavfall är ett ständigt pågående arbete för att minska koldioxidutsläppen och förbättra personalens arbetsmiljö.

Gatuenheten har miljömål för att minska utsläpp i luft och vatten. För att nå dessa användes akrylatbensin, biogas och ECO-driving tillämpas. Utöver det så körs alla dieseldrivna fordon på HVO som är ett fossilbränslefritt ersättningsbränsle för diesel. Enheten ställer samma höga krav på inhyrda entreprenörer som på oss själva vad gäller miljökrav på fordon.

Under 2017 utfördes en processkartläggning av beredskapsorganisationen på avdelningen Rörnät. Kartläggningen visade bl.a. på brister i dokumentationen av rutiner och arbetsbeskrivningar. Den visade även på ett antal andra förbättringsområden som enheten kommer att jobba löpande med för att effektivisera och kvalitetssäkra.

Avfall Återvinning arbetar för att minska mängden sopor som går till förbränning samt att genom effektiviseringar minska kostnaderna för att samla in hushållssopor. En del i det är att hanteringen av matavfall nu är löst i väntan på en behandlingsanläggning som kan omvandla matavfallet till biogas.

Behandling av matavfall är nu löst genom att man har byggt om mottagningen av matavfall så att Jordbruksverket krav uppfylls och metoden är godkänd av Jordbruksverket.

En ny avfallsplan kommer att vara färdig i slutet av 2017. Att se in i framtiden och hitta de bästa lösningarna för avfallshanteringen i vår kommun är fokus i uppdraget.

Projektet med att täcka gamla deponin på Gräfsåsen fortsätter under några år framåt. Man fortsätter att använda befintligt inkommande avfall, avloppsslam och aska. Det har visat sig fungera bra tekniskt.

De problem som varit med lakvattenreningen kommer nu att åtgärdas genom att enheten upphandlar en teknisk lösning för lakvattenrening. Detta för att klara de miljökrav som ställs i det tillståndet för verksamheten.

Stora resurser sätts till från både Teknisk Förvaltning, Samhällsbyggnad och Mark & Exploatering under 2017 i arbetet med att ta fram "Plan för VA" (VA-plan). Projektplanen är att ha "Plan för VA" klar till årsskiftet 2017/2018 för politikerna att godkänna under 2018.

Fokus på säkerheten fortsätter på Vatten och då både avseende skalskydd och IT-säkerhet. Implementering av ny säkerhetsnivå på alla anläggningar, och all renovering och nybyggnation skall resultera i den nya säkerhetsnivån. Arbetet fortgår och kommer pågå under minst ett par år framöver.

Projektet "Energieffektivisering inom VA" som Region Jämtland/Härjedalen har tillsammans med VA-Z och som delvis finansieras med pengar från Energimyndigheten kommer pågå under hela 2018. För Vatten Östersunds del installeras solceller på slambyggnaden i Göviken i samband med ombyggnation (för tätning och tilläggsisolering) av tak.

I projektet med membranfilter i Minnesgärdet är upphandlingen för membranfilter klar och projektet går nu vidare i nästa fas.

Under 2018 kommer det att genomföras ett större kartlägningsarbete gällande VA-taxan. VA-taxan skall baseras på vad anläggningen kostar att äga, driva, underhålla och bygga ut.

Campingen fortsätter arbetet med att anpassa anläggningen för att möta kraven för att vara en fyrstjärnig camping. Underhållsarbetet av stuglägenheter fortsätter kontinuerligt för att fortsatt vara ett attraktivt alternativ för besökare och studenter.

Storsjöbadet har under det senaste året haft en vikande besökstrend, och att vända detta är verksamhetens huvudsakliga fokus för år 2018. Storsjöbadet kommer att fortsätta arbeta med

aktiviteter i badet för att hålla attraktiviteten uppe, och arbeta med trygghet för badbesökare. Enheten Fastighet planerar stora underhållsåtgärder på Storsjöbadet under de kommande 4-5 åren vilket kommer att medföra störningar i verksamheten.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Minskning/Ökning av oljeanvändningen jmf 2010 [%]		-43,7%	-35,2%
Förändring av energianvändning per kvadratmeter jmf 2010 [%]			-11,8%
Förändring av energianvändning per m3 producerat dricksvatten [%]	-5	-11	-5
Antal praktikant dagar för ungdomar [st]		1	21
Kostnad för akut fastighetsunderhåll underhåll [kr/kvm]			13
Kostnad för planerad fastighetsunderhåll [Kr/kvm]			66
VA-Snittkostnad för boende i villa [kr/år]	3 395	3 497	3 706
Vanligaste renhållnings avgift en- och tvåfamiljshus [kr/år]	2 045	2 207	2 288
Hur stor är andelen miljöbilar av kommunens totala antal bilar? (exkl. kommunala bolag) [%] Definition: Alla fordon < 3,5 ton	63%	60%	68%
Bostadsanpassningsärenden / 1000 Inv	8,4	8,5	9,4

1.3 Mål till kommunfullmäktige

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
2. Medborgarnas upplevelse av inflytande ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2020	

Nämnden har inga definerade mål

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
12. De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 % till 2030	Fastighets värmepannor ska öka andelen biobränsle jämfört med 2017.
	Förbrukningen av fossila bränslen sjunker i Teknisk förvaltnings lätta fordon jämfört med 2018. Jämförelsevärde tas fram under 2018, därefter räknas jämförelsevärdet fram som ett genomsnitt av senaste 3 årens förbrukning.
	Förbrukningen av fossila bränslen sjunker i Teknisk förvaltnings och våra entreprenörers* tunga fordon jämfört med 2018. Jämförelsevärde tas fram under 2018, därefter räknas jämförelsevärdet fram som ett genomsnitt av senaste årens förbrukning.
	Drivmedelsförbrukningen sjunker i Teknisk förvaltnings och våra entreprenörers* arbetsmaskiner** jämfört med 2018. Jämförelsevärde tas fram under 2018, därefter räknas jämförelsevärdet fram som ett genomsnitt av senaste 3 årens förbrukning.

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
	Andelen arbetsredskap som drivs fossilfritt ska öka jämfört med 2017. (Redskapen inventeras under 2017)
	Antalet flygresor i tjänsten minskar under 2018 jämfört med 2017.
13. Energiförbrukningen ska minska med 20 % till 2030 jämfört 2010.	Energianvändningen per kvadratmeter i våra fastigheter (exkl Storsjöbadet) skall 2030 vara minst 20 % lägre än år 2010. Delmål: Energianvändningen per kvadratmeter i våra fastigheter (exkl. Storsjöbadet) ska 2018 vara minst 10 % lägre än år 2010.
	Storsjöbadet ska inte öka sin energianvändning jämfört med 2013.
	Vattens totala energimängd per m ³ producerat dricksvatten ska minska med 5 % 2018 jämfört med 2010. (2019 påbörjas arbete på Minnesgårde).
14. Kommunen ska i all verksamhet sträva mot en giffri miljö. Giftiga kemikalier i förskolor och skolor ska vara utfasade till 2020.	Under 2018 ska antalet farliga* och allergiframkallande kemiska produkter minska jämfört med föregående år. *Enligt definition i Chemgroup
	Klorförbrukningen per badande ökar inte på Storsjöbadet under 2018.
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	Andelen ekologiska livsmedel som köps in på badanläggningarna [%].
16. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är ekologiskt hållbart.	Antalet elektroniska fakturor i Future ska öka med 10 % fram till 2019, jämfört med 2015.
	Antalet månadsfakturor i Future som byts till kvartalsfakturor, för fakturor som är under 12 000 kr per år, ska öka.
	Öka mängden egenproducerad förnyelsebar energi jämfört med 2017.

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
17. Kommunen skapar förutsättningar för minst 240 nya arbetstillfällen per år	Teknisk förvaltning erbjuder ungdomar praktikplatser.
	Teknisk förvaltning erbjuder nyanlända 12 praktikplatser under 2018.
19. Antalet gästnätter ska i genomsnitt öka med 9 000 per år.	
21. Kommunen har en god ekonomisk hushållning.	Kostnaden för akut underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter ska inte överstiga 8 kr/kvm/år under 2017.
	Kostnaden för planerat underhåll av nämndens/styrelsens egna fastigheter ska under 2017 uppgå till minst 111 kr/kvm/år* fördelat på: Planerat underhåll: 105 kr/kvm/år, Myndighetskrav: 6 kr/kvm/år * Exl energimål (15 kr/kvm/år) och fossilbränslefritt (2 kr/kvm/år) ** Utslaget på hela fastighetsbeståndets area
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	Värdet på SKL:s Hållbart Medarbetarindex (HME) bibehålls eller förbättras jämfört med föregående mätning
	Andelen ambassadörer inom förvaltningen ska öka jämfört med föregående mätning
	Den totala andelen kvinnor inom teknisk förvaltning ska öka jämfört med föregående år.
	Sjukfrånvaron minskar och överstiger inte 3,5%.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	775,4	808,6	833,7	859,4
Kostnader	802,3	833,4	848,8	874,9
Kommunbidrag	33,2	29,1	19,5	19,9
Resultat	6,3	4,3	4,4	4,4

Redovisning utifrån finansieringsprinciper:

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Anslagsfinansierat / Bostadsanpassning				
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-9,9	-10,1	-10,3	-10,5
Kommunbidrag	9,9	10,1	10,3	10,5
Summa	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Taxefinansierat Totalt	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Nettointäkter	130,4	137,8	142,2	146,8
Nettokostnader	-124,0	-130,5	-134,2	-157,7
Förändring rörelsekapital	-6,4	-7,3	-8,0	10,9
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0
Taxehöjning Vatten	5,0%	4,0%	4,0%	4,0%
Taxehöjning Avfall Återvin.	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Rörelsekap VA 31/12	24,0	31,3	39,4	28,5
Rörelsekapital AA 31/12	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3

Intäktsfinansierat (Skatte)	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	604,0	625,0	644,9	665,2
Kostnader	-627,3	-648,4	-658,5	-679,0
Summa	-23,3	-23,4	-13,6	-13,8
Ökade hyresint. för ökat underhåll	0,0	4,4	4,4	4,4
Kommunbidrag:				
- Storsjöbadet underh.	15,0	10,0	0,0	0,0
- Rådhuset evakuering	8,3	9,0	9,2	9,4
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Intäktsfinansierat (Externt)	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	41,0	41,3	42,2	43,0
Kostnader	-34,7	-35,0	-35,9	-36,7
Fondavsättning Gräfsåsen	0,0	-2,0	-2,0	-2,0
Resultat	6,3	4,3	4,3	4,3
Resultat anslags- taxe- och intäktsfinansierat	6,3	4,3	4,3	4,3

Anslagsfinansierat

Bostadsanpassningen bedöms ligga på 2017 års nivå.

Taxefinansierat

Vatten

VA-taxan för bruksavgifter kommer under 2018 att höjas med 4 %, vilket följer plan. Det innebär att verksamheten kommer att gå med överskott på 7,3 mnkr som reserveras för investeringen i membranfilter vid Minnesgårdet. Rörelsekapitalet beräknas vid bokslutet 2018 uppgå till 31,3 mnkr.

Taxeökningen innebär att kostnaden för boende i villa kommer att vara 4 048 kr/år, vilket är en ökning med 156 kr/år jämfört med 2017.

Avfall Återvinning

För att fortsätta stimulera till en bättre sortering av de sopor som går till förbränning, och för att möta den kostnadsökning på 23 % som blev följden av ett nytt förbränningsavtal med Sundsvall Energi, föreslås en höjning av de rörliga hämtningsavgifterna med 6 %.

Genom dessa avgiftsförändringar kommer årskostnaden för en normalvilla år 2018 att bli 2 455 kr (detta inkluderar grundavgift, matavfallskärl 80 l som töms 26 ggr/år och ett 190 l kärl för brännbart som hämtas 14 ggr/år). Det blir en höjning med 2 % eller 56 kr/år för ovanstående abonnemang.

Det görs i medeltal ca 14 hämtningar/år av sopor till förbränning i villafastigheterna i Östersund. Potentialen att sortera bättre är stor och ett hushåll som anstränger sig att sortera kan lätt komma under 10 hämtningar per år, och då blir årskostnaden för ett villahushåll 2 175 kr. Enligt branchorganisationen Avfall Sveriges statistik 2016, betalade ett villahushåll i Sverige i genomsnitt 2 097 kr per år för sin renhållning.

I ett flerbostadshus, ett typhus "Östersund", med 15 lägenheter, 2 st 660 liters kärl för sopor till förbränning, ett st 190 liters kärl för matavfall med tömning av samtliga kärl 52 gånger per år, blir årskostnaden 20 617 kr eller 1 374 kr per lägenhet. Snittkostnaden för en lägenhet i Sverige är 1 364 kr/år. Det blir en höjning med 3 % eller 42 kr/år/lägenhet. En höjning som styr mot ett önskat beteende med en hög sorteringsgrad. Det finns även i flerbostadshuset en stor förbättringspotential.

Insamling av slam från enskilda avlopp sker på entreprenad. Avgiften för slamtömning lämnas oförändrad inför 2018.

Intäktsfinansierat (Skatte)

Extrakostnaderna ca. 9,0 mnkr för Rådhusets evakuering fortsätter även kommande åren.

Fastighet

Storsjöbadets åtgärder av underhåll blir avvaktade tills vi vet vad som händer med byggnaden

om den ska vidareutvecklas enligt Kultur och Fritids önskan, så att bara de nödvändigaste åtgärderna kommer att prioriteras.

Enligt planen ska 15 mnkr användas för 2017 och det finns 10 mnkr för Storsjöbadets underhåll för 2018. 2017 kommer bara ca 7 mnkr att användas, detta för att inte göra åtgärder som sedan påverkas av "det nya Storsjöbadet".

När det gäller Storsjöbadet så kvarstår en stor osäkerhet kring hur de planerade underhållsåtgärderna kommer att påverka verksamheten. I perioder kommer det att vara nödvändigt att stänga hela eller delar av badet, vilket naturligtvis kommer att påverka enhetens ekonomi.

Enligt tidigare beslut ska Utförarstyrelsen / Fastighet få ersättningar till fastighetsunderhåll med 4,4 mnkr per år under en femårsperiod med start 2018. För kommande året 2018 kommer hyrorna att revideras enligt beslutet.

Införandet av komponentavskrivning innebär att ca 12 mnkr från underhållsbudget kommer att bli investeringar enligt en tidig bedömning.

Enheten Fastighet kommer även 2018 att ha opåverkbara kostnader i form av kapitalkostnader, nödvändiga drift och underhållskostnader för Krondikesvägen, Eriksbergsvägen och den del av Palmcrantzskolan som inte används av Teknisk förvaltning motsvarande 4,9 mnkr för tiden innan nya hyresgäster finns i lokalerna.

Enheten Entreprenad står inför en minskad beställning av tjänster för P-husverksamheten motsvarande 2 tjänster, delvis beroende på att mynthanteringen upphör. Enheten har också behov av att anställa en till elektriker på Gatubelysning för att klara uppdraget

Intäktsfinansierat (Externt)

Gräfsåsen

Enheten är intäktsfinansierad och ska bära sina kostnader. Det är viktigt att flödet av avfall in till anläggningen ligger på en hög nivå. Därför måste nivån på våra mottagningsavgifter vara konkurrenskraftig. I annat fall är risken stor att verksamhetsavfallet tar andra vägar för behandling. Det pågår en utredning om beskattning av sopor till förbränning. Utredningen ska vara klar i oktober i år. Resultatet av den skulle kunna ge en fördyring av behandling av sopor till förbränning.

Det behövs ingen generell justering av mottagningsavgifterna för avfall in till Gräfsåsen. Några enstaka avgifter bör justeras för att motsvara de kostnader som enheten har för tjänsten. Avgiften för behandling av matavfall sänks till 608 kr/ton. Nu när vår komposteringsmetod är godkänd av Jordbruksverket är behandlingskostnaden förutsägbar. Övriga mottagningsavgifter på Gräfsåsen lämnas oförändrade 2018.

Resultatet bör föras över till den fond för tipptäckning som finns. Det är angeläget att kunna fullfölja det påbörjade projektet att täcka den gamla tippen på Gräfsåsen. Det är ett lagkrav i SFS 2001:512 § 31 Sluttäckning. Fonden för tipptäckning behöver fyllas på med ca 10 mnkr under en fem- till sjuårsperiod för att enheten ska kunna slutföra täckningen av våra tippar.

Camping

På Östersunds stugby och camping finns ett eftersläpande underhåll som måste åtgärdas under kommande år för att kunna behålla anläggningens attraktivitet och därmed även indirekt beläggning. Därav kommer resultatkravet att innebära en utmaning.

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
<i>Fastighetsunderhåll</i>	4 400	8 800	13 200
<i>Besparingskrav</i>	-2 350	-2 350	-2 350

<i>Kostnader Rådhus evakuering</i>	9 000	4 600	4 700
<i>Effektivisering SF</i>	-265	-265	-265
<i>Förmånsportal</i>	-361	-361	-361
<i>Lönsamma investeringar Krondikesvägen</i>	-900	-900	-900
Summa	9 525	9 525	14 025

<i>Sänkt resultatkrav Gräfsåsen</i>	-2 000	-2 000	-2 000
-------------------------------------	--------	--------	--------

1.5 Investeringar

Teknisk förvaltnings investeringsbudget uppgår till totalt 319,8 mnkr 2018. Fastighet och Vatten står för de största investeringarna 174,8 mnkr resp. 111,1 mnkr inom förvaltningen. Fastighet har många större projekt de närmaste åren. Några som kan nämnas är Jägarvallens förskola, om- och tillbyggnad Orrvikens skola, Storsjöskolan samt att Palmcrantzskolan byggs om till en grundskola. Med anledning av införandet av komponentavskrivningar 2016 så beräknas investeringsbudgeten öka med 12 mnkr till 2018 men då minskar motsvarande belopp i driftbudgeten.

Större investeringar som Vatten genomför de närmaste åren är exploateringsplaner på Frösö Park och Knytta. Installationer av membranfilter fortsätter som planerat vid Minnesgården och i Näs.

TF:s påbörjade samlokalisering etapp 2 fortsätter vilket innebär att samtliga anställda som arbetar ute i verksamheten ska ha sin hemvist i Palmcrantzskolan.

Investeringsplanen för 2019 och 2020 beräknas uppgå till 389,4 mnkr resp. 191,9 mnkr.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar	212,0	186,4	292,3	104,6
Intäktsfinansierade investeringar	7,7	6,3	7,4	13,2
Taxefinansierade investeringar	256,0	112,1	89,7	74,1
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas	10,0	15,0	0,0	0,0
Summa investeringsutgifter	485,7	319,8	389,4	191,9
Varav lagstadgade, finansieringsform	0,5	6,4	32,9	16,2
Varav miljöinvesteringar	5	2,8	3,6	5,7
Objekt > 10 mnkr				
Jägarvallens förskola	44,8	21,0		
Bostäder maa befolkn tillväxt	10,0	10,0		
Rådhuset	1,0	3,0		
Orrvikens skola om- o tillbyggn	14,0	2,0		
Storsjöskolan	1,0	14,0	42,0	
Pc ombyggn till grundskola	15,0	48,0	27,0	
Lugnviksskolan	1,0	1,0	25,0	
Norra skolan / ny skola			25,0	
Mimergården			12,0	
Storsjöteatern om- o tillbyggn	68,0	17,0		
Furulund	7,5			
Nytt äldreboenden (skattefin)		2,0	2,0	
Nytt äldreboenden (lönsam)		15,0	15,0	
Nytt äldreboenden (intäktsfin)		16,0	63,0	47,0
Tf samlokalisering - etapp 2	10,0	15,0		
Campningen nytt servicehus				7,5
Näs vattenverk	19,0			

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Frösö park	12,0			20,0
Knytta			25,0	8,0
Tandsbyn reningsverk	2,0			10,0
Gövikens inloppsdel				10,0
Membranfilter minnesgårde	175,3	83,0	55,0	

Ombudgeteringar 2018

TEKNISK FÖRVALTNING - Ombudgetering		Tkr
Fastighetsförvaltning		
Interna hyresgäster		
	PC ombyggn till grundskola	14 000
	TF samlokalisering etapp 2	8 000
V/A		
Taxefinansierad	Membranfilter	115 300
	Näs vattenverk uppgradering	17 000
	Frösö Park	12 000
	Lit vattenverk uppgradering	3 800
	Berge alternativ vattenförsörjning	1 000
	Gövikens värmepump rötslam	1 500
	Tandsbyn reningsverk process	2 000
	Lillsjöhögen slamhantering	1 000
	Fåker reningsverk cont.hant samt pumpstation	600
Gräfsåsen		
Intäktsfinansierad	Energiåtervinning	3 000
	SUMMA	179 200

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

Objekt	2018	2019	2020
Jägarvallen	23,8 ombudg.(21,0)	0	0
Bostadsrätter	8,7 (10,0)	0	0
Rådhuset	10,0 (3,0)	0	0
Orrviken skola	0 (2,0)	0	0
Storsjöskolan	2,0 (14,0)	0 (42,0)	0
Palmcrantzskolan	3,0 (48)	0 (27,0)	0
Lugnvikskolan	2,0 (1,0)	0 (25,0)	0
Norra skolan	0	0 (25,0)	0
Mimer skola	0	0 (12,0)	0
Nytt äldreboende	0 (2,0)	0 (2,0)	0
Nytt äldreboende	0 (15,0)	0 (15,0)	0
Nytt äldreboende	0 (10,0)	0 (63,0)	0 (47,0)

Samlokalisering	24,0 (ombudget.)	0	0
Knytta	0 (0)	0 (25,0)	0 (8,0)
Tandsbyns reningsverk	0 (0)	0 (0)	0 (10,0)
Gövikens inloppsdel	0 (0)	0 (0)	0 (10,0)
Investeringar Vatten	28,1 (33,8 ombudget.)	0	0
Membranfilter	83,0 (83,0)	175,0 (55,0)	60,0 (0)
Storsjöteatern	17,0	0	0
Fastighet (reinv. Tidigare drift/UH)	12,0	12,0	12,0

1.6 Underskrifter

Nisse Sandqvist

Ordförande

Örjan Jervidal

Förvaltningschef

Uppdrag

Valnämnden ansvarar på kommunal nivå för genomförande av val till riksdag-, kommunfullmäktige- och regionfullmäktige enligt vallagen samt för folkomröstningar och val till EU-parlamentet.

Nämnden ska utarbeta förslag till valdistriktsindelning och yttra sig över planer, utredningar och remisser som rör nämndens verksamhetsområde.

Utveckling och beskrivning verksamheten

Under åren 2015 – 2017 hålls inga allmänna val. Viss översyn av valdistriktsindelning kan komma att ske med hänsyn till befolkningsutveckling och nya bostadsområden mm inför valåret 2018. Under 2018 hålls allmänna riksdag- lands- ting- och kommunfullmäktigeval. 2019 hålls val till EU-parlamentet.

ETT DEMOKRATISKT HÅLLBART ÖSTERSUND

I det demokratiskt hållbara Östersund litar medborgarna på det demokratiska systemet.
Medborgarna är engagerade, deltar i samhällsutvecklingen och upplever att de har inflytande.

Konkretisering av fullmäktiges långsiktiga mål till 2018

Valdeltagande är en indikation på vilken tillit medborgarna har till det demokratiska systemet, därför är målet att det totala valdeltagandet och förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter i kommunvalet 2018.

Resultat - Indikatorer

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Rikssnitt/ jmf tal/Kkik eller motsv 2014
Förstagångsväljarnas valdeltagande	-	-	72,58%	76,13%

Driftbudget/plan (2017 års prisnivå) Tkr

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter				
Kostnader	55	1151	1 182	57
Kommunbidrag	55	1151	1 182	57
Resultat	0	0	0	0

VALNÄMNDEN

Mattias Tagesson
ordförande

Pererik Linde
nämndsekreterare

*Budgetberedningens förslag (juni 2017) till
kommunstyrelsen och kommunfullmäktige*

Budget 2018

Vård- och omsorgsnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	96
1.1	Uppdrag.....	96
1.1.1	Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....	96
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	97
1.2.1	Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer.....	98
1.3	Mål till kommunfullmäktige.....	98
1.3.1	Demokratisk hållbarhet.....	99
1.3.2	Social hållbarhet.....	99
1.3.3	Ekologisk hållbarhet.....	99
1.3.4	Ekonomisk hållbarhet.....	99
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	99
1.5	Investeringar.....	101
1.6	Underskrifter.....	103

Bilagor

Bilaga 1: Lönsamhetskalkyl, Investering säbo och lss lönsamhet och fördelning Skattefin lönsam int osv

Bilaga 2: Blankett 3 Specificering invest 2020 2 inför budget 2018

Bilaga 3: VON Blankett 2 Smst invest 2018-2022, uppdaterad 2017-05-15

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

Vård- och omsorgsnämndens uppgift är att äldre och funktionshindrade skall ges förutsättningar att leva ett självständigt och gott liv. Alla som får stöd från kommunen har möjlighet till inflytande över hur stödet utformas.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

Budgetdirektiv samt hur nämnden avser att jobba mot dessa.

Under de kommande 10 åren kommer antalet +80 år att öka med nära 2000 personer, och idag är det 3150. Det här ställer krav på hela kommunen och samhället att skyndsamt ändra arbetssätt till mycket mer främjande och förebyggande, så att kostnaden för vård och omsorg inte skenar: Nämnden har under 2016 och 2017 tagit fram ett antal fleråriga handlingsplaner som alla strävar mot målbilden "En hälsofrämjande kommun med medborgarens och medarbetarens fokus. Här finns handlingsplaner för "En hälsofrämjande arbetsplats", "En Hälsofrämjande kommun med medborgarens fokus", "Anhörigstöd" samt "Mat och Måltidsverksamhet". Under hösten 2017 kommer nämnden även att ta fram handlingsplaner avseende "Välståndsteknik" och "Attraktiv arbetsgivare". Samtliga handlingsplaner innehåller var för sig mellan 20-40 olika tidsatta aktiviteter samt en plan för uppföljning.

Nämnden ska planera för äldreboenden/särskilda boenden med god standard i hela kommunen. Behovet är 300 lägenheter till 2028, idag finns ca 615 lägenheter. Om kommunen inte lyckas stimulera byggandet av trygghetsboenden kommer behovet av särskilda boenden att öka.

Nämnden fattade under 2016 beslut om "Program för bostadsförsörjning" vid majsammanträdet fattades ytterligare tilläggsbeslut utifrån en demografiska genomgång av befolkningsbilden i Östersunds kommun. Nämnden har även fått Kommunstyrelsens uppdrag att upphandla nybyggnation av särskilda boenden på något/några platser i kommunen. Ambitionen är att under 2018 påbörja byggnationen av ett särskilt boende på totalt 140 lägenheter. Ett strategiskt, fördjupat och systematiskt samarbete med bland annat Östersundshem och andra stora bostadsbolag är en annan viktig åtgärd för att få tillstånd nya Trygghetsbostäder. Nämnden kommer under 2018 att ser över möjligheterna att genom lämplig form av verksamhetsbidrag stimulera till att fler Trygghetsbostäder byggs

Lyckad kompetensförsörjning är helt avgörande för att medborgaren ska få den vård, omsorg och stöd som medborgaren har rätt till. Därför ska nämnden lägga extra stor vikt vid detta arbete.

Handlingsplanerna "En hälsofrämjande arbetsplats" (klar 2015) och "En attraktiv arbetsgivare" (görs klar hösten 2017) blir de två viktigaste angreppssätten för en lyckad kompetensförsörjning på både kort och lång sikt.

Särskilt stor vikt ska läggas på att utveckla arbetssätt som gör att nämnden verksamhet görs på ett smartare sätt, som minskar kostnader, men inte får personalen att springa fortare.

Handlingsplanen för införande av ny välfärdsteknik (tas fram 2017), det kommungemensamma arbetet med "Medarbetardrivna förbättringar" samt nämndens under 2016 fastställda

Kvalitetsledningssystem bidrar alla till ambitionen att jobba smartare utan att springa fortare.

Hemtjänsten ska fortsätta att utvecklas till hälsofrämjande arbetsplatser. I det ligger att utveckla arbetssätt som baseras på tillit till medarbetarens kompetens och som stärker lagarbete. Hemtjänsten måste komma bort från "minutjakten".

När detta skrivs i maj 2017 har ett utvecklingsarbete påbörjats inom hemtjänsten som har som mål att dels "komma bort från minutjakten" samtidigt som arbetet enligt IBIC (Individens behov i centrum) blir ett stöd för att uppnå en ännu bättre kvalitet i verksamheten.

LSS-verksamheten planerar för sin flytt till Krondikesvägen från Odensviksvägen. Daglig Verksamhet och Mötesplatser för äldre inom LSS ska utvecklas, så att fler deltar. Boendestöd är en mycket viktig verksamhet för personer med psykiatrisk diagnos. Nu ska den verksamheten utvecklas med ett spår för personer inom LSS.

Nuvarande boendestöd kommer under 2018 att kompletteras med resurser så att även personer inom personkretsen LSS kan erbjudas ett ändamålsenligt stöd för ökad självständighet. Flytten till Krondikesvägen kommer att fortgå enligt projektplan och beräknas vara klar under 2018. På Krondikesvägen kommer bland annat en ny mötesplats att tillskapas.

Främjande, förebyggande och rehabiliterande arbetssätt ska genomsyra allt det nämnden gör. De sociala aktiviteterna inom nämndens alla verksamheter är oerhört viktiga för medborgarnas välmående och hälsa. Kultur är viktiga inslag, och ska stimuleras.

Handlingsplanen för "En Hälsofrämjande kommun med medborgarens fokus", "Anhörigstöd" samt "Mat och Måltidsverksamhet" tar alla sikte på detta prioriterade utvecklingsområde.

Kommunen ska jobba för att få bort så många giftiga kemikalier som möjligt. Användningen av kemikalier ska minska på särskilda boende och LSS-bostäder.

För att visa på vikten av att nämnden jobbar för att få bort giftiga kemikalier i sina verksamheter så kommer minst ett nämndsmål (kopplats till Kommunfullmäktiges hållbarhets mål) att formuleras.

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

Nämndens Kvalitetsledningssystem som fastställdes hösten 2016 ger en stabil grund för en ändamålsenlig och resurseffektiv verksamhet med medborgarens bästa i fokus. Med utgångspunkt i Kvalitetsledningssystemet så kan bland annat kvalitetskritiska processer genomlysas för att hitta förbättringar som leder mot ökad kvalitet och/eller effektivitet.

Under paraply-begreppet: "En hälsofrämjande kommun"; Med medarbetarens och medborgarens fokus" rymms nämndens prioriterade utvecklingsområden. För bästa möjliga resultat har två styrgrupper (med medborgarens respektive medarbetarens fokus) bildats. Styrgrupperna följer, utvärderar och reviderar de handlingsplaner som tagits/kommer att tas fram.

En trygg och säker utskrivning från sjukhuset - där fler personer än idag kan komma hem på ett tryggt och säkert sätt är ett annat område som nämnden satsar mycket tid och resurser på att förbättra.

Handlingsplanen för Hälsofrämjande arbetsplatser som tagits fram innehåller 32 olika åtgärder uppdelat på sju olika delområden. Styrgruppen fokuserar just nu särskilt på att minska korttidsfrånvaron samt att skapa en långsiktig hållbar arbetssituation för alla medarbetare.

Inom samtliga sektorer pågår ett intensivt arbete för att förbättra arbetshälsan. Några av de åtgärder som genomförts är införandet av schemautvecklare och chefsstöd inom sektor SÄBO, kontinuerliga mätningar av personalens mående i samband med arbetsplatsträffarna (de flesta enheter) samt framtagande av en Introduktionsplan för alla nya medarbetare.

Vård- och omsorgsnämnden i Östersund har även varit drivande i två EU-projekt som nu pågår med ambitionen att förbättra såväl kvalitet som effektivitet. Det handlar om införandet av "Välfärdsteknologi" samt rekrytering av nya medarbetare med utländsk bakgrund (KIVO, ett Socialfondsprojekt).

Daglig verksamhet (tidigare MICA) har nyligen organiserats om för att bli ännu bättre på att möjliggöra för medborgare inom verksamheten att också ta steget ut på den reguljära arbetsmarknaden. Här är ambitionen att Östersund ska vara 50% bättre än vad Daglig verksamhet är i riket i genomsnitt.

1.2.1 Kommunfullmäktiges kvalitetsindikatorer

Indikatorer	2014	2015	2016
Sjukfrånvaro helår i %	8%	10,2%	9,6%
Sjukfrånvaro tertial i %	8%	10,2%	9,6%
Hållbart medarbetarengagemang, HME	76		75
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde			15,65
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	42%	61%	52,5%
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/brukare	821 43 3,33%		
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	81%	78%	75%
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	91%	93%	93%
Andelen boende i LSS-bostäder som vid uppföljning i november 2018 svarar ja" eller "nej" på följande frågor: Får du byta kontaktman om du vill?, Pratar personalen med dej så du förstår vad de menar?, Vet du vem du kan prata med om personalen inte är snäll?, Är du rädd för någon personal?			
Andelen personer med instasen Daglig verksamhet som vid uppföljning i november 2018 svarar "Ja" på frågan: "Lyssnar personalen på dig?"			
Andelen personer som har insatserna personlig assistans, elevhem, korttidsverksamhet och personliga ombud som vid uppföljning i november 2018 anger att de är ganska nöjd eller mycket nöjd med stödet från verksamheter			
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/brukare	228 35 4,87%	230 97 1,9%	

1.3 Mål till kommunfullmäktige

Nämnden har precis som tidigare år jobbat med nästkommande års mål i en trestegsraket. Marssammanträdet ägnas åt omvärlds- och invärldsanalys, aprilsammanträdet fokuserar på dialog om lämpliga mål, indikatorer och aktiviteter och sedan slutförs arbetet vid majnämnden. Nämnden har valt att fokusera på mål som är utmanande och samtidigt bidrar till samhällsuppdraget. Utöver detta kommer nämnden att genomföra ett stort antal aktiviteter som i sig ska bidra till måluppfyllelse inom alla för nämnden relevanta övergripande mål från Kommunfullmäktige.

Nämnden har även formulerat ett antal mål under målområde 23 (Östersund bedriver en effektiv verksamhet med hög kvalitet). Även här har nämnden valt att fokusera på mål som är särskilt viktiga och/eller utmanande.

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i kommunvalet 2018 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen. Förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter	95% av de medborgare som har insats/-er från VON ska få information om valet samt delges vilka möjligheter och rättigheter medborgaren har för att kunna rösta vid valet 2018

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
5. Arbetslösheten hos ungdomar 16-24 år ska minska och vara lägre än genomsnitt för kommungruppen år 2020.	År 2018 ska andelen tillsvidareanställda ungdomar i åldern 18-24 år öka till 2,5% inom Vård- och omsorgsförvaltningen
7. Det psykiska välbefinnandet ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen år 2022.	I december 2018 ska det psykiska välbefinnandet hos de medborgare som har insatsen boendestöd öka jämfört med varje individs utgångsvärde enligt evidensbaserad mätmetod
9. Medborgarnas upplevelse av trygghet ska öka och överstiga genomsnitt i riket år 2020.	Under 2018 ska VON och VOF genomföra två trygghets- och tillgänglighetsvandringar i Östersunds kommun i samverkan med Miljö- och samhällsnämnden och Samhällsbyggnad År 2018 ska minst 20 medborgare välja tillsyn via trygghetskamera (Under 2016 har 5-10 medborgare haft tillsyn via trygghetskamera)

1.3.3 Ekologisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
15. Av de livsmedel som kommunen köper in ska minst 50 % vara ekologiska 2020.	Andelen ekologiska livsmedel som Vård- och omsorgsnämnden köper in ska under 2018 vara minst 40%

1.3.4 Ekonomisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
20. Kommunen skapar förutsättningar för att bygga minst 330 bostäder per år samt minst 100 lägenheter i särskilda boenden till år 2022.	Under 2018 ska byggnation av 140 lägenheter i särskilt boende ha påbörjats
22. Kommunen är en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för ett hållbart arbetsliv. Sjukfrånvaron ska minska och understiga genomsnitt i riket år 2020.	2018 ska Vård- och omsorgsnämndens totala sjukfrånvaro vara högst 8,0%. Antal korta turer (mindre än 5 timmar) ska vara högst X%.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prinsnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	114,5	114,5	114,5	114,5
Kostnader	1 470,5	1 498,5	1 522,8	1 522,8
Kommunbidrag	1 356,0	1 384,0	1 408,3	1 408,3
Resultat	0,0	0,0	0,0	0,0

Nedan beskrivs Vård- och omsorgsnämnden ekonomiska förutsättningar och orsakerna till begäran om ramtillskott och ramavdrag.

Begäran om ramtillskott

Kommunfullmäktige beslutade i mars om ramar för Vård- och omsorgsnämndens budget 2018 och flerårsplan för 2019-2020. Vård- och omsorgsförvaltningen ser dock ett behov av att utöka den befintliga ramen på grund av kostnader som tillkommit inom några områden. Därför föreslås ramtillskott för:

Att kunna starta en eller två avdelningar för personer med demenssjukdom på Skogsbruksvägen och återta driften av boendet i kommunens egen regi. Ramtillskott begärs med:

4 000 tkr år 2018

5 500 tkr år 2019

5 000 tkr år 2020

Motivering: I maj 2018 kommer Vård- och omsorgsnämnden att återta driften av det särskilda boendet Skogsbruksvägen 133 från Vardaga. Sedan boendet öppnades har Vardaga drivit verksamheten, men avtalet med dem kommer att upphöra sista april 2018. I samband med denna förändring kommer 16 av de 32 platserna på boendet att bli platser för demenssjuka. Omställningen kommer att medföra merkostnader de kommande tre åren.

Förändrad tolkning av lagstiftning kring grundläggande behov, personlig assistans. Ramtillskott begärs med:

10 000 tkr år 2018

10 000 tkr år 2019

10 000 tkr år 2020

Motivering: Med anledning av förändrad tolkning av lagstiftning för grundläggande behov för personlig assistans sker en kostnadsförskjutning från staten (Försäkringskassan) till kommunerna i Sverige. Försäkringskassan är nu hårdare i sina bedömningar kring behoven av personlig assistans, vilket gör att kommunerna får mindre pengar för assistanstimmar som de utför. Denna kostnadsförskjutning märks också i Östersunds kommun. Förändringen har pågått under de senaste åren och även 2017 märks effekterna av de ökade kostnaderna. Dock har regeringen nyligen signalerat att kostnadsförskjutningen har "gått för långt", vilket tyder på att det inte kommer att bli ytterligare kostnadsökningar i framtiden.

Begäran om ramavdrag

Vård- och omsorgsförvaltningen föreslår att nämnden begär ramavdrag för heltidsmätt nattjänster under 2018-2020.

615 tkr och 1 689 tkr år 2018

615 tkr år 2019

615 tkr år 2020

Motivering: I ramen som Kommunfullmäktige fastställde den 2 mars 2017 finns två ramtillskott för ändrade heltidsmätt av nattjänster under 2018-2019. I kommunals centrala avtal nämns inget om förändrade heltidsmätt på nattjänster. Vård- och omsorgsnämnden begär därför ett ramavdrag med motsvarande belopp, det vill säga 615 tkr per år 2018-2020. När det gäller Vårdförbundet kommer en central kartläggning att göras och arbetet ska vara klart den 30 november 2018, varför ramavdrag med 1689 tkr för 2018, men beloppen behöver kvarstå för 2019-2020.

Budgetberedningen/Kommunfullmäktige tillstyrker

	2018	2019	2020
Ändrad Po-avgift för pensioner 38,33 till 39,20%	9 217	9 217	9 217
Sociala investeringsfonder – Hälsofrämjande seniorträffar	600	0	0
Sociala investeringsfonder – Förbättrad livskvalite	800	0	0
Drift boendet Skogsbruksvägen	4 000	5 500	5 000
Ökade kostnader personlig assistans	10 000	10 000	10 000
Ramavdrag heltidstjänster natt Vårdförbundet	-615	-615	-615
Ramavdrag heltidstjänster natt Vårdförbundet	-1 689	0	0
Effektivisering SF	-223	-223	-223
Demografiska Äldreomsorg	10 759	-3 644	4 817
Förmånsportal	-2 567	-2 567	-2 567
Lönerevision 2017	3 945	3 945	3 945
Statsbidrag för ökad bemanning inom äldreomsorgen		13 700	13 700
Bas reduceras med demografiskt tillskott	-10 759	-10 759	-10 759
Summa	23 467	24 554	32 516
Summa enligt tidigare direktiv	1 383 955	1 408 256	1 408 256
Summa totalt	1 407 422	1 432 810	1 440 772

1.5 Investeringar

Investeringsbudget

Vård- och omsorgsnämndens program för bostadsplanering fastställdes i november 2016. Enligt programmet behöver det tillföras cirka 300 lägenheter i särskilda boenden fram till och med 2028. Ett äldreboende med 140 lägenheter kostar cirka 280 miljoner kronor att bygga.

Vid flera av kommunens nuvarande särskilda boenden behöver nattpersonalen utökas för att klara Socialstyrelsens nya krav. För ett av de befintliga boendena skulle en sådan utökning innebära en kostnadsökning på 2,5–3,0 mnkr per år. Även om de statliga kraven nu balanserats och delvis går att upprätthålla med hjälp av ny teknik blir det en kostnadsökning för att komma till en rimlig trygghets- och säkerhetsnivå om inte några av boendena kan ersättas med nya, moderna boenden.

Ett nytt äldreboende kan därmed dels ersätta något av de befintliga särskilda boendena och/eller ge lägre kostnader för driften. Nyttillskottet finansieras även av ökade hyresintäkter. Den driftbudgetpåverkan som denna investering ger ska nämnden klara inom befintliga ramar.

Av budgetanvisningarna från Kommunledningsförvaltningen framgår att det inte är möjligt att äska investeringsmedel för åren 2018-2019. På grund av den växande kön till särskilt boende (när detta skrivs har 20 personer väntat mer än 3 månader på en plats) behöver nämnden snabba på byggandet av särskilda boenden. Om inte detta görs är det stor risk att Vård- och omsorgsnämnden får betala viten på 5-10 miljoner kronor.

I detta budgetförslag prioriteras byggnationen av ett stort särskilt boende med 140 lägenheter, vilket får till följd att investeringsbehoven för 2019 behöver utökas jämfört med nuvarande investeringsram. Därutöver behöver nämnden komplettera med ytterligare ett särskilt boende med cirka 70 platser. Byggnationen av detta boende behöver påbörjas 2019. Totalt innebär dessa två byggnationer att investeringsramen behöver utökas med 55 mnkr under 2019, och att nämnden för 2020 behöver en investeringsram på totalt 224 mnkr.

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar				
Äldreboende, Sollidenområdet	2	7,0	57,5	100
Eriksbergsvägen 75	9			
Brunflos modulhus	13			
Lits modulhus	5			
Solsång, kök	4			
Ängegården, kök		10		
Köp av 9 lgh i Brittsbo	9			
LSS/SOL boende			6	6
Inventarier	8	8	8	12
Intäktsfinansierade investeringar				
LSS/SOL boende			6	6
Äldreboende, Sollidenområdet		7,0	57,5	100
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Krondikesvägen	37			
Summa investeringsutgifter	87	32,0	135,0	224
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

2017; 87 mnkr är redan beslutade av 87 mnkr
 2018; 33 mnkr är redan beslutade av 32 mnkr
 2019; 80 mnkr är redan beslutade av 135 mnkr
 2020; är ingen investering beslutad

Budgetberedningens/Kommunfullmäktiges ändringar investeringsbudget:

- För Äldreboende Sollidenområdet har nämnden begärt 7 mnkr x två boenden totalt 14 mnkr.

För detta beviljas endast projektmedel motsvarande 1,5 mnkr x två boenden, totalt 3 mnkr för att närmare utreda framtida kostnader.

- Ombudgetering av begärda medel från 2017 till 2018 sker på investeringarna Eriksbergsvägen 75, Brunflo modulhus, Lits modulhus, samt Solsången kök.
- För lägenheter i Brittsbo begärde nämnden 9 mnkr år 2017, 8,6 mnkr av dessa ombudgeteras till 2018.
- Av investering Krondikesvägen ombudgeteras från 2017 till 2018, 27 mnkr av nämndens begärda 37 mnkr. 10 mnkr beräknas tas i anspråk 2017.

- *I samband med budgetberedningen framkom att investeringen Änggården kök skjuts fram till år 2019.*

1.6 Underskrifter

Mona Modin Tjulin

Ordförande

Lars Liljedahl

Förvaltningschef

Budget 2018

Överförmyndarnämnden

Innehållsförteckning

1	Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut.....	106
1.1	Uppdrag.....	106
1.1.1	<i>Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018.....</i>	<i>106</i>
1.2	Utveckling av kvalitet och effektivitet.....	106
1.3	Mål till kommunfullmäktige	106
1.3.1	<i>Demokratisk hållbarhet.....</i>	<i>106</i>
1.3.2	<i>Social hållbarhet.....</i>	<i>106</i>
1.4	Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr.....	107
1.5	Investeringar.....	107
1.6	Underskrifter	107

1 Nämndernas budget i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut

1.1 Uppdrag

I varje kommun i landet ska det, utifrån föräldrabalken, finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd med uppgift att utöva tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns förvaltning. Tillsynen ska förhindra rättsförluster för de som själva inte kan förvalta eller tillvarata sina rättigheter. Målgruppen för överförmyndarens verksamhet är innevånare folkbokförda i Östersunds kommun med behov av ställföreträdare enligt föräldrabalkens regler samt ensamkommande barn som vistas i kommunen.

1.1.1 Uppdrag enligt budgetdirektiv 2018

1.2 Utveckling av kvalitet och effektivitet

En lagändring som gäller från 2015 innebär bland annat ökade arbetsuppgifter för överförmyndaren beträffande att tillhandahålla beslutsunderlag till tingsrätten i samband med ansökan om god man eller förvaltare, samt säkerställa att utbildning till ställföreträdare erbjuds.

Ärendas komplexitet fortsätter att öka vilket bland annat leder till ökade svårigheter att rekrytera gode män. Detta gäller inte minst unga vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Kommunen har från 2015 ett utökat mottagande av ensamkommande barn vilket i högsta grad påverkar överförmyndarens verksamhet, då gode män ska utses till samtliga och detta ska dessutom göras skyndsamt.

Verksamheten har fortsatt behov av att se över sina rutiner och riktlinjer för att säkerställa att gällande lagstiftning efterföljs.

Utifrån tidigare genomförda mätningar är det klarlagt att överförmyndaren i östersunds kommun har flera ärenden per handläggare än många kommuner i övriga landet.

Sammantaget innebär detta att överförmyndarens verksamhet är en växande verksamhet och för att bibehålla en rättssäker och kvalitativ handläggning så finns det all anledning att överväga en utökning av överförmyndarkansliets bemanning.

1.3 Mål till kommunfullmäktige

1.3.1 Demokratisk hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
1. Valdeltagandet i kommunvalet 2018 ska öka och tillhöra det övre skiktet i kommungruppen. Förstagångsväljarnas valdeltagande ska öka med fyra procentenheter	

1.3.2 Social hållbarhet

Kommunövergripande mål	Nämndsmål
11. Kommunen skapar förutsättningar för ett Östersund som är inkluderande och där alla känner sig välkomna och behandlas lika.	Handläggningsprocessen är rättssäker, tydlig och effektiv. Information på webben, skriftlig och muntlig är aktuell, begriplig, relevant och lätt att hitta samt tillgänglig för alla.

1.4 Driftbudget/plan, 2018 års prisnivå, Mnkr

Driftbudget/plan

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Intäkter	1 100	6 000	6 000	6 000
Kostnader	8 680	13 770	13 770	13 770
Kommunbidrag	7 580	7 770	7 770	7 770
Resultat	0	0	0	0

1.5 Investeringar

Nämnden har inga investeringar

Investeringar

	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skattefinansierade investeringar				
Intäktsfinansierade investeringar				
Taxefinansierade investeringar				
Lönsamma investeringar, lönsamhetskalkyl bifogas				
Summa investeringsutgifter				
Varav lagstadgade, finansieringsform				
Varav miljöinvesteringar				
Objekt > 10 mnkr				

1.6 Underskrifter

Jim Nilsson

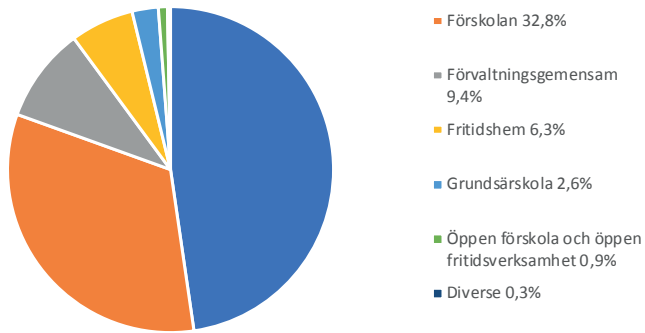
_____
Ordförande

Åsa Pettersson

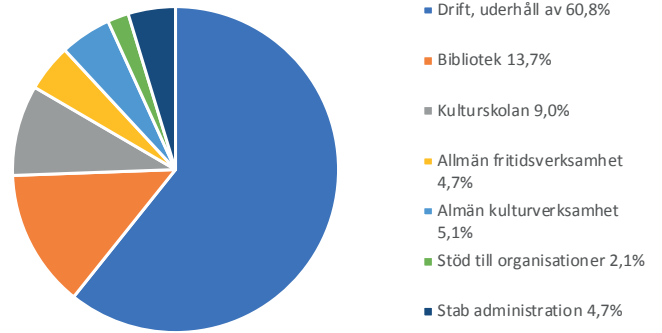
_____
Förvaltningschef

Sammanställning av nämndernas kostnader

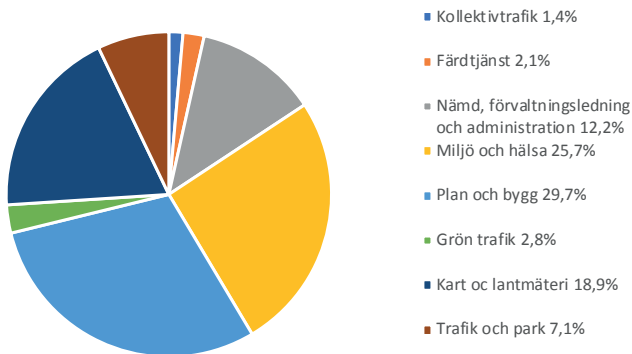
Barn- och utbildning 1 188 mkr netto

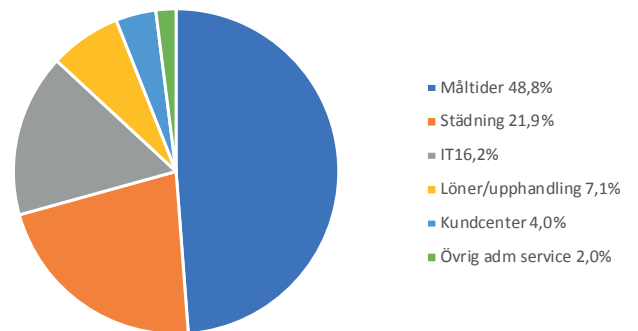
Kultur- och fritid 162 mkr netto

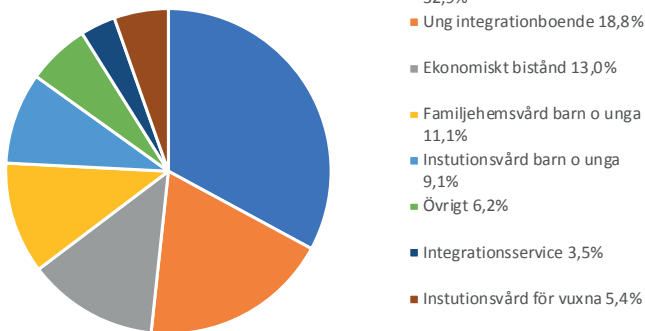
Miljö- och samhällsnämnden 138 mkr netto

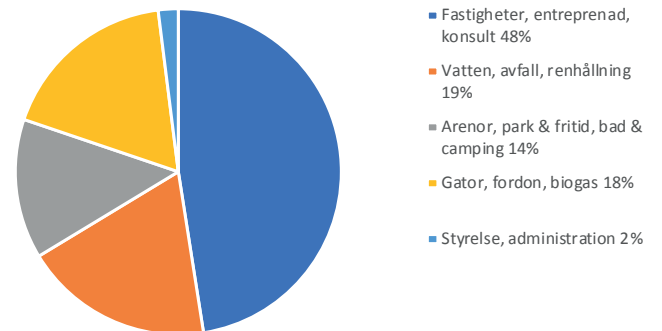
Serviceförvaltningen 269 mkr brutto

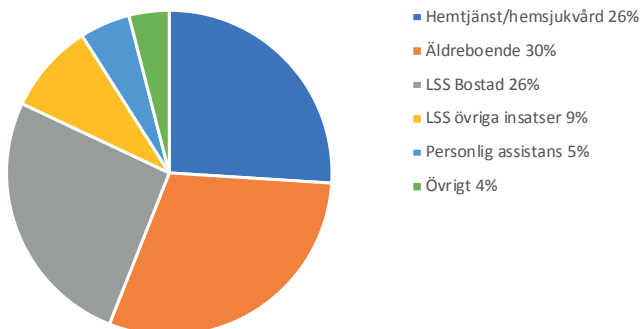
Socialnämnden 285 mkr netto

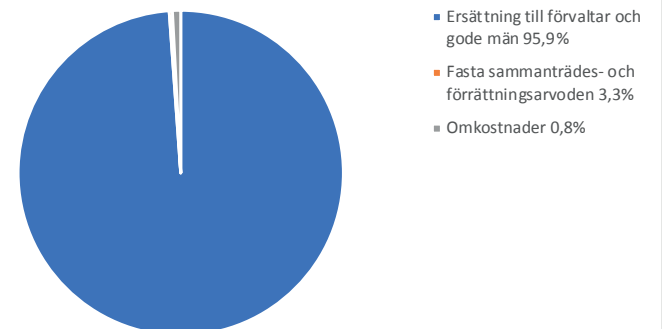
Teknisk förvaltning 828 mkr brutto

Vård- och omsorgsnämnden 1 407 mkr netto

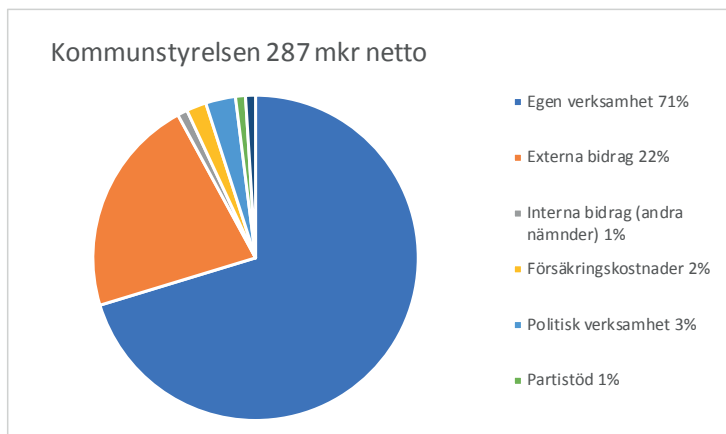

Överförmyndarnämnden 11,5 mkr netto

Sammanställning av nämndernas kostnader

SPECIFIKATION ANSLAGSMÄSSIGA FÖRÄNDRINGAR I DRIFTBUDGET/PLAN

Ramar i 2018 års priser om inget annat anges

Christina Westman//171114

Löpande priser i kursiv stil.

Barn- och utbildningsnämnden

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
1 179 924	1 179 924	1 179 924	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
26 600	40 433	44 385	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017
			<u>Beslut budget 2018</u>
-27 000	-27 000	-27 000	Besparingar 2018
62	62	62	Statsbidrag cirkulär 16:50 Betyg i moderna språk
372	372	372	Statsbidrag cirkulär 16:50 Lovskola
806	806	806	Statsbidrag cirkulär 16:50 Läsa-skriva-räkna
-372	-372	-372	Statsbidrag cirkulär 16:50 Nationella prov
7 130	7 130	7 130	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
800	0	0	Sociala investeringsfonder - Toleransprojekt
799	799	399	Sociala investeringsfonder - Skolfam
175	175	175	Ökade hyreskostnader Fagervallskolan
-512	-512	-512	Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag Kundcenter
-5 968	-3 190	2 806	Justering ram demografi Barnomsorg
-3 269	-2 986	-2 601	Justeringar ram demografi Skolbarnomsorg
4 397	6 331	15 175	Justeringar ram demografi Grundskola
-165	-165	-165	Flytt av verksamheten Djur- och kulgården från BOUN till KFN
-2 186	-2 186	-2 186	Förmånsportal
0	900	900	Ökade hyreskostnader Orrvikensskolan
6 229	6 229	6 229	Tillskott med anledning av resultat av löneöversyn 2017
1	1	1	Avrundning
1 187 823	1 206 750	1 225 529	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	76 038	51 285	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
1 187 823	1 234 587	1 282 788	Ram i löpande priser

0,0630102

Kommunrevision

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
2 718	2 718	2 718	
2 718	2 718	2 718	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	68	138	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott
2 718	2 786	2 856	Ram i löpande priser

0,0250184

Kommunstyrelsen

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
283 324	283 324	283 324	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
3 191	2 151	2 151	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017
			<i>Beslut budget 2018</i>
15 000	15 000	15 000	Oförutsedda behov ks och kf
-13 000	-13 000	-13 000	Besparingar 2018
3 224	3 224	3 162	Statsbidrag 16:50 Rätt till komvux
1 307	1 307	1 307	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
1 120	4 480	0	Stadsfest VM 2019
3 000	0	0	Arbetsträningsplatser
164	164	164	Samordningsförbundet ökad medlemsavgift
-158	-158	-158	Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag Kundcenter
225	225	225	Ramjustering kapitaltjänstkostnad 2017
3 500	3 500	3 500	Ökade kapitalkostnader hos US Teknisk förvaltning, som belastar nämndernas hyror 2
-3 688	-3 688	-3 688	Flytt av verksamhet och personal från kommunledningsförvaltningen till överförmyndar
-15 000	-15 000	-15 000	Upplösning av oförutsedda behov
5 935	5 935	5 935	Förmånsportal
-1 729	-1 729	-1 729	Flytt av verksamhet från kommunledningsförvaltningen till samhällsbyggnad
150	150	150	Landsbygdsutveckling, servicepunkter
	-1		Avrundning
286 566	285 885	281 344	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	5 839	11 593	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott 0,0204226
286 566	291 723	292 936	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen - Gymnasieskola

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
211 675	211 675	211 675	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
2 759	10 424	10 424	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017
			<i>Beslut budget 2018</i>
9 070	8 665	15 120	Justering ram demografi gymnasieskola
928	928	928	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
224 432	231 692	238 147	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	4 966	10 362	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott 0,0214342
224 432	236 658	248 509	Ram i löpande priser

Kommunstyrelsen - Lönebuffert

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
25 875	25 875	25 875	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
1 289	48 289	73 289	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017
27 164	74 164	99 164	

Kommunstyrelsen - Central buffert LSS

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
13 500	21 000	21 000	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
13 500	21 000	21 000	

Kultur- och fritidsnämnden

Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020		
149 492	149 492	149 492	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå	
2 887	-2 246	-2246	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017	
			<u>Beslut budget 2018</u>	
-4 000	-4 000	-4 000	Besparingar 2018	
519	519	519	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%	
1 000	2 000	2 000	Insatser friluftsliv	
300	300	300	Ökade hyresbidrag till bouleverksamhet	
500	500	500	Borttag av besparing Arenabyn	
-112	-112	-112	Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag Kundcenter	
8 123	8 123	8 123	Ramjustering kapitaltjänstkostnad 2017	
165	165	165	Flytt av verksamheten Djur- och kulgården från BOUN till KFN	
-100	-100	-100	Ramjustering med anledning av besparing USTF Storsjöbadet	
-200	-200	-200	Ramjustering med anledning av besparing USTF Park & Fritid	
-100	-100	-100	Drifteffekt lönsamma investeringar Bilsport	
1 450	0	0	Intäktsbortfall renovering Storsjöbadet	
2 250	2 250	2 250	Ökade hyreskostnader Arenan	
-93	-93	-93	Förmånsportal	
162 081	156 499	156 499	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020	
0	2 620	5 299	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott	0,0167382
162 081	159 118	161 797	Ram i löpande priser	

Miljö- och samhällsnämnden

Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020		
137 433	137 433	137 433	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå	
-438	-438	-438	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017	
			<u>Beslut budget 2018</u>	
-4 000	-4 000	-4 000	Besparingar 2018	
415	415	415	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%	
1 136	1 136	1 136	Ökade kostnader med anledning av indexuppräknning på 5 % avseende Ungdomskort	
1 800	1 800	1 800	Ökade kapitalkostnader Viadukt Söder	
-212	-212	-212	Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag Kundcenter	
-380	-380	-380	Ramjustering kapitaltjänstkostnad 2017	
-50	-50	-50	Ramjustering med anledning av besparing USTF Park & Fritid	
500	500	500	Kostnader fiberutbyggnad	
-73	-73	-73	Förmånsportal	
1 729	1 729	1 729	Flytt av verksamhet från kommunledningsförvaltningen till samhällsbyggnad	
137 860	137 860	137 860	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020	
0	2 579	5 218	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott	0,0187061
137 860	140 439	143 078	Ram i löpande priser	

Socialnämnden

Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020		
297 884	297 884	297 884	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå	
-7 661	-15 341	-23 019	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017	
			<u>Beslut budget 2018</u>	
-10 000	-10 000	-10 000	Besparingar 2018	
1 337	1 337	1 337	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%	
1 483	1 483	742	Sociala investeringsfonder - Skolfam	
-172	-172	-172	Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag Kundcenter	
-247	-247	-247	Förmånsportal	
2 049	2 049	2 049	Tillskott med anledning av resultat av löneöversyn 2017	
-1		-1	Avrundning	
284 673	276 994	268 573	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020	
0	6 440	12 627	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott	0,0232503
284 673	283 434	281 200	Ram i löpande priser	

Utförarstyrelsen Tf - Anslagsfinansierad verksamhet

Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	
10 199	10 199	10 199	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2018</u>
26	26	26	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
10 225	10 225	10 225	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	215	435	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott 0,0210269
10 225	10 440	10 660	Ram i löpande priser

Valnämnden

Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	
1 151	1 151	1 151	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
			<u>Beslut budget 2018</u>
0	-1 095	-1 095	Justering ram vid allmänna val vart fjärde år
1 151	56	56	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	2	3	Löne- och prisutveckling 0,0357143
1 151	58	59	Ram i löpande priser

Vård- och omsorgsnämnden

Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	
1 395 312	1 395 312	1 395 312	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
26 643	50 944	50 944	Justering av ram med anledning av budgetplanering 2017
			<u>Beslut budget 2018</u>
-38 000	-38 000	-38 000	Besparingar 2018
9 217	9 217	9 217	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
600	0	0	Sociala investeringsfonder - Hälsofrämjande seniorträffar
800	0	0	Sociala investeringsfonder - Förbättrad livskvalite
4 000	5 500	5 000	Ökade driftskostnader för boendet Skogsbruksvägen
10 000	10 000	10 000	Ökade kostnader personlig assistans
-615	-615	-615	Ramavdrag heltidstjänst nattjänster Kommunal
-1 689	0	0	Ramavdrag heltidstjänst nattjänster Vårdförbundet
-223	-223	-223	Effektivisering SF it/telefoni, ehandel/inköpsstyrning och fler uppdrag Kundcenter
10 759	-3 644	4 817	Justering ram demografi Äldreomsorg
-10 759	-10 759	-10 759	Bas reduceras med demografiskt tillskott
-2 567	-2 567	-2 567	Förmånsportal
3 945	3 945	3 945	Tillskott med anledning av resultat av löneöversyn 2017
	13 700	13 700	Statsbidrag för ökad bemanning inom äldreomsorgen
-1		1	Avrundning
1 407 422	1 432 810	1 440 772	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	35 253	71 760	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott 0,0246043
1 407 422	1 468 063	1 512 532	Ram i löpande priser

Överförmyndarnämnd

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
7 770	7 770	7 770	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
			<i>Beslut budget 2018</i>
3 688	3 688	3 688	Flytt av verksamhet och personal från kommunledningsförv till överförmyndaren
49	49	49	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
11 507	11 507	11 507	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	285	577	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott 0,0247675
11 507	11 792	12 084	Ram i löpande priser

Jämtlands räddningstjänstförbund

Budget	Plan	Plan	
2018	2019	2020	
36 300	36 300	36 300	Tidigare fastställd budget 2017 (inkl förändr) uppräknad till 2018 års prisnivå
			<i>Beslut budget 2018</i>
173	173	173	Ramjustering med anledning av höjd arbetsgivaravgift från 38,33% till 39,20%
36 473	36 473	36 473	Ram för 2018 och plan för 2019 - 2020
0	868	1 756	Löne- och prisutveckling samt ev tillskott 0,0237984
36 473	37 341	38 229	Ram i löpande priser

SPECIFIKATION INVESTERINGSBUDGET

171031/CW

Anger anslagsbindningsnivå för investeringar

tkr

		2018	2019	2020
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Reinvesteringar	9 000	9 000	9 000
Skattefinansierad	Förskola Jägarvallen, inventarier	850	0	0
Skattefinansierad	Förskola Brittsbo inventarier	0	400	0
Skattefinansierad	Ombudgeteringar inventarier Orrviken	1 200	0	0
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN		11 050	9 400	9 000
KOMMUNSTYRELSEN				
Skattefinansierad	Inventarier, datorer, möbler	200	200	200
Lönsam	Mindre markförvärv	5 000	5 000	5 000
KOMMUNSTYRELSEN		5 200	5 200	5 200
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Inventarier m m	460	460	460
Skattefinansierad	Anläggnings- o maskininvest	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	VM2019, investeringar	7 000	0	0
Skattefinansierad	VM2019, entré och parkering	4 000	0	0
Skattefinansierad	Ismaskin Brunflo Ishall	1 500	0	0
Skattefinansierad	Ismaskin Östersund Arena	1 500	0	0
Skattefinansierad	Server Biblioteket	600	0	0
Skattefinansierad	Pistmaskin Skidstadion	2 500	0	0
Skattefinansierad	Ytterligare konstgräsplan	4 000	0	0
Skattefinansierad	Tanne	11 000	4 000	0
Skattefinansierad	Ombudgeteringar VM investeringar	11 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgeteringar förråd golv	1 900	0	0
Skattefinansierad	Ombudgeteringar Sporthallen	7 000	0	0
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN		54 960	6 460	2 460
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSNÄMNDEN				
Skattefinansierad	Underhållsbeläggning	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Data och mätutrustning	500	500	500
Skattefinansierad	Inventarier	100	100	100
Skattefinansierad	P-automater, trafikljus	500	500	500
Skattefinansierad	Lekplatser	200	200	200
Skattefinansierad	Anläggning, mark/vatten/konstr.	300	300	300
Skattefinansierad	Förnyelse av belysningsnätet (TF tar fram förslag)	2 500	2 000	2 000
Skattefinansierad	Program dagvatten (rening?, instängda områden mm)	750	1 000	1 000
Skattefinansierad	Parkutrustning	100	100	100
Skattefinansierad	Busshållplatser, vindsydd	300	300	300
Skattefinansierad	Förnyelse gatulléer	1 000	1 000	1 000
Skattefinansierad	Broprogram, alla broar (Konsult/entreprenör tar fram förslag)	750	1 000	1 000
Skattefinansierad	Trädförnyelse	200	200	200
Skattefinansierad	Byggnader, park	50	50	50
Skattefinansierad	Program och förstudier- skatteinv baspaket	500	500	500
Skattefinansierad	Tillgänglighetsåtgärder	1 000	1 000	1 000
Skattefinansierad	Utvecklingsplan Centrum (enl plan 2012)	500	500	500
Skattefinansierad	Trafiksäkerhet o Trygghet	500	500	500
Skattefinansierad	Parkbelysning, tryggh./upplevelse (tillkommande belysning)	100	100	100
Skattefinansierad	Cykelprogram (mindre inv enl program)	1 000	1 000	1 000
Skattefinansierad	Grön plan (inkl Badhusparken)	1 600	0	0
Skattefinansierad	Krondikesvägen, expresscykelväg	5 000	0	0

Skattefinansierad	Genvägen, expresscykelväg	5 000	0	0
Skattefinansierad	Bidrag från tillväxtverket	-2 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för park mm Stadsdel Norr	0	3 000	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för ny gångbana Inspektörsväg	0	200	0
Skattefinansierad	Ombudgetering för köksbyggnad badhusparken	0	2 300	0
MILJÖ- OCH SAMHÄLLSNÄMNDEN		21 950	18 350	12 850

SOCIALNÄMNDEN

Skattefinansierad	Inventarier mm	1 200	1 200	1200
SOCIALNÄMNDEN		1 200	1 200	1 200

UTFÖRARSTYRELSEN - SERVICEFÖRVALTNINGEN

Skattefinansierad	Reinvestering SAN (flytt fr 2017) DataCenter	1 400	0	0
Skattefinansierad	Reinvestering IT-enheten IT-miljö	2 900	3 000	3 000
Skattefinansierad	Reinvest Måltidsservice Köksutrustn	1 300	1 300	1 000
Skattefinansierad	Reinvest Ösd Städ Städmaskiner	300	400	400
Skattefinansierad	Förvaltn övergr Reinvestering oförutsett	200	200	200
Skattefinansierad	Centralt ägande - datorer, skrivare, mobiltelefoner	17 700	17 100	17 100
Skattefinansierad	Datorer 1-1 Skolverket	6 500	6 500	7 000
Skattefinansierad	Utbyggnad trådlösa accesspunkter	2 000	2 000	2 000
Skattefinansierad	Byte IT-utrustning konferensrum Rådhuset	200	200	200
UTFÖRARSTYRELSEN - SERVICEFÖRVALTNINGEN		32 500	30 700	30 900

UTFÖRARSTYRELSEN - TEKNISK FÖRVALTNING

Skattefinansierad	Install öka skydd legionellabakt, FTH	1 000	0	0
Skattefinansierad	Ökad elsäkerhet i sk/fsk, FASTIGHET	1000	1000	0
Skattefinansierad	Tillgänglighet, driftutrymmen, arbetsmiljö	900	900	0
Skattefinansierad	Obligatorisk ventilationskontroll	1 500	1 500	0
Skattefinansierad	Åtgärder av förhöjda radonvärden	1 000	1 000	0
Skattefinansierad	Åtg av invändig isolering i ventilationsaggr	1 500	1 500	0
Skattefinansierad	Fastighet - Reinvesteringar (tidigare driftu-håll)	12 000	12 000	12 000
Skattefinansierad	Inventarier mm, park & fritid	500	700	0
Skattefinansierad	Fordon, fordonsenheten	5 200	5 200	0
Skattefinansierad	Bostadsrätter	8 700	0	0
Skattefinansierad	Sopbil, fordonsenheten	2 200	2 200	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Membranfilter, Vatten (tot 260 mnkr)	83 000	75 000	67 300
Taxefinansierad	Investeringar, Vatten	28 140	0	0
Lönsam	Samlokalisering, Ustf	15 000	0	0
Lönsam	Nya campingstugor (US ärenden Feb 17)	1 000	9 000	0
Intäktfinansierad	Gräfsåsen-Lakvattenrening ny	3 000	3 000	0
Intäktfinansierad	Biogas - vent agg	500	0	0
Skattefinansierad	Storsjöskolan, Boun end projektmedel	2 000	0	0
Skattefinansierad	PC-skolan/Körfältsskolan end projektmedel	3 000	0	0
Skattefinansierad	Lugnviksskolan, Boun end projektmedel	2 000	0	0
Skattefinansierad	Förskola Brittsbo	11 000	8 000	0
Skattefinansierad	Ombyggnad Rådhuset, KS	20 000	0	0
Skattefinansierad	Storsjöteatern, omb/tillb, Kfn	1 000	0	0
Skattefinansierad	Storköksmoderniseringar, US Sf	1 000	1 000	1 000
Skattefinansierad	Ombudgetering PC ombyggn till grundskola	14 000	0	0
Lönsam	Ombudgetering TF samlokalisering etapp 2	9 000	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Näs vattenverk uppgradering	18 800	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Frösö Park	12 000	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Lit vattenverk uppgradering	3 800	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Berge alternativ vattenförsörjning	1 000	0	0

Taxefinansierad	Ombudgetering Göviken värmepump rötslam	1 500	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Tandsbyn reningsverk process	2 000	0	0
Lönsam	Ombudgetering Österräng tot 10 mnkr	7 000	0	0
Lönsam	Ombudgetering Solliden tot 32 mnkr	31 000	0	0
Taxefinansierad	Ombudgetering Lockne uppgradering	1 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Remonthagen förskola	2 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Jägarvallens förskola (tot 46 mnkr)	23 800	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Orrvikens skola om- och tillbyggnad	20 000	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Furulund	7 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering Lits modulhus	2 500	0	0
Intäktsfinansierad	Ombudgetering Lits modulhus	2 500	0	0
Skattefinansierad	Ombudgetering SÄBO Solsången kök	4 000	0	0
Skattefinansierad	Äldreboende LSS Eriksbergsv 75	4 500	0	0
Intäktsfinansierad	Äldreboende LSS Eriksbergsv 75	4 500	0	0
Skattefinansierad	Brunflo modulhus	13 000	0	0
Skattefinansierad	Äldreboende Solliden	1 500	0	0
Intäktsfinansierad	Äldreboende Solliden	1 500	0	0
Lönsam	Ombudgetering ÖTC Krondikesvägen ombyggnad	25 000	0	0
UTFÖRARSTYRELSEN - TEKNISK FÖRVALTNING		419 540	122 000	80 300

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

Skattefinansierad	Inventarier, utrustning mm	8 000	8 000	12 000
VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN		8 000	8 000	12 000

Skattefinansierad	GC Storsjöstrand		25 000	25 000
-------------------	------------------	--	--------	--------

TOTAL INVESTERINGSBUDGET **554 400** **226 310** **178 910**

Varav FINANSIERINGSFORM

	2018	2019	2020
SKATTEFINANSIERADE	298 160	134 310	106 610
LÖNSAMMA	93 000	14 000	5 000
INTÄKTSFINANSIERADE	12 000	3 000	0
TAXEFINANSIERADE	151 240	75 000	67 300
Summa Tkr	554 400	226 310	178 910